DATUM	8 maart 2023	PLAATS	Enschede, Twentehuis 501-503	TIJDSTIP	09:30-10:30
VOORZITTER	C. Bruggink	SECRETARIS	S. Dinsbach	PAGINA	1

GENODIGDEN E. van Mierlo (Almelo), M. Geerdink (Borne), C. Severijn (Dinkelland), …(Enschede), P. van Zwanenburg (Haaksbergen), A. Dubbink (Hellendoorn), C. Bruggink (voorzitter, Hengelo), H. Rohaan (Hof van Twente), M. Oosterbroek (Losser), M. Rödel (Oldenzaal), B. Beens (Rijssen-Holten), H. Berning (Tubbergen), M. Paters (DB-lid, Twenterand), H. ter Keurst (Wierden)

Geïnteresseerden van de vergadering kunnen deze bijwonen in het Twentehuis in vergaderruimte 501-503

Agenda algemeen bestuur van 8 maart 2023 (reg.nr. 2023-000031)

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
1.	Opening vergadering		
2.	Vaststellen agenda		
3.	Mededelingen	- Stand van zaken GGiD	
A - Hamerstukken			
1.	Besluitenlijst AB 25 januari 2023	Vast te stellen	
2.	Normenkader	1. Het normenkader 2022 vast te stellen.	
B- Bespreekstukken			
1.	Boardletter	1. Kennis te nemen van de boardletter 2022 van de accountant.	
2.	Interne managementletter	1. Kennis te nemen van de interne managementletter 2022 en de uitkomsten van de pilot rechtmatigheidsverantwoording.	

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
3.	Opdracht realiseren kader liquiditeitssteun cruciale zorgaanbieders	1. OZJT opdracht te geven om een juridisch en financieel kader uit te werken voor liquiditeitssteun aan cruciale jeugdhulpaanbieders	
C- Ter informatie			
1.	Koersdocument Wonen OZJT	Kennis te nemen van de informatiebrief voor het algemeen bestuur	
D – Rondvraag en sluiting			

DATUM	25 januari 2023	PLAATS	Almelo, raadszaal stadhuis	TIJDSTIP	09:30-10:45
VOORZITTER	C. Bruggink	SECRETARIS	S. Dinsbach	PAGINA	1

GENODIGDEN E. van Mierlo (Almelo), M. Geerdink (Borne), C. Severijn (Dinkelland), J. van Houdt (DB-lid, Enschede), P. van Zwanenburg (Haaksbergen), A. Dubbink (Hellendoorn), C. Bruggink (voorzitter, Hengelo), H. Rohaan (Hof van Twente), M. Oosterbroek (Losser), M. Rödel (Oldenzaal), B. Beens (Rijssen-Holten), M. Paters (DB-lid, Twenterand)

AFWEZIG H. ter Keurst (Wierden), H. Berning (Tubbergen)

Geïnteresseerden van de vergadering kunnen deze bijwonen in de Raadszaal het stadhuis van Almelo .

Concept besluitenlijst algemeen bestuur van 25 januari 2023 (reg.nr. 2023-000030)

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
1.	Opening vergadering		De voorzitter heet allen welkom. Er zijn afmeldingen van de heer Ter Keurst (Wierden) en mevrouw Berning (Tubbergen). Zij worden niet vervangen.
2.	Vaststellen agenda		Agendapunten 3 en 4 worden in de behandeling omgedraaid.
3.	Mededelingen		**GGiD:** - Evaluatie: Vanuit Twente zijn voor de klankbordgroep 3 AB-leden bereid gevonden deel te nemen: Pieter van Zwanenburg, Hannie Rohaan en Eugene van Mierlo. Vanuit de andere 2 GGD-en is de bemensing bijna rond. Er wordt op korte termijn een afspraak ingepland. De heer Van Zwanenburg verzoekt met klem er bij de andere GGD-en op aan te dringen om het proces op korte termijn in gang te zetten. De voorzitter zegt toe dit onder de aandacht van de andere GGD-en te brengen. - Aanschaf nieuw dossier: dit proces loopt, het DB komt binnenkort terug met een procesvoorstel, zoals 2 november 2022 door het AB is gevraagd. **VTT:** Tijdens de vorige vergadering is gevraagd om een themasessie over de stand van zaken bij VTT te organiseren. Er wordt nogmaals gevraagd om input aan te leveren vanuit gemeenten zodat dit kan worden meegenomen in de voorbereiding van de volgende Twentedag (8 maart 2023). Er is al een reactie binnen vanuit Losser.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			Bemensing DB: De heer Van Houdt is voorgedragen als burgemeester van Rijssen-Holten. De voorzitter feliciteert hem hiermee namens het AB. Met de benoeming vervalt op dat moment ook het DB-lidmaatschap. Het streven is om verkiezingen te houden in de AB-vergadering van 19 april, als dan het AB weer compleet is.
A - Hamerstukken			
1.	Besluitenlijst AB 14 december 2022 Besluitenlijst besloten deel AB 14 december 2022 *(zie map met vertrouwelijke stukken op extranet, toegankelijk voor AB-leden)*	Vast te stellen	**Openbare besluitenlijst:** **AB besluit:** Het verslag wordt vastgesteld met inachtneming van een wijziging in de formulering over de discussie m.b.t. het niet deelnemen van DB-leden aan de klankborgroep GGiD. Oorspronkelijk was het voorstel van het DB om wel een DB-lid toe te voegen. Na discussie is ervoor gekozen dat het DB geen deel zou uitmaken van de klankbordgroep. Dit ziet Almelo graag terug in het verslag. **Besluitenlijst besloten deel:** **AB besluit**: conform. De besluitenlijst blijft niet-openbaar gedurende het proces van beëindiging van het GGiD.
B- Bespreekstukken			

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
1.	Gezonde School Aanpak voortzetten na 2023	1. In te stemmen met het voornemen om de Gezonde School Aanpak structureel voort te zetten; 2. De financiering vanaf 2024 te betrekken bij de behandeling van de begroting 2024.	*Overwegingen AB:* - De schooladviseur staat in Helendoorn op afstand. wordt extra aandacht gevraagd voor de lokale aansluiting van schooladviseur. - Het AB merkt op dat de tekst in het AB voorstel over communicatie verouderd is. - Op verzoek licht het DB toe dat als de gezonde school aanpak definitief structureel wordt opgenomen in de begroting 2024, indexatie plaatsvindt op basis van de begrotingsuitgangspunten. **AB besluit**: Conform
2.	Uitbreiding Meldpunt zorgwekkend gedrag	1. In te stemmen met het voornemen om de personele capaciteit van het meldpunt zorgwekkend gedrag vanaf 2023 structureel uit te bereiden met 0,89 fte; 2. Deze uitbreiding voor een zienswijze voor te leggen aan de gemeenteraden.	*Overwegingen AB*: - Er wordt landelijk gesproken over zowel “zorgwekkend gedrag” als “onbegrepen gedrag”. Dit leidt tot verwarring. Mevrouw Dinsbach zegt dat Twente vooralsnog “zorgwekkend gedrag” blijft gebruiken omdat een naamswijziging op dit moment de vindbaarheid van ons meldpunt negatief kan beïnvloeden. - Waarom is deze uitbreiding niet meegenomen in de begroting 2023. Het DB licht toe dat dit niet mogelijk was, omdat het AB pas in december 2021 heeft besloten dit structureel onder te brengen bij SamenTwente en 2022 is aangemerkt als een financieel overgangsjaar. In de Berap 2022 is al geconstateerd dat het aantal meldingen fors was toegenomen en deze uitbreiding noodzakelijk is. Deze voorgenomen uitbreiding gaat voor een zienswijze naar de raden tegelijk met de begroting 2024. - Het AB benoemt het belang van het verbinden van politiemeldingen aan het meldpunt. Het DB bevestigt dit en licht toe dat een voorstel hiertoe in voorbereiding is, maar dat hierover ambtelijk nog meer afstemming nodig is. - Het AB vraagt in het kader van het verzoek om extra middelen om meer inzicht in het meerjarig verloop van het aantal fte’s van SamenTwente. Ook wordt gevraagd of getoetst is aan prioriteiten. Zijn er zaken die SamenTwente niet meer zou moeten doen? De voorzitter wijst op de ontwikkelingenbrief die inzicht geeft in wat er op SamenTwente en de gemeenten af komt. De voorzitter wijst ook op de veranderopdracht waarin gedetailleerd de diverse onderdelen van SamenTwente zijn bezien door het AB.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			Hij zegt toe dat er een themabijeenkomst wordt georganiseerd waarin deze vraagstukken meer aandacht krijgen. Het DB komt erop terug wanneer dit in te passen is in het vergaderschema. **AB Besluit**: conform
3.	Ontwikkelingenbrief 2024	1. Kennis te nemen van de ontwikkelingenbrief en kaders voor de begroting 2024. 2. De ontwikkelingenbrief ter informatie aan te bieden aan de gemeenteraden.	*Overwegingen AB:* - Het AB vindt de ontwikkelingenbrief een goed instrument om de raden te informeren over belangrijke ontwikkelingen die SamenTwente op zich af ziet komen. Er is wel ruimte om inhoud en proces te verbeteren, - AB vraagt de ambtenaren vanuit gemeenten beter te betrekken. - Er worden veel afkortingen en vaktermen gebruikt. Dit wordt aangepast. - Bij GALA staat dat SPUK -aanvragen vanaf 2024 kunnen worden gedaan. Dit kan ook al in 2023. Dit wordt aangepast. - Het is nog niet duidelijk hoe de samenwerking van de forensische dienst eruit gaat zien. Momenteel wordt er al met één rooster gewerkt. Het is niet de bedoeling om de indruk te wekken van een ophanden zijnde samenvoeging van diensten zonder voorafgaande besluitvorming in het bestuur. Dit wordt aangepast. - De tekst over het GGiD wordt geactualiseerd nav recente besluitvorming. - In de wet gemeenschappelijke regelingen is bepaald dat het DB de kaders van de begroting stuurt aan de raden. Het AB wil echter ook eigenaarschap kunnen nemen. Het AB-lid moet de brief kunnen toelichten in de eigen raad. Het AB vindt ambtelijke voorbereiding en bespreking in het AB belangrijk. Deze bespreking in het AB wordt aan de aanbiedingsbrief toegevoegd. - Er wordt vooral gesproken over uitbreiding, maar mogelijkheden door afschaling ontbreken. De voorzitter stelt, in aansluiting bij de toezegging bij agendapunt B2, een themasessie te organiseren op een Twentedag om te verdiepen op dit thema financiering, ontwikkelingen, aantallen fte's, etc. - Het AB wil na afloop van de cyclus terug kijken of het aanleiding geeft tot een andere procedure om dit proces waar mogelijk te verbeteren.

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			AB besluit: Het AB heeft kennisgenomen van de Ontwikkelingenbrief. Het DB zegt toe dat de Ontwikkelingenbrief en de aanbiedingsbrief worden aangepast conform hier besproken. Met die toezegging stemt het AB in met het ter informatie aanbieden hiervan aan de raden.
4.	Invoering Wet open overheid (Woo)	1. Voor de invoering van de Woo, projectfinanciering beschikbaar te stellen voor de jaren 2023 en 2024 voor een bedrag van maximaal € 143.908 per jaar. 2. Dit bedrag in rekening te brengen bij de gemeenten.	*Opmerkingen AB:* - Het AB vraagt zich af of er mogelijk sprake is van een bedrijfsvoeringsvraagstuk dat breder is dan alleen de Woo en of met de gevraagde projectfinanciering deze basis op orde wordt gebracht, ook tav andere wetten, bijvoorbeeld de Archiefwet of het Tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid. - Het voorstel is naar mening van het AB onvoldoende onderbouwd. - Het AB wil dat de structurele financiële consequenties zo mogelijk in beeld worden gebracht. - Het budget dat gemeenten hebben gekregen voor de implementatie van de Woo bij de GR-en is niet bij iedereen bekend en is mogelijk niet toereikend om alle GR-en op deze wijze te ondersteunen. Kan dit in een breder perspectief opgepakt worden samen met andere GR-en? - De Woo geldt voor alle GR-en en gemeenten. Mogelijk kan het efficiënter en goedkoper door samen te werken. De suggestie wordt gedaan om de gemeentesecretarissen hierin een rol te geven. **AB besluit**: Het voorstel wordt aangehouden. Het DB zegt toe om met de opmerkingen van het AB aan de slag te gaan en met een nieuw voorstel te komen. Er zit wel druk op dit onderwerp, omdat de gevolgen van de Woo inmiddels merkbaar zijn in de organisatie en veel inzet van medewerkers vraagt.
C- Ter informatie			
1.	Ontwikkelingen Publieke Gezondheid Asielzoekers	Kennis van te nemen	Ter kennisgeving aangenomen. De bijlage ontbreekt en zal met het verslag worden meegestuurd.
D – Rondvraag en sluiting			

NR.	ONDERWERP	VOORSTEL/ADVIES	BESLUIT
			Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

Adviesnota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000031
Datum vergadering	8 maart 2023
Agendapunt	A-2
Onderdeel SamenTwente	Concerncontrol

Onderwerp:
Normenkader rechtmatigheidscontrole jaarrekening 2022

Voorstel:
1. Het normenkader 2022 vast te stellen.

Inleiding:
Uw bestuur heeft Eshuis accountants opdracht gegeven om de jaarrekening te controleren. De accountant doet hiertoe een onderzoek naar getrouwheid én rechtmatigheid van de jaarrekening. Vanaf het boekjaar 2023 doet het dagelijks bestuur onderzoek naar de rechtmatigheid. Uw bestuur geeft jaarlijks de normen aan waaraan de financiële rechtmatigheid van de jaarrekening getoetst dient te worden.

Beoogd effect:
Actualiseren van de voor de rechtmatigheidscontrole 2022 van toepassing zijnde wet- en regelgeving.

Argumenten:
1.1 Het normenkader moet jaarlijks geactualiseerd worden en door het algemeen bestuur worden vastgesteld
Wet- en regelgeving wijzigt namelijk elk jaar. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht ons om jaarlijks voor de jaarrekening het overzicht van geldende wet- en regelgeving (normenkader) te actualiseren en te laten vaststellen.

1.2 Het normenkader is verduidelijkt
Vooruitlopend op de rechtmatigheidsverantwoording, is het normenkader van 2022 volledig vernieuwd ten opzichte van de normenkaders van de afgelopen jaren. De focus is gelegd op wet- en regelgeving die relevant is voor financiële beheershandelingen. Dit is regelgeving afkomstig van buiten onze organisatie (externe regelgeving) en interne regelgeving zoals verordeningen en andere besluiten van uw bestuur die bepalingen bevatten over financiële beheershandelingen.

Kanttekening:
N.v.t.

Kosten, baten, dekking:
Met dit voorstel zijn geen kosten gemoeid waarvoor dekking benodigd is.

Communicatie:
N.v.t.

Vervolg:
Het vastgestelde normenkader wordt door de accountant gebruikt voor zijn oordeelsvorming bij de jaarrekeningcontrole 2022.

Bijlage(n):
1. Normenkader 2022

Enschede, 8 februari 2022 **Dagelijks bestuur** **secretaris,** drs. S. Dinsbach	 **voorzitter,** drs. C.F.M. Bruggink

Besluit van het algemeen bestuur:	
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 8 maart 2023	
secretaris, drs. S. Dinsbach	**voorzitter,** drs. C.F.M. Bruggink

GGD Twente

Externe regelgeving

- Wet publieke gezondheid en Besluit publieke Gezondheid
- Jeugdwet en besluit Jeugdwet
- Wet op de lijkbezorging en besluit op de lijkbezorging
- Warenwet, warenwetbesluit tatoeëren en piercen
- Wet kinderopvang, besluit kwaliteit kinderopvang, besluit kwaliteit gastouderbureaus
- Meerkostenregeling afspraak GGD'en en Ministerie van VWS (2022) in verband met bestrijding Covid-19
- Meerkostenregeling afspraak GGD'en en Ministerie van VWS (2022) in verband met bestrijding apenpokken

OZJT

Externe regelgeving

- Jeugdwet en besluit Jeugdwet
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en uitvoeringsbesluit WMO 2015

Veilig Thuis Twente

Externe regelgeving

- Jeugdwet en besluit Jeugdwet
- Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en uitvoeringsbesluit WMO 2015
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling
- Wet tijdelijk huisverbod

Bestuur & Ondersteuning

Externe regelgeving

- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Burgerlijk Wetboek
- Gemeentewet
- Algemene wet bestuursrecht
- Wet Markt en Overheid
- EU-aanbestedingsregels
- Wet financiering decentrale overheden (FIDO)
- Besluit Begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Regeling uitzetting en derivaten decentrale overheden
- Wet houdbare overheidsfinanciën (HOF)
- Regeling informatieverstrekking SiSa
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden

- Wet op omzetbelasting
- Wet op het BTW compensatiefonds
- Wet op de vennootschapsbelasting
- Wet op de loonbelasting
- Algemene verordening gegevensbescherming en uitvoeringswet algemene verordening gegevensbescherming
- Regeling vaststelling taakvelden en verstrekking informatie voor derden
- Regeling schatkistbankieren
- Wet openbaarheid van bestuur (geldt tot 1 mei 2022) en Wet open overheid (per 1 mei 2022)
- Ambtenarenwet
- Cao Samenwerkende gemeentelijke organisaties (Cao SGO)
- Wet normering topinkomens en uitvoeringsbesluit WNT
- Wet normalisering rechtspositie ambtenaren (WNRA)
- ABP-regelgeving
- Sociale verzekeringswetten

Interne regelgeving	Vastgesteld door	Toets financiële rechtmatigheid interne regelgeving
Gemeenschappelijke regeling SamenTwente	Algemeen bestuur (na instemming raden)	Gedeeltelijk van toepassing (hoofdstuk 8)
Financiële verordening Regio Twente	Algemeen bestuur	Geheel van toepassing
Treasurystatuut Regio Twente	Algemeen bestuur	Geheel van toepassing
Nota van risicomanagement tot reserves en voorzieningen	Algemeen bestuur	Geheel van toepassing
Nota afschrijving en rente	Algemeen bestuur	Geheel van toepassing
Algemene subsidieverordening Regio Twente	Algemeen bestuur	Geheel van toepassing

Registratienummer	2023-000031
Datum vergadering	8 maart 2023
Agendapunt	B-1
Onderdeel SamenTwente	Bedrijfsvoering

Onderwerp:
Boardletter 2022

Voorstel:
1. Kennis te nemen van boardletter 2022 van de accountant.

Inleiding:
De accountant heeft via de boardletter haar rapportage over de tussentijdse controle voor de jaarrekening 2022 uitgebracht. Hierin zijn vooral de uitkomsten van haar beoordeling van het interne beheerssysteem beschreven. Deze beoordeling voert de accountant uit om een verklaring over rechtmatigheid en getrouwheid van de jaarrekening 2022 af te kunnen geven. In verband met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording zal de accountant over het jaar 2022 voor het laatst de rechtmatigheidstoets uitvoeren. Door een wetswijziging is de verantwoordelijkheid hiervoor vanaf boekjaar 2023 bij het dagelijks bestuur komen te liggen. De boardletter is op 22 februari jl. door de accountant in de vergadering van de auditcommissie toegelicht. Naar aanleiding van deze bespreking heeft de commissie een adviesbrief opgesteld voor uw bestuur. Dit advies is separaat toegevoegd.

Beoogd effect:
Management en het bestuur ondersteunen in het proces van het voortdurend verbeteren van de interne-beheersingsomgeving en de interne risicobeheersing.

Argumenten:
1.1 De interne beheersing is op orde
Op basis van de door uitgevoerde werkzaamheden concludeert de accountant dat, net als voorgaand jaar, de interne beheersing van voldoende niveau is. Er zijn geen processen waarbij de interne beheersing niet toereikend is.
In 2022 zijn in het kader van de verbetering van de interne beheersing diverse zaken opgepakt. Zo is er een systeemcontrole ingevoerd voor de memoriaalboekingen (transacties buiten de reguliere bedrijfsvoering) en zijn de processen inkoop en aanbesteding opnieuw beschreven. Daarnaast zijn binnen de organisatie nieuwe afspraken gemaakt om contractmanagement en contractbeheer te verscherpen. De accountant concludeert daarnaast dat de organisatie op de goede weg is om over het boekjaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven.

1.2 Aan eerdere bevindingen van de accountant is opvolging gegeven
De accountant constateert in de boardletter dat aan haar aanbevelingen opvolging wordt gegeven (zie bijlage 1 van de letter). In 2022 is aan zes van de twaalf aanbevelingen uit voorgaande letters uit periode 2018-2021 opvolging gegeven. Aan één bevinding is opvolging gegeven maar deze is nog niet volledig afgerond. De resterende bevindingen hebben vooral te maken met het versterken van onze IT-beheersomgeving en worden ook in 2023 opgepakt.

1.3 De nieuwe bevindingen van de accountant hebben voornamelijk betrekking op digitale veiligheid
De accountant heeft ook dit jaar een IT-audit uitgevoerd. Dit heeft geleid tot een aantal nieuwe bevindingen op het gebied van digitale veiligheid. Wij onderkennen de geconstateerde verbetermogelijkheden en omarmen de adviezen van de accountant. Het versterken van onze digitale veiligheid is één van onze prioriteiten. SamenTwente beschikt over veel privacy gevoelige informatie van de Twentse inwoners die goed beveiligd moet zijn. In 2021 hebben wij een plan van aanpak opgesteld om onze digitale weerbaarheid te vergroten. De nieuwe IT-bevindingen van de accountant hangen samen met dit plan en worden opgepakt. Voor het uitvoeren van het plan heeft uw bestuur incidenteel geld beschikbaar gesteld vanuit het positieve jaarrekeningresultaat 2021. Hiermee is in 2022 een bestemmingsreserve gevormd waarmee we tot en met 2024 uitvoering geven aan het plan van aanpak. In 2024 wordt dan ook geëvalueerd hoe we verder gaan en welke structurele consequenties het hoofd geboden moeten worden.

1.4 De cijfermatige afwikkeling van het GGiD in boekjaar 2022 is gecontroleerd door de accountant en akkoord bevonden
In uw vergadering van 14 december 2022 is besloten hoe om te gaan met de dekking van de afboeking van het GGiD. Na het genomen besluit heeft verwerking daarvan plaatsgevonden in de financiële administratie van het boekjaar 2022. Vooruitlopend op de jaarrekeningcontrole heeft de accountant deze verwerking, onderbouwd door genomen bestuursbesluiten en uitgaven GGiD, gecontroleerd en akkoord bevonden.

Kanttekening:
N.v.t.

Kosten, baten, dekking:
Met dit voorstel zijn geen kosten gemoeid waar dekking voor benodigd is.

Communicatie:
N.v.t.

Vervolg:
1. Eind april start de jaarrekeningcontrole 2022.
2. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole stelt de accountant het rapport van bevindingen op
3. Het rapport van bevindingen wordt besproken in de auditcommissie
4. De jaarstukken 2022 en het rapport van bevindingen worden behandeld in uw vergadering van 12 juli 2023.

Bijlage(n):
1. **B**oardletter 2022
2. Adviesbrief auditcommissie *(volgt)*

Enschede, 8 februari 2023 **Dagelijks bestuur** **secretaris,** drs. S. Dinsbach	 **voorzitter,** drs. C.F.M. Bruggink

Besluit van het algemeen bestuur:	
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 8 maart 2023	
secretaris, drs. S. Dinsbach	**voorzitter,** drs. C.F.M. Bruggink

Eshuis

BOARDLETTER 2022

SamenTwente

22 februari 2023

Per saldo persoonlijker

Certified B Corporation

SRA accountancy

Independent Member of PrimeGlobal

Aan het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling SamenTwente
Nijverheidsstraat 30
7511 JM ENSCHEDE

Kernmerk: 1011890-BL-2022

Geacht bestuur,

Het algemeen bestuur heeft Eshuis Registeraccountants opdracht gegeven om de jaarrekening 2022 van SamenTwente te controleren. Voor een nadere omschrijving van onze opdracht verwijzen wij u naar onze opdrachtbevestiging.

Als onderdeel van onze controle onderzoeken wij onder andere de administratieve organisatie en de interne beheersing bij uw gemeenschappelijke regeling. Naar aanleiding daarvan brengen wij deze board letter uit. Hierin richten wij ons met name op mogelijke verbeterpunten in de processen die wij hebben onderzocht om een bijdrage te leveren aan de interne beheersing en het zelf controlerend vermogen.

Wij beginnen deze board letter met een samenvatting van onze belangrijkste boodschappen voor u en de belangrijkste risico's die wij bij de controle van SamenTwente onderkennen. Daarna geven wij een oordeel op hoe de relevante processen zijn opgezet en adviseren wij u over verbetermogelijkheden. Voor zover er naar aanleiding van onze bevindingen door u nog aanvullende werkzaamheden zijn vereist worden deze met u gedeeld in de eerstvolgende paragraaf. De laatste paragraaf benutten wij voor een aantal relevante actualiteiten die wij graag met u delen.

Op 22 februari 2023 hebben wij deze boardletter besproken met uw Auditcommissie. Wij danken uw organisatie voor de prettige samenwerking en zijn vanzelfsprekend graag bereid een nadere toelichting te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Eshuis Registeraccountants B.V.,

drs. C.L. (Caroline) Willems RA

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- Risico's
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Vooruitblik
- Actualiteiten
- Bijlagen

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting 4
2. De belangrijkste risico's 6
3. Totaaloverzicht procesbeheersing 7
4. Detailbevindingen 8
5. Vooruitblik naar de jaarrekening 10
6. Relevante actualiteiten 11

Bijlagen 13

Inhoudsopgave
Management-samenvatting
Risico's
Procesbeheersing
Detailbevindingen
Vooruitblik
Actualiteiten
Bijlagen

1. Managementsamenvatting

Wij hebben, als onderdeel van de controle van de jaarrekening 2022, de interim-controle voor SamenTwente uitgevoerd. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne-beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. Tevens heeft deze controle als doelstelling om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2022 te signaleren en onder uw aandacht te brengen. Voor u ligt de board letter, waarin onze bevindingen en aanbevelingen ter zake zijn opgenomen. De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor het management en het dagelijks bestuur als onderdeel van het continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de bedrijfsvoering en de kwaliteit van de jaarrekening. Wij kijken positief terug op de prettige samenwerking met uw organisatie.

Vanuit onze interimcontrole in 2022 hebben wij een aantal nieuwe bevindingen die wij onder jullie aandacht willen brengen. Daarnaast zijn er nog een aantal bevindingen die in eerdere jaren zijn geconstateerd welke wij nog willen vermelden. Wij zien dat SamenTwente voortgang boekt ten aanzien van het oplossen van bevindingen, en dat het aantal nieuw geconstateerde bevindingen in 2022 beperkt is. De bevindingen, waarnemingen en aanbevelingen in deze board letter beogen het management en het bestuur te ondersteunen in het proces van het voortdurend verbeteren van de interne-beheersingsomgeving en de interne risicobeheersing.
Wij willen nog opmerken dat onze controle op de Europese aanbestedingen nog niet geheel is afgerond, dit gaan wij afronden tijdens de jaarrekeningcontrole in het voorjaar van 2023.

Ondanks de verbetermogelijkheden die wij bij SamenTwente zien en wij in deze board letter onder uw aandacht brengen, concluderen wij net als voorgaand jaar op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden dat de interne beheersing bij uw gemeenschappelijke regeling van voldoende niveau is om de accountantscontrole uit te kunnen voeren.

In deze samenvatting willen wij een aantal onderwerpen nog nader onder uw aandacht brengen.

Digitale veiligheid
De noodzaak en het belang van digitale veiligheid wordt door SamenTwente onderschreven. SamenTwente beschikt over veel privacy gevoelige informatie die goed beveiligd moet zijn en afgeschermd moet zijn voor aanvallen van buitenaf en binnenuit. Een uitvloeisel hiervan is het Plan van aanpak (PvA) Digitale Kwetsbaarheid en Weerbaarheid uit 2021. Op basis van de daarin opgenomen actiepunten zijn ook in dit boekjaar diverse acties uitgezet, waaronder het laten uitvoeren van een Pen-test. Uit de Stand van zaken PvA blijkt ook dat er nog de nodige vervolgstappen onderkend zijn die

Inhoudsopgave
Management-samenvatting
Risico's
Procesbeheersing
Detailbevindingen
Vooruitblik
Actualiteiten
Bijlagen

opvolging behoeven. Voor de uitvoering van deze stappen zullen naar verwachting verdere (structurele) investeringen gedaan moeten worden. De directie moet hier nog een besluit over nemen.

GGiD
In de vergadering van het algemeen bestuur op 14 december jongstleden is besloten in te stemmen met het voorstel hoe om te gaan met de dekking van de afboeking GGiD. Na het genomen besluit heeft verwerking daarvan plaatsgevonden in de financiële administratie van het boekjaar 2022. Deze verwerking hebben wij reeds gecontroleerd en daarvan vastgesteld dat deze conform genomen besluit verwerkt is. Omdat het algemeen bestuur heeft besloten de kostenoverschrijding in het boekjaar (afboeking GGiD) te compenseren met direct hieraan gerelateerde opbrengsten (dekking zoals opgenomen in het voorstel) is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. Verder zal SamenTwente door de instemming van het algemeen bestuur met het voorstel ook eind 2022 voldoen aan de vastgestelde minimale weerstandsnorm die door het algemeen bestuur is vastgesteld.

Rechtmatigheidsoordeel 2023
Zoals u reeds hebt vernomen gaat het in 2023 dan ook echt gebeuren. Vanaf dat jaar dient het dagelijks bestuur van SamenTwente een rechtmatigheidsverantwoording af te geven. Zoals ook reeds vorig jaar in onze board letter aangegeven zijn wij van mening dat u goed op deze situatie bent voorbereid, mede doordat u reeds over een adequate VIC beschikt. In hoofdstuk 6.1 Rechtmatigheidsverantwoording hebben wij een enkele actiepunten opgenomen waarbij u uw huidige status hebt aangegeven. U bent in onze ogen goed op weg om voor het jaar 2023 een rechtmatigheidsverantwoording af te kunnen geven.

Inhoudsopgave
Management-samenvatting
Risico's
Procesbeheersing
Detailbevindingen
Vooruitblik
Actualiteiten
Bijlagen

2. De belangrijkste risico's

Wij vinden het van belang dat u weet waar wij bij SamenTwente de belangrijkste risico's zien die tot mogelijke afwijkingen dan wel onzekerheden in de jaarrekening van uw gemeenschappelijke regeling kunnen leiden. Bij onze inschatting van de risico's laten wij ons leiden door bijv. fouten uit het verleden, de bevindingen van de VIC, belangrijke gebeurtenissen en voorschriften van onze beroepsorganisatie. Voor het jaar 2022 onderkennen wij de volgende belangrijkste risico's:

Omschrijving risico	Motivatie
Management override of controls Risico op het doorbreking van de AO/IB door het management, hetgeen een standaard risico is vanuit onze beroepsregels. Dit risico ziet bij SamenTwente met name toe op de schattingsposten in de overlopende activa en passiva	Om het risico te verkleinen controleren wij de schattingsposten (waaronder overlopende activa en passiva), transacties buiten de reguliere bedrijfsvoering, transacties met verbonden partijen en handmatige boekingen buiten de reguliere, vaak geautomatiseerde boekingsgang om in detail.
Rechtmatigheid inkopen Risico dat inkopen niet voldoen aan de Europese Aanbestedingswet.	Als gemeenschappelijke regeling is het mogelijk aan de voorkant de inkoopbehoefte in te schatten. En zouden overschrijdingen tijdig gesignaleerd moeten worden. In de afgelopen jaren heeft uw gemeenschappelijke regeling onrechtmatige inkopen gehad als gevolg van het niet voldoen van de Europese Aanbestedingswet.

In ons controleplan is een uitgebreide(re) lijst van risico's opgenomen om u inzicht te geven in de manier waarop wij onze controle benaderen. In deze board letter nemen wij alleen de belangrijkste twee risico's op.

De aard van deze risico's brengt met zich mee dat wij met name bij de controle van de jaarrekening hier aandacht aan besteden. In ons accountantsverslag dat wij naar aanleiding van de controle van de jaarrekening uitbrengen zullen wij rapporteren hoe deze risico's zijn afgedekt.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- Risico's
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Vooruitblik
- Actualiteiten
- Bijlagen

3. Totaaloverzicht procesbeheersing

Onderstaand vatten wij ons oordeel over de opzet en het bestaan per proces samen. Ten aanzien van opzet en bestaan geven wij het proces een classificatie mee:

Verbetermogelijkheden:
Binnen het proces is sprake van significant risico en/of er is sprake van verschillende tekortkomingen/observaties binnen de AO/IB en vragen hier op korte termijn uw aandacht voor;

Toereikend met verbetermogelijkheden:
Binnen het proces is sprake van verhoogd risico en/of er is sprake van verschillende observaties binnen de AO/IB en vragen hier op middellange termijn uw aandacht voor;

Toereikend:
Binnen het proces is sprake van risico en er is geen sprake van observaties binnen de AO/IB. Hiermee concluderen wij dat dit proces in opzet en bestaan voldoende is om het proces van het opstellen van de jaarrekening te ondersteunen.

Proces	Conclusie opzet en bestaan 2022	Conclusie opzet en bestaan 2021
Informatieveiligheid	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Inkopen	Toereikend	Toereikend met verbetermogelijkheden
Aanbestedingen	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Personeel en salarissen	Toereikend	Toereikend
Forensische geneeskunde	Toereikend	Toereikend
Inspectie & Hygiëne	Toereikend	Toereikend met verbetermogelijkheden
Vaccinaties JGZ	Toereikend	Toereikend
Memoriaalboekingen	Toereikend met verbetermogelijkheden	Toereikend met verbetermogelijkheden
Treasury	Toereikend	Toereikend

Op basis van de tot op heden door ons uitgevoerde werkzaamheden concluderen wij dat de interne beheersing van SamenTwente van voldoende niveau is.

Inhoudsopgave
Management-samenvatting
Risico's
Procesbeheersing
Detailbevindingen
Vooruitblik
Actualiteiten
Bijlagen

4. Detailbevindingen

In onze board letter 2022 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen opgenomen.
Nieuwe bevindingen:

BEVINDING 1: 4-ogen principe memoriaalboekingen
Reactie management
In 2022 is een mooie stap gezet om het proces van memoriaalboekingen via een systeemcontrole in te richten. Wij zullen onderzoeken hoe we de tijdigheid van de opvolging van de workflow verder kunnen verbeteren. In het kader van uitwisselbaarheid vinden wij het van belang dat de goedkeuring breder kan plaatsvinden dan de aangewezen buddy. Het is technisch niet mogelijk om het 4-ogen principe af te dwingen. Zoals u heeft kunnen vaststellen is controle op de memoriaalboekingen een vast onderdeel van onze VIC.

BEVINDING 2: PEN-testen (IT-audit)
Reactie management
Wij onderschrijven uw aanbeveling. Het inrichten van een SIEM-SOC systeem, bewustwording hieromtrent en het periodiek uitvoeren van een PEN-test is onderdeel van ons IT-plan.

BEVINDING 3: Goedkeuring voor toekenning rechten tot applicaties (IT-audit)
Reactie management
Wij onderschrijven uw aanbeveling en gaan onderzoeken hoe we dit het beste kunnen inrichten.

BEVINDING 4: Wijzigingsbeheer rechten tot applicaties (IT-audit)
Reactie management
Wij gaan onderzoeken hoe we dit het beste met een systeemcontrole kunnen inrichten.

Inhoudsopgave
Management-samenvatting
Risico's
Procesbeheersing
Detailbevindingen
Vooruitblik
Actualiteiten
Bijlagen

Ten aanzien van de vorig jaar gerapporteerde bevindingen verwijzen wij naar Bijlage 1.
Enkele van deze punten zijn nog niet (geheel) opgevolgd. Deze behoeven dus ook voor dit jaar en komende jaar nog aandacht.

Inhoudsopgave
Management-samenvatting
Risico's
Procesbeheersing
Detailbevindingen
Vooruitblik
Actualiteiten
Bijlagen

5. Vooruitblik naar de jaarrekening

5.1 Wet Normering Topinkomens

De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2022 niet meer bedragen dan € 216.000 per jaar. Daarnaast dienen instellingen de salarissen openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

5.2 Planning jaarrekeningcontrole

In overleg met uw financieel kader is de jaarrekeningcontrole gepland in weken 17 en 18 2023. Ter voorbereiding op de jaarrekeningcontrole verstrekken wij naast deze board letter een op te leveren stukkenlijst. De op te leveren stukkenlijst wordt digitaal aangeboden via YouProvide, een beveiligde omgeving waar controledocumentatie en overige relevant informatie conform AVG en privacywetgeving veilig gedeeld kunnen worden.

5.3 Aandachtspunten voor de jaarrekeningcontrole

U wordt gevraagd naast de gebruikelijke 'op te leveren stukkenlijst' de volgende onderwerpen voor te bereiden:

1. Bij de start van de jaarrekeningcontrole verwachten wij dat de conceptjaarstukken gereed zijn en zichtbaar zijn gecontroleerd aan de hand van de checklist jaarverslaggeving en het modelrapport 2022.
2. Alle balansposten, transactiestromen en toelichtingen in de jaarrekening zijn voor aanvang van de jaarrekeningcontrole (of voorcontrole) door de gemeenschappelijke regeling zichtbaar gecontroleerd en eventuele correcties naar aanleiding van deze beoordeling zijn verwerkt in het controle-exemplaar van de jaarrekening.
3. Het uitvoeren van de interne controle op de rechtmatigheid van EU-aanbestedingen.
4. Waardering Innovatiefonds Twente BV op basis van de jaarrekening 2022.
5. Voorziening spaarverlof, zie ook uiteenzetting bij punt 6.2 onder Relevante actualiteiten.

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- Risico's
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Vooruitblik
- Actualiteiten
- Bijlagen

6. Relevante actualiteiten

6.1 Rechtmatigheidsverantwoording

Uw gemeenschappelijke regeling bereid zich voor op de rechtmatigheidsverantwoording 2023. Ter ondersteuning heeft de commissie BBV in het najaar 2021 de kadernota Rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. Op basis van de door ons aangegeven actiepunten heeft u aangegeven wat uw status is, en kortgezegd of u klaar bent voor verantwoordingsjaar 2023.

Stap	Actiepunten	Voortgang – reactie SamenTwente
Bepaal uw visie en beleid	Zoals de kadernota aangeeft is het aan het algemeen bestuur om te bepalen wat er in de rechtmatigheidsverantwoording wordt opgenomen, met welke verantwoordingsgrens dit gedaan wordt en de benodigde inspanning van de administratieve organisatie en interne beheersing.	Visie en beleid is bepaald in de door het AB vastgestelde notitie rechtmatigheidsverantwoording. Vervolgens is visie en beleid door vertaald in het IC plan. Het algemeen bestuur heeft besloten om de verantwoordingsgrens vast te stellen op 1% van de totale lasten. Voor het ambitie is gekozen voor het basis-variant (= verantwoording gericht op financiële rechtmatigheid en hantering van de wettelijke normen).
Stellen van de kaders en reikwijdte via het normenkader rechtmatigheid	De kadernota is hierin duidelijk. Streef als gemeenschappelijke regeling voor een zo praktisch toepasbaar normenkader, waarin enkel wet- en regelgeving en verordening (vastgesteld door het algemeen bestuur) worden opgenomen welke financiële beheershandelingen tot gevolg hebben.	Het normenkader van 2022 zal herzien worden. Hierbij zal het toetsingskader zoveel mogelijk in kaart worden gebracht met de financiële rechtmatigheidsgrondslag.
Operationaliseren normenkader	Het advies is om het normkader te operationaliseren via een toetsingskader. In het toetsingskader is per wet/regeling/verordening vastgesteld welke artikelen relevant zijn voor de toetsing.	Het normenkader van 2022 zal herzien worden. Hierbij zal het toetsingskader zoveel mogelijk in kaart worden gebracht met de financiële rechtmatigheidsgrondslag.
Positionering en opdrachtgeverschap van de VIC	De positionering van de Verbijzonderde Interne Control (hierna: VIC) dient formeel vorm gegeven te worden via de financiële verordening (in overeenstemming met de BADO notitie 'De verbijzonderde interne controle bij decentrale overheden'). Artikel 212 lid 1 Gemeentewet verplicht gemeenschappelijke regelingen (i.c. het algemeen bestuur) een financiële verordening op te stellen, waarin de uitgangspunten voor het	De visie op de inrichting en positionering van de VIC is opgenomen in het IC plan. Eén en ander moet nog geformaliseerd worden in de nieuwe financiële verordening. De VNG heeft op 24 november jl. de nieuwe model-verordeningen gepubliceerd. In de ledenbrief stelt de VNG dat de wijzigingen na inwerkingtreding van het wetsvoorstel

- Inhoudsopgave
- Management-samenvatting
- Risico's
- Procesbeheersing
- Detailbevindingen
- Vooruitblik
- Actualiteiten
- Bijlagen

	financiële beleid, het financiële beheer en de inrichting van de financiële organisatie zijn opgenomen. In de financiële verordening wordt hierbij een belangrijke rol gegeven aan het dagelijks bestuur. Het dagelijks bestuur moet jaarlijks zorgen voor een interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de (financiële) beheershandelingen. Een beheerste bedrijfsvoering staat hierbij voorop en de VIC is daarvoor een instrument.	doorgevoerd kunnen worden en dat de datum nog via een Koninklijk Besluit bekend gemaakt moet worden.
Uitvoeren periodieke controles	Voorgaande elementen hebben wij niet opgenomen in de board letter over 2021. Desalniettemin geven wij hiernaast ons beeld over uw voortgang.	IC Plan is herschreven. Het algemeen bestuur heeft op 14 december 2022 het nieuwe IC plan vastgesteld. In 2022 is al zoveel mogelijk gewerkt volgen het nieuwe IC plan.
Rapportage na uitvoeren periodieke controles	Voorgaande elementen hebben wij niet opgenomen in de board letter over 2021. Desalniettemin geven wij hiernaast ons beeld over uw voortgang.	In het verleden is gerapporteerd via een interne managementletter. We zijn aan het proefdraaien voor de rechtmatigheidsverantwoording. De interne managementletter wordt hiervoor als basis gebruikt.

6.2 Voorziening verlofsparen

Op 27 januari 2022 heeft de VNG met haar stakeholders een akkoord voor de CAO Gemeenten en de CAO SGO gesloten. Eén onderdeel van deze afspraken gaat over verlofsparen. De afspraken over verlofsparen gelden met terugwerkende kracht vanaf 1 januari 2022. Een medewerker kan dus vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren opzijzetten voor later. Deze vakantie-uren verjaren niet.

Deze vormen van bovenwettelijke vakantie die de medewerker opzij kan zetten staan in de cao. U heeft het in 2022 via het systeem mogelijk gemaakt om uren te sparen voor het spaarverlof.

De commissie BBV heeft stelling genomen dat bij verlofsparen sprake is van arbeidskosten gerelateerde verplichtingen die een niet voorspelbare opbouw en daarmee ook een onvoorspelbare afbouw kennen, waardoor hiervoor een voorziening dient te worden gevormd. U heeft aangegeven de omvang voor uw organisatie per einde boekjaar in kaart te hebben gebracht en op te nemen onder de kortlopende schulden aangezien het formele besluit tot opnemen van een voorziening nog door het AB dient plaats te vinden.

Eshuis

Bijlagen

Inhoudsopgave
Management-samenvatting
Risico's
Procesbeheersing
Detailbevindingen
Vooruitblik
Actualiteiten
Bijlagen

Bijlage 1: Bevindingen voorgaande jaren

Onderstaande bevindingen zijn afkomstig uit de board letter 2021 en eerder met daarbij uw reactie ten aanzien van de opvolging in 2022.

Bevinding	Observatie	Reactie management en Eshuis
01 - 2021	**Afspraken Saas Providers monitoren**	Nog niet opgevolgd.
02-2021	**Wachtwoordbeleid DONAU**	Opgevolgd.
03-2021	**Update Handboek VIC**	Opgevolgd.
04-2021	**Autorisatie Formatus meldingen**	Nog niet opgevolgd.
05-2021	**Naleving 4-ogenprincipe bij memoriaalboekingen**	Opgevolgd.
06-2020	**Beheer wijzigingen niet toereikend**	Nog niet opgevolgd.
07-2020	**Stabiliteit van de informatiesystemen**	Opgevolgd.
08-2020	**Fysieke toegangsbeveiliging op onderdelen verbeteren**	Onderhanden.
09-2020	**Verbetering logische toegangsbeveiliging**	Nog niet opgevolgd.
10-2020	**Europese aanbestedingen**	Opgevolgd.
11-2019	**Actualiseren fraude risico analyse**	Nog niet opgevolgd
12-2018	**Actualisatie interne controle plan**	Opgevolgd.

Inhoudsopgave
Management-samenvatting
Risico's
Procesbeheersing
Detailbevindingen
Vooruitblik
Actualiteiten
Bijlagen

Bijlage 2: Beperking verspreidingskring

Dit verslag wordt aangeboden op basis van de veronderstelling dat het alleen bedoeld is ter informatie van het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling, dat er niet uit mag worden geciteerd en niet naar mag worden verwezen, geheel of gedeeltelijk, zonder onze voorafgaande schriftelijke toestemming en dat wij met betrekking tot het verslag geen enkele verantwoordelijkheid accepteren jegens enige daartoe.

Bezoekadres
Nijverheidstraat 30
7511 JM Enschede

Postadres
Postbus 1400
7500 BK Enschede

Contact
053 4876 65 43

Kvk nummer
08195873

Aan de leden van het algemeen bestuur

Betreft
Advies
auditcommissie

Dagtekening
Enschede,
23 februari 2023

Ons kenmerk
2023-000270

Uw kenmerk
-

Geachte leden,

Onze commissie heeft de taak uw bestuur te adviseren over de jaarrekening, de accountantscontroles (incl. rechtmatigheidsverantwoording) en de planning & control cyclus. In de vergadering van 22 februari jl. hebben wij de boardletter besproken die naar aanleiding van de tussentijdse accountantscontrole 2022 is uitgebracht. Dit is ook ons eerste overleg sinds een lange tijd waarbij de commissie door de toevoeging van de heren Maathuis en Vermorken weer voltallig is. Met deze brief informeren wij u over de belangrijkste uitkomsten van onze bespreking met de accountant en geven wij ons advies. Ook hebben wij in ons overleg samen met de voorzitter van het dagelijks bestuur stilgestaan bij de (pilot) rechtmatigheidsverantwoording en de ontwikkeling van de planning & control cyclus van SamenTwente. Over deze onderwerpen willen wij u eveneens informeren.

Boardletter 2022

Belangrijkste bevindingen
De Boardletter geeft voor uw bestuur de meest relevante bevindingen weer vanuit de door de accountant uitgevoerde interim-controle. Deze controle is primair gericht op de analyse en evaluatie van de interne beheersingsomgeving en de daarin opgenomen maatregelen van interne controle. De interne beheersingsomgeving zorgt er mede voor dat de door uw bestuur gestelde doelen gehaald worden en dat er een borging is van een betrouwbare en tijdige informatievoorziening. De belangrijkste conclusie van de accountant is dat de interne beheersing bij SamenTwente van voldoende niveau is. De organisatie boekt voortgang ten aanzien van het uitvoeren van de aanbevelingen van de accountant. Onze commissie is daarom ook positief over de Boardletter.

Het aantal nieuwe geconstateerde bevindingen is beperkt. Deze bevindingen zitten vooral op het vlak van digitale veiligheid en IT. Dit onderwerp heeft de focus van de accountant en van de organisatie. De accountant heeft geconstateerd dat de beheersmaatregelen in het proces informatieveiligheid toereikend zijn maar met verbeterpunten. Deze punten zitten op het gebied van het vergroten van de digitale weerbaarheid van de organisatie. Dit is ook onderdeel van de door de organisatie opgestelde plan van aanpak. Op basis van dit plan wordt de weerbaarheid versterkt door onder meer te investeren in de techniek. Techniek is niet onfeilbaar. Daarom is het belangrijk om verschillende maatregelen te treffen. Het inrichten van een digitaal monitoringssysteem (SIEM-SOC) is bijvoorbeeld onderdeel hiervan en onderdeel van het plan van aanpak. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in de factor mens. Een belangrijke bouwsteen van

informatieveiligheid en privacy is namelijk bewustzijn van medewerkers. Wij vinden dit goede ontwikkelingen.

Aandachtspunten voor de accountant bij de jaarrekeningcontrole 2022
Onze commissie heeft ook met de accountant gesproken over belangrijke aandachtspunten bij de jaarrekeningcontrole van 2022. Deze controle start vanaf 24 april. De accountant heeft aangegeven dat zij vanuit landelijke ontwikkelingen de rechtmatigheid van coronakosten als aandachtspunt hebben. Door de auditcommissie is als aanvullend aandachtspunt meegegeven om zichtbaar te maken op welke vlakken de organisatie van de accountant kan leren als het gaat om de rechtmatigheidsverantwoording. Deze aandachtspunten zal de accountant betrekken in het verslag van bevindingen die naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole wordt opgesteld.

Interne managementletter en pilot rechtmatigheidsverantwoording
Onze commissie is via een presentatie door de voorzitter van het dagelijks bestuur (portefeuillehouder rechtmatigheidsverantwoording) geïnformeerd en betrokken bij de voorbereidingen op de rechtmatigheidsverantwoording. Ook de accountant is hierbij aanwezig geweest. Wij vinden dat de organisatie zich goed aan het voorbereiden is. De rechtmatigheidsverantwoording houdt in dat vanaf 2023 niet meer de accountant maar het dagelijks bestuur een verantwoording afgeeft over rechtmatig handelen. Dit in samenspel met uw bestuur die de kaders hiervoor heeft vastgesteld.

In de interne managementletter die u heeft kunnen lezen worden door de organisatie ook intern conclusies getrokken over bijvoorbeeld de rechtmatigheid in het proces inkoop. Dit proces blijft ook voor de accountant een belangrijk aandachtspunt. De door de organisatie geconstateerde fouten blijven binnen de toegestane marges. De accountant komt nog met haar bevindingen over inkoop en aanbesteding in het verslag van de jaarrekeningcontrole. Als aandachtspunt heeft de auditcommissie de voorzitter van het dagelijks bestuur meegegeven om te blijven investeren in bewustwording in de organisatie rondom rechtmatigheid.

Planning en control cyclus
De organisatie heeft de afgelopen tijd gewerkt aan het vernieuwen van de planning & control cyclus (P&C). De basis van de huidige cyclus is namelijk de Regio Twente organisatie. Via een presentatie heeft onze commissie de vernieuwde cyclus beeldvormend besproken. De vernieuwde cyclus bevat verschillende aanpassingen maar in de kern wil de organisatie zich meer gaan focussen op waar het om gaat met betrekking tot P&C. Dit gaat om strategische plannen maken en die beheersen. Strategische plannen gaan over een langere periode en vormen daarmee het centrale uitgangspunt in de nieuwe cyclus. Dit past ook bij het vier-jarige werkprogramma die de organisatie aan het voorbereiden is. Daarnaast wil de organisatie gaan werken met twee bestuursrapportages om tijdige bijsturing door uw bestuur mogelijk te maken. Ook de ontwikkelingenbrief en de interne managementletter zijn onderdeel van de cyclus. Wij vinden de vernieuwde cyclus een goede ontwikkeling en een stap voorwaarts. Via een themabijeenkomst wordt uw bestuur ook meegenomen in de ontwikkeling van de P&C cyclus.

Tot slot

Wij hebben in onze vergadering zoals u hiervoor heeft kunnen lezen verschillende thema's besproken. Een rode draad in al deze thema's is volgens ons de gezamenlijke opgave en eigenaarschap bij zowel het dagelijks bestuur als uw bestuur. Dit past ook bij het principe van verlengd lokaal bestuur waarbij beide bestuursorganen verantwoordelijkheid dragen voor de GR. We moeten het namelijk samen doen.

Ervan uitgaande u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
namens de auditcommissie,
de voorzitter,

B. Beens

Registratienummer	2023-000031
Datum vergadering	8 maart 2023
Agendapunt	B-2
Onderdeel SamenTwente	Concerncontrol

Onderwerp:
Interne managementletter 2022 en pilot rechtmatigheidsverantwoording

Voorstel:
1. Kennis te nemen van de interne managementletter 2022 en de uitkomsten van de pilot rechtmatigheidsverantwoording.

Inleiding:
In de vergadering van uw bestuur van 2 maart 2022 is de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording aan de orde geweest. Toen was de invoeringsdatum van deze verantwoording nog niet zeker. Inmiddels is het zover dat vanaf het boekjaar 2023 niet meer de accountant maar het dagelijks bestuur verantwoording gaat afleggen over rechtmatigheid. Over boekjaar 2022 geeft de accountant nog een verklaring af. Om de organisatie voor te bereiden op de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording hebben we het jaar 2022 gebruikt als een pilotjaar. Een goede voorbereiding is immers het halve werk. Voor u ligt de interne managementletter met de uitkomsten van de tussentijdse interne controle werkzaamheden op onze belangrijkste financiële processen en de uitkomsten van de pilot. Deze werkzaamheden (audits) zijn uitgevoerd op basis van het door uw vastgestelde interne controleplan 2022 en vormen de basis voor het afgeven van de proef-verantwoording over rechtmatigheid in 2022. Op 2 maart 2022 heeft u ook besloten om de adviesrol van auditcommissie te continueren op het gebied van de rechtmatigheidsverantwoording. Op 22 februari 2023 heeft de adviescommissie gesproken over de interne managementletter en de pilot rechtmatigheidsverantwoording. Naar aanleiding van deze bespreking heeft de commissie een adviesbrief opgesteld voor uw bestuur. Dit advies is separaat bijgevoegd

Beoogd effect:
Via de interne managementletter geven we vorm aan een proces van continu beoordelen en verbeteren van de interne processen en geven we inzicht in de mate van rechtmatig handelen van de organisatie.

Argumenten:
1.1 Met de interne managementletter kan er een parallel getrokken worden met de wijze waarop de accountant rapporteert
Tot en met 2022 rapporteert de accountant via een eigen managementletter over de interne beheersing en het rechtmatig handelen van de organisatie. Via een interne managementletter willen wij dit doorzetten en gaan rapporteren aan uw bestuur over onze interne beheersing. Via de interne managementletter houdt de interne auditfunctie de organisatie een spiegel voor over de wijze waarop onze belangrijkste financiële processen zijn opgezet, werken en hoe we opvolging geven aan bevindingen. We rapporteren over de focusgebieden zoals vastgesteld in het interne controleplan. We controleren namelijk niet alles. Het is kostbaar en tijdrovend om iedere euro die kan leiden tot onrechtmatig handelen te controleren en te verantwoorden. Daarom focussen we ons op 10 belangrijke aandachtsgebieden en houden we rekening met de door uw vastgestelde verantwoordingsgrens van 1% van de lasten (voor 2022 ongeveer € 900.000). De accountant hanteert tot en met 2022 nog de tolerantiegrenzen van 1% voor fouten en 3% voor onzekerheden.

1.2 De interne managementletter geeft een overall beeld van de interne beheersing en deze scoort een voldoende
Afgelopen jaar heeft de organisatie bij een flink aantal processen verbeteringen doorgevoerd. De interne beheersing is onder meer vooruitgegaan op het gebied van memoriaalboekingen, inkoop/aanbesteding en informatieveiligheid en IT beheersing. De mate van interne beheersing scoort overall een voldoende. Dit wil zeggen dat de belangrijkste beheersmaatregelen aantoonbaar worden uitgevoerd. In hoofdstuk 1 van de interne managementletter treft u een korte samenvatting aan van de belangrijkste bevindingen en in hoofdstuk 4 is dit visueel weergegeven.

1.3 Bij de pilot-rechtmatigheidsverantwoording is de insteek geweest om in ons denken en doen zoveel mogelijk uit te gaan van de situatie waarbij we zelf aan de lat staan voor de rechtmatigheidsverantwoording
In deze situatie moeten wij zelf een goed gefundeerd oordeel kunnen geven over rechtmatig handelen van onze organisatie. Zoals uiteengezet in het interne controleplan 2022 is de basis voor een goed gefundeerd oordeel, het hebben van een duidelijk normen- en toetsingskader, het gestructureerd uitvoeren van interne controlewerkzaamheden (dossiervorming), zelfstandig conclusies trekken en het uiteindelijk bij het opstellen van de jaarrekening, afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording. Op basis van deze vier-ingrediënten hebben wij ook de pilot uitgevoerd. In paragraaf 2.1 van interne managementletter treft u uitkomsten hiervan aan.

1.4 Op het gebied van inkoop & aanbesteding constateren wij over 2022 een afwijking en een onduidelijkheid in de rechtmatigheid
Belangrijk onderdeel van de pilot is het oefenen met het zelfstandig trekken van conclusies over rechtmatig handelen. Als het gaat om het trekken van conclusies bij de rechtmatigheidsverantwoording spreken we over afwijkingen en onduidelijkheden. De accountant spreekt nog over fouten en onzekerheden. Onder afwijkingen verstaan we posten die niet rechtmatig tot stand zijn gekomen (fouten). Bij posten waarvan we van mening zijn dat er onduidelijk bestaat over de rechtmatigheid spreken we van onduidelijkheden. Hiervan is sprake indien we vanuit de interne toetsingen twijfels hebben over de rechtmatigheid. In het proces inkoop en aanbesteding is over 2022 zowel een afwijking als een onduidelijk geconstateerd ten opzichte van de gestelde norm, de EU aanbestedingswet. In één geval is een inkoop ons inziens ten onrechte niet Europees aanbesteed. Dit leidt tot een verwachte afwijking (fout) in de jaarrekening 2022 van € 53.000. De organisatie is bezig om deze inkoop rechtmatig aan te besteden. Het aantal fouten in de aanbestedingen is ten opzichte van de jaarrekening 2021 afgenomen (in 2021 nog € 289.000). Dit betrof voornamelijk de inkoop van Microsoft licenties. Deze zijn in 2022 rechtmatig ingekocht. De accountant heeft in de jaarrekening 2021 de kosten van het huidige digitaal dossier JGZ (MLCAS) als onzeker bestempeld. Dit komt omdat het juridisch ingewikkeld is of de omstandigheden rondom het GGiD voldoende houvast bieden om deze inkoop als rechtmatig te bestempelen. Dit speelt ook nog in 2022. Verwachte onduidelijkheid bedraagt in 2022 ongeveer € 320.000. De organisatie is momenteel bezig met de voorbereidingen voor een nieuwe aanbesteding. Zowel de afwijking (fout) als de onduidelijkheid blijft binnen de door uw bestuur gestelde grens van 1% van de lasten.

1.5 Uit de pilot blijkt dat we de basis voor de rechtmatigheidsverantwoording goed beheersen, doorontwikkeling zit op het aspect van vergroten van bewustwording
In het voorgaande agendapunt heeft u kennis genomen van de bevindingen van de accountant die uiteengezet zijn in haar managementletter. Als we deze bevindingen en de bevindingen uit de interne managementletter over elkaar heen leggen, constateren we dat deze rapportages elkaar mooi aanvullen en ons op belangrijke punten scherp houden. Over de rechtmatigheidsverantwoording is de accountant van mening dat we op de goede weg zijn om in 2024, over het jaar 2023, een verantwoording af te kunnen geven. In 2023 zullen we de aandacht meer moeten richten op het vergroten van bewustwording binnen de organisatie over de rechtmatigheidsverantwoording. Dit kan bijvoorbeeld door het lijnmanagement en uitvoerenden meer te betrekken bij de planvorming, uitvoering en rapportering van de interne controlewerkzaamheden.

Kanttekening:
N.v.t.

Kosten, baten, dekking:
Met dit voorstel zijn geen kosten gemoeid waar dekking voor benodigd is.

Communicatie:
N.v.t.

Vervolg:
1. De interne controlewerkzaamheden 2022 worden afgerond en de bevindingen worden opgenomen in de jaarstukken 2022.
2. In deze jaarstukken zal het DB op basis van de pilot een proef-verantwoording afgeven.
3. Naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2022 stelt de accountant het rapport van bevindingen op over getrouwheid en rechtmatigheid.
4. Het rapport van bevindingen van de accountant wordt besproken in de auditcommissie. De commissie stelt op basis van deze bespreking een adviesbrief op voor uw bestuur.
5. De jaarstukken 2022 en het rapport van bevindingen met advies van de auditcommissie worden behandeld in uw vergadering van 12 juli 2023.

Bijlage(n):
1. Interne managementletter 2022

Enschede, 8 februari 2023 **Dagelijks bestuur** **secretaris,** drs. S. Dinsbach	 **voorzitter,** drs. C.F.M. Bruggink

Besluit van het algemeen bestuur:	
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 8 maart 2023	
secretaris, drs. S. Dinsbach	**voorzitter,** drs. C.F.M. Bruggink

Interne managementletter SamenTwente 2022

Tussentijdse bevindingen en conclusies verbijzonderde interne controle

Bevindingen pilot-rechtmatigheidsverantwoording

Gezond, veilig vitaal

Samen Twente

1. Managementsamenvatting

Met de interne managementletter wordt jaarlijks de mate van beheersing in de belangrijkste financiële processen uiteengezet. De inhoud is een uitvloeisel van de verbijzonderde interne controles die zijn uitgevoerd om de werking van de beheersmaatregelen in de processen te toetsen. De uitvoering van de verbijzonderde interne controles is gebaseerd op het herziene interne controleplan dat op 14 december 2022 is vastgesteld door het algemeen bestuur. Door deze werkwijze ontstaat een cyclisch proces van plannen, controleren, rapporteren en bijsturen wat bijdraagt aan de realisatie van de bedrijfsdoelstellingen. Hiermee ontstaat ook een deugdelijke grondslag voor de rechtmatigheidsverantwoording die over het boekjaar 2023 voor het eerst afgegeven moet worden door het dagelijks bestuur. In 2022 hebben wij hiervoor een pilot gedraaid. Via deze letter informeren wij over de uitkomsten hiervan in het volgende hoofdstuk.

De status van de opvolging van de aanbevelingen is in deze letter visueel weergegeven met één van onderstaande vijf opties:

De bevindingen en aanbevelingen dienen te worden gelezen als constructieve aanwijzingen voor continue proces van het veranderen en verbeteren van de beheersing van de interne-beheersingsomgeving en de interne risicobeheersing.

In de breedte zien we een goede ontwikkeling over het afgelopen jaar. Op het gebied van inkoop, de memoriaalboekingen en de salarislasten zijn de beheersmaatregelen doorontwikkeld ten opzichte van 2021. In 2022 is gestart met het opstellen van een controleplan voor de belastingen en zijn de processen inkoop, contractbeheer en contractmanagement (opnieuw) beschreven. Op basis van de uitgevoerde auditwerkzaamheden is er één afwijking (fout) geconstateerd in het proces inkoop & aanbesteding van naar verwachting € 53.000 en één onduidelijkheid (onzekerheid) van ongeveer € 320.000. Beide zijn toegelicht in hoofdstuk inkoop & aanbesteding. Zowel de fout als de onzekerheid blijft binnen de toegestane marge (voor 2022 betreft dit nog respectievelijk 1% en 3% van de lasten) waardoor dit geen effect heeft op het oordeel van de accountant (over 2022 controleert de accountant de rechtmatigheid) als ook de accountant tot deze conclusie komt en het bij deze fouten blijft.

Overall kunnen wij concluderen dat de beheersing van de belangrijkste financiële processen weer iets vooruit is gegaan ten opzichte van voorgaand jaar. Voor de andere gecontroleerde processen zijn er geen onrechtmatigheden geconstateerd hetgeen tot de conclusie leidt dat de basis op orde is.

2. Actualiteiten

In dit hoofdstuk aandacht voor belangrijke actualiteiten, ontwikkelingen en gebeurtenissen.

2.1 Bevindingen pilotjaar 2022 rechtmatigheidsverantwoording

Deze verantwoording is inmiddels een feit vanaf boekjaar 2023. De benodigde wetswijziging voor de invoering is in de Tweede en Eerste Kamer behandeld. Invoering van deze verantwoording is inmiddels besproken in het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur. De benodigde besluiten zijn genomen. Zoals toegelicht in de notitie rechtmatigheidsverantwoording hebben wij het jaar 2022 als een pilotjaar gebruikt.

Zowel bij de planvorming (interne controleplan 2022) als in de uitvoering is de insteek geweest om in onze eigen denken en doen, uit te gaan van de situatie van de rechtmatigheidsverantwoording. Een situatie waarin wij zelf een goed gefundeerd oordeel moeten kunnen vormen over het rechtmatig handelen van onze organisatie. Dit hebben we aangepakt op basis van vier ingrediënten van de rechtmatigheidsverantwoording(zoals ook uiteengezet in het interne controleplan 2022 in bijlage 6).

De vier ingrediënten zijn:

- een duidelijk normen- en toetsingskader hebben;
- het gestructureerd uitvoeren van de verbijzonderde interne controlewerkzaamheden;
- zelfstandig conclusies trekken;
- en na afronding van het begrotingsjaar het afgeven van een rechtmatigheidsverantwoording.

In 2022 is door het vernieuwen van het interne controleplan het toetsingskader geactualiseerd en vastgesteld door het algemeen bestuur. Ook het normenkader is aangepast door de vertaalslag te maken naar de artikelen/en of bepalingen die relevant zijn voor de rechtmatigheid van de baten, lasten en balansmutaties. Dit normenkader wordt in een separaat voorstel ter vaststelling aangeboden aan het algemeen bestuur. In 2022 is de formatie uitgebreid en is een auditor in-dienst genomen om de extra werkzaamheden die uit de rechtmatigheidsverantwoording volgen goed uit te kunnen voeren. Hierdoor zijn we voortvarend aan de slag gegaan met het uitvoeren van de controlewerkzaamheden. In de hoofdstukken hierna kunt u de belangrijkste bevindingen, fouten, onzekerheden en adviezen lezen.

We hebben in de pilot geconstateerd dat de organisatie actief bezig is om de verbeterpunten die volgen uit de interne bevindingen en uit de bevindingen van accountant op te volgen. Dit blijkt ook uit de managementletter 2022 van de accountant. Het tijdig opvolgen van de verbeterpunten vinden wij een belangrijke graadmeter voor de lerende organisatie die SamenTwente ambieert te zijn. Op basis van de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden en bevindingen heeft de interne auditfunctie zelfstandig conclusies getrokken en verbeterpunten geformuleerd. Er is één afwijking (fout) geconstateerd in het proces inkoop & aanbesteding van naar verwachting € 53.000 en één onduidelijkheid (onzekerheid) van ongeveer € 320.000. Beide zijn toegelicht in hoofdstuk inkoop & aanbesteding. Zowel de fout als de onzekerheid blijft binnen de toegestane marge (voor 2022 betreft dit nog respectievelijk 1% en 3% van de lasten) waardoor dit geen effect heeft op het oordeel van de accountant (over 2022 controleert de accountant formeel de rechtmatigheid). De foutenmarge bedraagt ongeveer € 900.000 en voor onzekerheden is dit € 2,7 miljoen. Het sluitstuk van de pilot is het opstellen

van een proef rechtmatigheidsverantwoording. Deze wordt opgenomen in de jaarrekening van 2022 die ter vaststelling zal worden voorgelegd aan het algemeen bestuur op 12 juli 2023.

Uit de pilot blijkt ook dat we een aantal dingen beter moeten doen. Uit de managementletters van de accountant van de afgelopen jaren blijkt dat we de planvorming en technische uitvoering van de interne controlewerkzaamheden wel goed beheersen. De verbetering zit in het meer betrekken van de organisatie bij het onderwerp rechtmatigheid. In 2022 lag de focus bij de introductie van de rechtmatigheidsverantwoording op het betrekken van het dagelijks bestuur, algemeen bestuur en het centraal managementteam. In 2023 zal de focus moeten verschuiven naar het management, teamleiders en de medewerkers om ook hun meer te betrekken bij dit onderwerp. Daarnaast hebben we geconstateerd dat ook bij de uitvoering van de controlewerkzaamheden verbeteringen mogelijk zijn. De uitvoering is niet helemaal in overeenstemming geweest met de in het interne controleplan uiteengezette zes fases. Met name fase 1, startgesprek van de interne auditfunctie met het lijnmanagement heeft niet in alle gevallen plaatsgevonden. Door de rechtmatigheidsverantwoording moeten wij ook een drietal verordeningen aanpassen. Dit gaat om de controleverordening, het controleprotocol en de financiële verordening. Deze stukken zullen in een apart voorstel voor het algemeen bestuur ter vaststelling worden voorgelegd. Ook moeten er een aantal focusgebieden in 2023 verder uitgewerkt worden. Dit betreft het onderdeel integriteit, belastingen (fiscale processen) en informatieveiligheid en privacy.

2.2 Samenwerking met Eshuis accountants tijdens de interim-controle 2022

De interim-controle 2022 van Eshuis accountants is volledig afgerond en wij kijken ook deze controleperiode terug op een prettige samenwerking. De accountant gebruikt al sinds een aantal jaar de uitkomsten van onze eigen uitgevoerde interne controles bij de controlewerkzaamheden. Hiermee worden dubbele werkzaamheden zoveel mogelijk voorkomen. Dit leidt ook tot efficiënte controles. Als we de bevindingen uit onze eigen interne managementletter en de bevindingen van Eshuis over elkaar heen leggen, kunnen we constateren dat deze rapportages elkaar mooi aanvullen en ons op de belangrijke punten scherp houden.

De interne auditfunctie is ook erg tevreden over de snelle en kwalitatief goede oplevering door de lijnorganisatie, alle opgevraagde stukken zijn tijdig aangeleverd en alle medewerking is verleend aan diverse door de accountant gehouden interviews. Deze fijne samenwerking zetten wij ook door bij de jaarrekeningcontrole die eind april zal starten.

Inhoudsopgave

1. Managementsamenvatting 2
2. Actualiteiten 3
2.1 Bevindingen pilotjaar 2022 rechtmatigheidsverantwoording 3
2.2 Samenwerking met Eshuis accountants tijdens de interim-controle 2022 4
3. Inleiding 6
4. Beeld van de mate van in control per proces over het jaar 2022 7
5. Mate van beheersing in de focusgebieden 8
Focusgebieden 8
5.1 Informatiebeveiliging, privacy en IT-beheersing 8
5.2 Inkopen en aanbestedingen 12
5.3 Memoriaalboekingen 15
5.4 Personeel en salarissen 17
5.5 Forensische geneeskunde en Inspectie & Hygiëne 19
5.6 Treasury 20
5.7 Belastingen 21
5.8 Integriteits- en frauderisico's 22
5.9 Overige uitgevoerde rechtmatigheidsaudits 23

3. Inleiding

Met genoegen presenteren wij u de interne managementletter 2022 met daarin opgenomen de geconstateerde bevindingen in de interne beheersing op basis van de uitgevoerde verbijzonderde interne controlewerkzaamheden voor het jaar 2022. Deze letter gaat in op de uitgevoerde audits op de focusgebieden zoals opgenomen in het interne controleplan 2022 van SamenTwente. Jaarlijks worden de financieel meest significante processen getoetst aan de hand van het interne controleplan waarin de te controleren processen en periodiciteit is uiteengezet. We willen als organisatie een lerende organisatie zijn: een organisatie die systematisch interne controles uitvoert op de belangrijkste financiële processen en systemen en die fouten en verbeterpunten daarin zelf constateert en vervolgens gepaste actie onderneemt.

De interne managementletter rapporteert de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen vanuit de uitgevoerde verbijzonderde interne controles, waarbij de significante financiële processen op opzet, bestaan en werking worden getoetst. Bovendien worden in de interne managementletter de bevindingen en aanbevelingen vanuit de managementletter van de accountant weergegeven inclusief de opvolging van de organisatie. Na de interne management letter volgt de managementletter van de accountant en na afloop van de jaarrekeningcontrole volgt het rapport van bevindingen van de accountant.

Het is belangrijk om te realiseren dat als gevolg van het toepassen van deelwaarnemingen in combinatie met de beperkingen die inherent zijn aan elk systeem van interne beheersing, er een onvermijdbaar risico bestaat dat zelfs indien een controle naar behoren is gepland en uitgevoerd een afwijking van materieel belang onontdekt blijft

In de hoofdstukken hierna worden per proces de bevindingen van onze focusgebieden op hoofdlijnen gerapporteerd.

4. Beeld van de mate van in control per proces over het jaar 2022

Proces	Onvoldoende	Voldoende	Uitstekend
Informatieveiligheid/privacy en IT			
Inkopen en aanbestedingen			
Personeel en salarissen			
Forensische geneeskunde en Inspectie & Hygiëne			
Memoriaal boekingen			
Treasury			
Fiscale beheersing			
Integriteit en frauderisico's			

Legenda		
Rood	**Oranje**	**Groen**
Kwaliteit van de beheersing in het proces en interne controle is momenteel onvoldoende. Actie vereist op korte termijn (voor de jaarrekeningcontrole).	Kwaliteit van de beheersing in het proces en interne controle hierop is momenteel voldoende. Actie vereist op middellange termijn (voor de volgende jaarrekeningcontrole).	Kwaliteit van de beheersing in het proces en interne controle hierop is momenteel uitstekend. Efficiencyverbetering is mogelijk.

Legenda	
●	Huidige positie (interne beoordeling)
▲	Positie vorig jaar (interne beoordeling)

5. Mate van beheersing in de focusgebieden

Focusgebieden

Via het interne controleplan 2022 zijn met het algemeen bestuur focusgebieden afgesproken waaraan de interne auditfunctie in 2022 aandacht zal besteden. Ook is hierin vastgelegd dat we over al deze focusgebieden expliciet zullen rapporteren. In dit hoofdstuk is per focusgebied een paragraaf opgenomen waarin de bevindingen van 2022 zijn uitgewerkt.

5.1 Informatiebeveiliging, privacy en IT-beheersing

Belangrijkste bevindingen interne auditfunctie 2022

Op het gebied van informatieveiligheid & privacy zijn in 2022 opnieuw grote stappen gezet. Het uiteindelijke doel van informatiebeveiliging is een ongestoorde bedrijfsvoering en een zorgvuldige omgang met informatie. Gegevens moeten beschikbaar zijn, correct zijn en veilig worden verstuurd en bewaard. Bij persoonsgegevens hebben de mensen over wie de gegevens gaan belang bij transparantie en eigen regie. De snelle digitale ontwikkelingen noodzaken de organisatie nog veel meer te realiseren.

Het onderstaande plan Digitale Kwetsbaarheid en Weerbaarheid staat nog steeds centraal in onze weg naar NEN 7510.

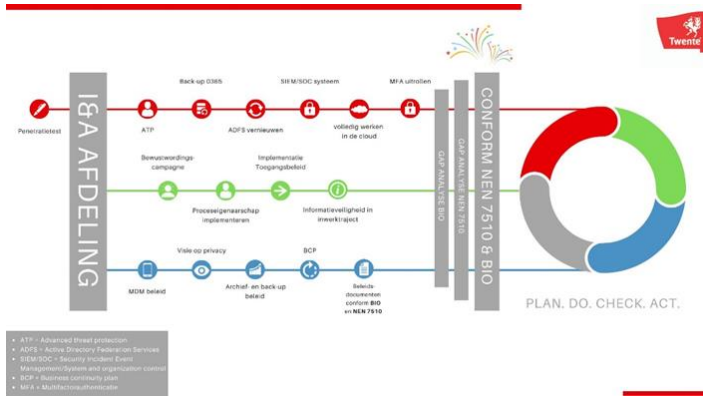

Opnieuw is er hard gewerkt aan subonderdelen van het plan. De afdeling Informatiemanagement & Techniek heeft verder vorm gekregen. Ook acties als het inzetten van een advanced threat protection (ATP), backup en recovery voor Office 365 en verder uitrollen van Multi factor authenticatie zijn uitgevoerd. Op de verbeterpunten uit de penetratietest van 2021 is concreet geacteerd (check op het kunnen binnendringen in ons netwerkomgeving zowel vanuit het netwerk als van buitenaf). In 2022 is een nulmeting richting NEN 7510-certificering uitgevoerd. We voeren marktverkenning op het aanschaffen van software waarin we alle documentatie op het gebied van Informatieveiligheid & Privacy, geordend en logisch verbonden kunnen opslaan. Aan de proceseigenaars is een interne AVG-workshop aangeboden. Om de proces-verantwoordelijken te helpen de verantwoordelijkheid goed te kunnen pakken is ook een praktische set aan procesbeschrijvingen privacy gemaakt.

Naast de planmatige aanpak voor verbeteringen in onze IT-beheersing, worden regelmatig tijdelijke maatregelen genomen, vooruitlopend op definitief te ontwikkelen beleid. Voorbeelden zijn het veiligstellen van digitale bestanden van vertrekkende medewerkers en maatregelen op het gebied van e-mailbewaring. Het autorisatiebeheer voor toegang tot de verschillende systemen ligt goed op koers. De autoriteit persoonsgegevens vraagt de organisatie daarnaast om heldere afspraken over de gegevensuitwisseling tussen ketenpartners.

Follow-up bevindingen accountant 2021

De accountant heeft in 2021 geconstateerd dat de logische toegangsbeveiliging (met name autorisatiebeheer) verbeterd moet worden. In 2022 zijn wij gestart met het verbeteren van autorisatiebeheer in ons financieel pakket. Er zijn gebruikersgroepen aangemaakt met bijbehorende rollen. In 2023 gaan we verder hiermee door ook uit te werken hoe goedkeuring over aanpassingen in deze rollen moet plaatsvinden.

In 2021 heef de accountant ook geadviseerd om de nodige maatregelen te nemen ten aanzien van het borgen van de beschikbaarheid van onze bedrijf kritische informatiesystemen. Een externe partij heeft een perimeter onderzoek gedaan en zij signaleren dat de organisatie constructie stappen neemt op het gebied van informatiebeveiliging. We hebben in 2022 ook een penetratietest laten uitvoeren van ons netwerk. De aanbevelingen en verbeterpunten die hieruit voortvloeien worden opgepakt.

We kunnen concluderen dat de aanbevelingen van de accountant opgepakt zijn en het uitvoeren hiervan in een gevorderd stadium zit.

Niet overnemen
Oppakken
Gestart
Gevorderd
Gereed

Mede door de Coronapandemie zijn (landelijk) grote databestanden ontstaan waarvoor veel belangstelling is bij onderzoekers. Voor het afwegen van het belang van de volksgezondheid tegen het belang van eigen regie voor de betrokkenen is een beslismodel in ontwikkeling. Voor onderzoek naar en verantwoording over de gang van zaken tijdens de crisis is een hotspot Corona in ontwikkeling. Doel van de hotspot is om de digitale bestanden sneller te kunnen vinden en langer te kunnen bewaren dan gebruikelijk. Coronabestrijding vergt veel van het team Informatieveiligheid & Privacy. Anderzijds zijn de geleerde lessen uit de coronabestrijding nu ook een aanjager voor organisatiebrede verbeteringen. De opgave op het gebied van informatieveiligheid is groot. In de begroting van 2023 is voor het eerst voorzien in een structureel budget voor het aanstellen van een privacy officer en een functionaris gegevensbescherming.

Datalekken

We constateren dat ons meldportaal voor datalekken goed te vinden is. In totaal zijn er tot en met oktober 2022 15 beveiligingsincidenten en 33 datalekken gemeld (waarvan 14 betrekking hebben op de coronabestrijding). Daarvan zijn er 6 (waarvan 3 betrekking hebben op de coronabestrijding) ook bij de autoriteit persoonsgegevens gemeld op basis van het gehanteerde beslismodel.

Veranderingen wet- en regelgeving

Onze samenleving verandert in een hoog tempo door digitalisering. De voortdurende technologische ontwikkelingen hebben ook hun impact op de wet- regelgeving: deze wordt steeds verder aangevuld, aangepast en aangescherpt op onze digitale samenleving. Bij GGD Twente en Veilig Thuis Twente wordt er gewerkt met bijzondere privacygegevens waardoor er voor ons vanuit wet- en regelgeving nog een hoger niveau van informatieveiligheid wordt vereist. Daarom is certificering conform de NEN 7510 het uiteindelijke doel.

Advies/ verbetermogelijkheden

Na de vaststelling van het privacy beleid en procedures staat voor 2023 de implementatie gepland. Daarnaast wordt in 2023 gewerkt aan het verhogen van de privacy bewustwording van alle medewerkers waaronder het

aanbieden van een e-learning privacy. Het vergroten van veiligheids- en privacy bewust gedag van medewerkers is geen ad hoc taak. We adviseren dit continue te stimuleren, te sturen en te meten. Naast het onderwerp integriteit, zou bij de introductie van nieuwe medewerkers ook onderwerpen informatieveiligheid en privacy onderdeel uit moeten maken van het inwerkprogramma. Om veerkrachtig te kunnen optreden in geval van een cyberincident is het noodzakelijk om te oefenen met digitale noodscenario's. De organisatie heeft in 2022 dit gedaan via een Pen-test. We adviseren dit periodiek te doen.

5.2 Inkopen en aanbestedingen

Belangrijkste bevindingen interne auditfunctie 2022
Over het eerste halfjaar van 2022 is een spendanalyse uitgevoerd. Van dat totale inkoopvolume á € 26 miljoen bestaat € 20 miljoen (± 75%) uit Corona gerelateerde activiteiten. Uit de analyse komen 72 dossiers naar voren, waarvan het inkoopvolume de Europese aanbestedingsdrempel, zijnde € 215.000 over de periode 2019-2022, overtreft (cumulatief over de periode 2019-2022). Hiervan hebben 27 leveranciers alleen Corona gerelateerde diensten verricht. Bij een substantieel deel van de nieuwe opdrachten was een startformulier ingevuld. Het startformulier is een belangrijke beheersmaatregel om vooraf bewust te worden van de te lopen procedure. Hier laat de controle een verbetering zien ten opzichte van voorgaande jaren.

Vorig jaar zijn door de accountant twee dossiers als onrechtmatig bestempeld. Dit betrof het inkopen van software licenties en het inkopen van tractiemiddelen. De interne auditfunctie heeft geconstateerd dat beide dossiers vanaf 2022 niet meer onrechtmatig zijn.

De interne auditfunctie maakt bij de interne beoordeling van de dossier op rechtmatig onderscheid in dossier die onrechtmatig zijn (afwijken van de norm, Eu-aanbestedingswet), dossiers die onduidelijk zijn of ze wel/of niet afwijken (onzekerheden) zijn en dossiers die de aandacht vragen maar nog niet afwijken of onduidelijk zijn.

Onrechtmatige dossier
Er is één dossier als onrechtmatig bestempeld met een voorlopig foutbedrag van € 53.000 (uitgaven 2022). Dit betreft een nieuw dossier (leverancier waarbij wij alle onlinezaken inkopen voor een online portal) die ten onrechte niet Europees is aanbesteed maar in 2022 wel de aanbestedingsgrens overschrijdt. Het onrechtmatige bedrag is ten opzichte van 2022 wel gedaald. In 2021 betrof het onrechtmatige bedrag namelijk € 289.000. Deze onrechtmatigheid betrof twee dossiers, inkoop van Microsoft licenties en het inkopen van tractiemiddelen voor de recreatieparken. De licenties zijn vanaf 2022 rechtmatig ingekocht. In verband met de veranderopdracht Regio

Follow-up bevindingen accountant 2021
Om in de toekomst onrechtmatigheden in de aanbestedingen te voorkomen wordt door de accountant aandacht gevraagd voor het tijdig signaleren van aflopende contracten. In 2022 heeft de organisatie verschillende acties hierop uitgevoerd. In 2022 is het contractenbeheersysteem Mercell geïmplementeerd. Een goed gebruik van deze applicatie geeft onder andere tijdig inzicht in aflopende contracten en ondersteunt daarmee het contractmanagement. Daarnaast is intern focus gelegd op het verder professionaliseren van inkoop, contractbeheer en contractmanagement. De taken/rollen en verantwoordelijkheden zijn opnieuw beschreven en intern besproken met stakeholders. In 2023 zal de implementatie hiervan plaatsvinden.

Twente is het exploiteren van de recreatieparken vanaf 2022 een taak van Recreatieschap Twente en dragen hiervan niet meer de kosten.

Onzekere dossiers
Bij één dossier is een onzekerheid geconstateerd. Dit is in lijn met de bevinding van de accountant over het jaar 2021. De onzekerheid betreft de licentiekosten van het huidige digitaal dossier JGZ (MLCAS). Omdat het inkoop-technisch niet duidelijk is in hoeverre de successievelijke gebeurtenissen rondom het GGiD als rechtmatige verklaring dienen voor het inkopen van MLCAS licenties, is de accountant in 2021 overgegaan tot het onzeker rekenen van deze kosten. Deze lijn wordt in 2022 doorgezet. Dit leidt in 2022 tot een verwachte onzekerheid van € 320.000 (in 2021 € 327.000).

Conclusie
Zowel de geconstateerde onrechtmatigheid als de onzekerheid overschrijdt in 2022 niet de toegestane foutenmarge (€ 900.000 voor fouten en € 2,7 miljoen voor onzekerheden).

Aandacht vergende dossiers
Twee dossiers vergen de aandacht. Dat wil zeggen dat ze ons inziens nog niet leiden tot een fout of een onzekerheid maar om dit te voorkomen dient er wel direct actie ondernomen te worden. Eén dossier betreft het inhuren van een strategisch adviseur via een detacheringsbureau. Deze inkoop is meervoudig onderhands aanbesteed en verlenging hiervan kan de EU-drempel overschrijden. Het tweede dossier die de aandacht vraagt is het inkopen van verschillende verzekeringen. Door de ontvlechting van Regio Twente zijn de jaarlijkse kosten afgenomen waardoor er een meervoudige onderhandse aanbesteding plaats zou moeten vinden.

Advies/ verbetermogelijkheden
In 2022 zijn goede stappen gezet om de interne beheersing te versterken. In 2022 zijn de processen inkoop, contractbeheer en contractmanagement (opnieuw) beschreven. Aanleiding hiervoor zijn de bevindingen van de interne controles van voorgaande jaren. Hierbij werd er aandacht gevraagd om de processen opnieuw te beschrijven en contractbeheer en contractmanagement verder te professionaliseren. Ook de accountant heeft hier in het verleden

aandacht voor gevraagd. Belangrijk is om de interne afspraken rondom contractbeheer en contractmanagement goed te borgen. De kennis en awareness bij medewerkers structureel te borgen. Bijvoorbeeld door regelmatige kennisupdates.

5.3 Memoriaalboekingen

Belangrijkste bevindingen interne auditfunctie 2022

In 2022 zijn, op basis van de steekproefsystematiek, 71 memoriaalboekingen gecontroleerd. In de tweede helft van 2022 is een digitale workflow voor de ingericht. Via deze workflow worden memoriaalboekingen in het systeem verwerkt waarbij voor boekingen die resultaat beïnvloedend zijn (bijvoorbeeld schattingsposten) afgesproken is dat het vier-ogen principe door het systeem wordt afgedwongen. In het vierde kwartaal van 2022 is deze workflow in gebruik genomen. Dit vraag nog de enige gewenning. De impact op de werking van de beheersmaatregel (vier-ogen-principe) zal in 2023 zichtbaar worden.

Uit de controles blijkt dat met enige regelmaat boekingen worden aangevuld en/of gewijzigd nadat ze via het vier-ogen principe zijn gecontroleerd. Wat de aanleiding hiervoor is en wat er gewijzigd is, is vaak maatwerk. De mogelijkheid om boekingen, na het doorlopen van de workflow, te kunnen wijzigen ondermijnt de werking van de beheersmaatregel. Deze observatie is aanleiding geweest om de steekproefpopulatie uit te breiden. Bij de controle zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd. Wel is in een aantal gevallen geconstateerd dat de bijlage ontbreekt bij een boeking.

Follow-up bevindingen accountant 2021

In 2021 is het proces memoriaalboekingen door de accountant gekwalificeerd als ‘toereikend met verbetermogelijkheden’. Het niet toereikend (in alle gevallen) naleven van het 4-ogen principe is toen als een bevinding benoemd. Naar aanleiding is, zoals u hiernaast kunt lezen, het systeem aangepast. Voor memoriaalboekingen is een nieuwe workflow ingericht waarbij er een systeemcontrole plaatsvindt op de resultaat beïnvloedende memorialen. Deze boekingen worden voor een vier-ogen-controle voorgelegd aan een collega.

Advies/ verbetermogelijkheden

Op basis van de controlebevindingen worden er verbetermogelijkheden voorgesteld. Geadviseerd wordt om het systeem zodanig aan te passen dat memoriaalboekingen die geaccordeerd zijn niet meer aangepast kunnen worden. Daarnaast biedt het systeem de mogelijkheid om een bericht te verzenden zodra een actie ondernomen moet worden. Dit zou het proces moeten versnellen. De controlewerkzaamheden worden conform planning verder gecontinueerd. In het eerste kwartaal van 2023 zullen de boekingen die rondom de jaarrekening van 2022 worden opgesteld, gecontroleerd worden.

5.4 Personeel en salarissen

Belangrijkste bevindingen interne auditfunctie 2022
Medio 2020 is de salarisverwerking uitbesteed aan de gemeente Wierden. Bij de uitbesteding is ook afgesproken dat zij per kwartaal verbijzonderde interne controle uitvoeren. Van deze uitgevoerde controles ontvangen wij van Wierden rapportages. Uit deze rapportages blijkt dat de beheersmaatregelen werken en er zijn geen bevindingen geconstateerd. Daarnaast hebben wij aanvullend steekproefsgewijs drie lijncontroles uitgevoerd (indiensttreding, uitdiensttreding en declaratie) waarbij het proces vanaf het begin tot en met de uitbetaling is gecontroleerd. Uit de interne controle zijn geen noemenswaardige bevindingen geconstateerd.

Eind 2022 is een standenregister geïntroduceerd om periodiek gegevensgericht de mutaties in het personeelsbestand te monitoren en beoordelen. Ook is dit jaar weer een analyse opgesteld van de werkgeverslasten en de af te dragen premies. Onjuistheden in de werkgeverslasten hebben een grote impact omdat ze doorwerken in alle salarisuitbetalingen. Bij de controle is vastgesteld dat alle werkgeverslasten juist zijn toegepast en afgedragen.

Vanaf 2022 ontvangen onze medewerkers een thuiswerkvergoeding zoals afgesproken in de cao. De juistheid van deze vergoeding dienen wij ook vast te stellen. In 2023 wordt in samenwerking met de gemeente Wierden een controlesystematiek gemaakt en gecommuniceerd naar de medewerkers.

Follow-up bevindingen accountant 2021
De accountant heeft geen bevindingen geconstateerd.

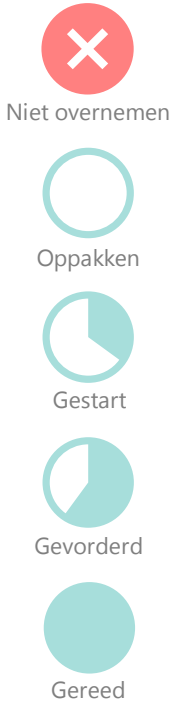

Advies/ verbetermogelijkheden
De controlewerkzaamheden conform planning verder continueren. Met Wierden is afgestemd dat er in 2023 een reactie volgt op het voorstel van de controle van de thuiswerkvergoeding. Het verstrekken van vergoedingen raakt ook het tax control framework (zie paragraaf 4.10).

5.5 Forensische geneeskunde en Inspectie & Hygiëne

Belangrijkste bevindingen interne auditfunctie 2022
Over het eerste half jaar zijn er steekproefsgewijs controles uitgevoerd om vast te kunnen stellen of de gemaakte kosten juist en rechtmatig tot stand zijn gekomen en of de opbrengsten juist en volledig zijn. Hierbij is ook gecontroleerd of de tarieven juist en volledig in het systeem zijn verwerkt.

Er zijn geen bevindingen geconstateerd. De beheersmaatregelen in de processen werken naar behoren. Bij het opstellen van de jaarrekening wordt een verbandanalyse opgesteld tussen alle uitgevoerd werkzaamheden (inspecties/werkzaamheden forensische) en de in rekening gebrachte werkzaamheden.

Bij het opstellen van de jaarrekening wordt nomaliter het verband tussen de uitgevoerde werkzaamheden en de in rekening gebrachte inspecties vastgelegd.

Advies/ verbetermogelijkheden
De beperkte beschikbaarheid van forensische artsen blijft een kritiek knelpunt. Hiervoor wordt een structurele oplossing gezocht door in groter verband met meerdere GGD-en de werkzaamheden uit te gaan voeren. Dit heeft consequenties voor de processen van forensische geneeskunde en de controlewerkzaamheden. Op het moment van schrijven zijn de consequenties nog onduidelijk en zullen de controlewerkzaamheden gecontinueerd worden zoals ook vastgesteld in het Interne controleplan. Dit geldt overigens ook voor de processen van Inspectie & Hygiëne.

Follow-up bevindingen accountant 2021
De accountant heeft geconstateerd dat het secretariaat meldingen in Formatus kan aanpassen. Deze bevinding was door de accountant beoordeeld als een bevinding met lage impact omdat er wel beheersmaatregelen genomen zijn om het risico te verkleinen. De organisatie heeft vorig jaar aan de accountant aangegeven dat het proces forensische geneeskunde volop in beweging is en volledig aangepast gaat worden door samenwerking te zoeken met andere GGD-en. De bevindingen van de accountant worden in dit traject betrokken.

5.6 Treasury

Belangrijkste bevindingen interne auditfunctie 2022

In dit controleproces wordt de werking van de beheersmaatregelen gecontroleerd bij het proces van betalen en aantrekken van leningen. SamenTwente financiert de geldbehoefte volledig met eigen middelen. Daarom ligt de focus van de controle op het betaalproces. Aangezien dit proces sterk gedigitaliseerd is wordt een systeem-controle uitgevoerd. Hierbij worden vanuit het betaalsysteem de autorisaties per persoon gecontroleerd. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Daarnaast is steekproefsgewijs gecontroleerd of de afgesproken controles door medewerkers die de betaalopdrachten autoriseren ook zichtbaar hebben plaatsgevonden. Dit is het geval gebleken.

Advies/ verbetermogelijkheden

De controlewerkzaamheden conform planning verder continueren.

Follow-up bevindingen accountant 2021

De accountant heeft geen bijzonderheden geconstateerd.

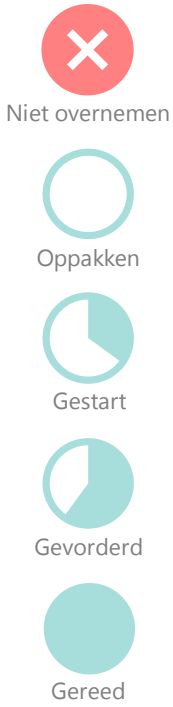

5.7 Belastingen

Belangrijkste bevindingen interne auditfunctie 2022
Het fiscale aspect raakt veel onderdelen van de bedrijfsvoering. De loonbelasting en de werkkostenregeling (WKR) voor de personeelslasten. De BTW voor inkoop, verkoop en de projecten. En eventueel de vennootschapsbelasting. Daarnaast een BTW mengpercentage die van toepassing is op de ondersteunende dienstverlening. In 2022 is het mengpercentage op de BTW inkopen meermaals herzien. Dit onderschrijft de complexiteit en de noodzaak voor een adequate risicobeheersing. Onregelmatigheden zullen direct een behoorlijke impact hebben. Om die reden zijn de belastingen toegevoegd aan het interne controle plan. De interne auditfunctie heeft in 2022 de focus gehad op het beschrijven van de belangrijkste risico's (key-risks) en belangrijkste beheersmaatregelen. Deze analyse is nog niet afgerond.

Advies/ verbetermogelijkheden
Voor 2023 staat een uitwerking van een controleraamwerk gepland om enerzijds de risico's en anderzijds de opzet, bestaan en werking van de beheersmaatregelen in kaart te brengen. Na afronding is een periodieke toetsing van de werking een voorwaarde voor een succesvolle beheersing.

Follow-up bevindingen accountant 2021
De accountant heeft geen bijzonderheden geconstateerd. Uit de controle van de belastingdienst, die in 2021 is afgerond, is gebleken dat onze organisatie een complex btw-regime heeft. Uit de controle is gebleken dat dit regime in een aantal gevallen niet goed is toegepast. Naar aanleiding hiervan is besloten om de fiscale beheersing te versterken. Zoals u hiernaast heeft kunnen lezen zijn de eerste acties hieromtrent in 2022 uitgevoerd en in 2023 wordt dit verder vorm gegeven.

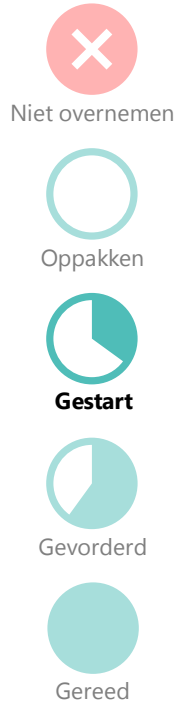

5.8 Integriteits- en frauderisico's

Belangrijkste bevindingen interne auditfunctie 2022
SamenTwente is een organisatie die zich bewust is van haar verantwoordelijkheid in het omgaan met bevoegdheden, middelen en vertrouwelijke informatie. Maar waar mensen (samen)werken worden ook fouten gemaakt. Speciaal voor vertrouwelijke issues die raken aan integriteit zijn bij SamenTwente verschillende regelingen en procedures, een gedragscode en een interne (en externe) vertrouwenspersoon. Op het intranet is voor medewerkers te vinden waar ze terecht kunnen bij ongewenst gedrag of verstoorde arbeidsverhoudingen. Ook zijn er afspraken gemaakt waar medewerkers terecht kunnen voor informatie, advies en ondersteuning bij (vermoeden) van een misstand.

Medewerkers die in-dienst komen bij SamenTwente zijn ook verplicht de eed en belofte af te leggen. Als ambtenaar hoor je je, net als iedere burger aan de wet te houden, maar je hebt ook een speciale positie omdat je toegang hebt tot veel (gevoelige) informatie. De eed wordt bij SamenTwente afgenomen door de secretaris/directeur waarbij er veel aandacht is over integer handelen, zorgvuldig omgaan met informatie en dat je hierbij de gedragscodes van SamenTwente als leidraad hanteert. Het goede gesprek over integriteit staat centraal.

Vanuit de uitgevoerde interne controlewerkzaamheden hebben wij geen fraudegevallen en of integriteitsschendingen vernomen.

Advies/ verbetermogelijkheden
Uit de bovenstaande bevindingen constateren wij dat de organisatie verschillende documenten en beleidsstukken heeft rondom het onderwerp integriteit. Belangrijk is om het onderwerp integriteit te blijven bespreken, het een onderwerp van gesprek te blijven houden. Bijvoorbeeld door in meer of mindere mate aandacht te besteden aan dit onderwerp bij een sollicitatie- en functioneringsgesprekken en werkoverleggen. Maar ook door bijvoorbeeld het periodiek te bespreken in de managementteams.

Follow-up bevindingen accountant 2021
SamenTwente heeft een frauderisicoanalyse. De accountant heeft geadviseerd om deze te actualiseren. De actualisering is opgepakt maar nog niet afgerond.

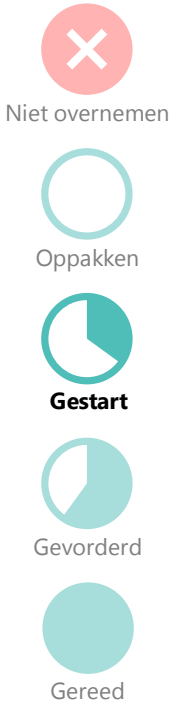

5.9 Overige uitgevoerde rechtmatigheidsaudits

Naast de hiervoor uitgewerkte focusgebieden zijn er meer rechtmatigheidsaudits uitgevoerd. Hieronder treft u een korte samenvatting van deze gecontroleerde processen aan.

Subsidieverstrekkingen
Door de veranderopdracht is de impact (zowel procesmatig als financieel) van dit proces significant gewijzigd. Vanuit de Agenda voor Twente en het programma Sociaal Economisch Sterk Twente werden jaarlijks subsidies verstrekt. Beide taken zijn vanaf halverwege 2021 niet meer via SamenTwente georganiseerd. Dit heeft als gevolg dat we veel minder subsidies verstrekken in vergelijking met voorgaande jaren. In 2022 zijn er incidenteel nog subsidies verstrekt in het kader van overdracht van taken die door de veranderopdracht nu door andere organisaties worden uitgevoerd. Over het eerste half jaar van 2022 zijn er tweetal subsidies afgewikkeld behorend bij het sociaal economisch programma. Daarnaast is er nog een subsidie verstrekt vanuit het programma OZJT. Deze subsidies zijn gecontroleerd op rechtmatigheid. Er zijn hierbij geen bevindingen geconstateerd. Op basis van de omvang van de uitgaven 2023 zal bepaald worden in hoeverre de verbijzonderde interne controle werkzaamheden worden gecontinueerd.

Vaccinaties JGZ die rechtstreeks gefinancierd worden vanuit het RIVM
Ook in 2022 zijn door de JGZ vaccinaties uitgevoerd vanuit het Rijksvaccinatieprogramma die rechtstreeks vergoed worden door het RIVM. GGD Twente wordt door het RIVM vergoed per uitgevoerde vaccinatie. Hierbij geldt dus een prestatiegerichte financiering. In het jaar 2022 zijn er periodiek cijferanalyses en verbandscontroles uitgevoerd op de door ons uitgevoerde vaccinatie werkzaamheden en de ontvangen vergoedingen van het RIVM. Uit de interne controle zijn geen bevindingen geconstateerd. De beheersmaatregelen werken naar behoren. Ook voor dit controleproces gaan we op basis van de omvang van de uitgaven en opbrengsten, in 2023 beoordelen in hoeverre verbijzonderde interne controlewerkzaamheden worden uitgevoerd.

Adviesnota algemeen bestuur

Registratienummer	2023-000031
Datum vergadering	8 maart 2023
Agendapunt	B-3
Onderdeel SamenTwente	OZJT

Onderwerp: opdracht realiseren kader liquiditeitssteun cruciale zorgaanbieders

Voorstel:
1. OZJT opdracht te geven om een juridisch en financieel kader uit te werken voor liquiditeitssteun aan cruciale jeugdhulpaanbieders

Inleiding:
OZJT heeft van een aantal aanbieders verzoeken tot financiële ondersteuning ontvangen. Dit vanwege liquiditeitsproblemen die een risico vormen voor de continuïteit van zorg. Uit recent juridisch advies blijkt dat hierbij gelijke gevallen gelijk moeten worden behandeld en dat de algehele beginselen van behoorlijk bestuur (ABBB) dienen te worden nagestreefd. Om dit te borgen is een financieel en juridisch kader nodig, op basis waarvan aanvragen voor liquiditeitssteun eenduidig kunnen worden beoordeeld. OZJT kan dit kader uitwerken, maar heeft daarvoor wel een opdracht nodig om de huidige en toekomstige aanvragen juist te kunnen beoordelen.

Beoogd effect:
Een kader om verzoeken tot liquiditeitssteun te kunnen beoordelen en waarmee aan het gelijkheidsbeginsel en de ABBB wordt voldaan.

Argumenten:
1.1 Het toewijzen van liquiditeitssteun aan bepaalde aanbieders voldoet niet aan het gelijkheidsbeginsel en de ABBB.
Andere aanbieders in eenzelfde situatie kunnen hier dan ook een beroep op gaan doen. We lopen dan een aanmerkelijk risico op rechtszaken, imagoschade met alle gevolgen en kosten van dien.

1.2 Het landelijk draaiboek continuïteit jeugdhulp biedt onvoldoende kader.
Aanvullende voorwaarden en bepalingen zijn noodzakelijk.

1.3 Cruciale jeugdhulp maakt onderdeel uit van de GR Samen Twente.
Om die reden vragen we het AB om opdracht te verstrekken.

1.4 Er zit urgentie op de opdracht.
De financiële situatie van een aantal aanbieders is kwetsbaar, het besluit om wel of geen liquiditeitssteun toe te kennen moet op korte termijn worden genomen.

Kanttekening:
1.1 Het kader beperkt zich tot aanbieders van cruciale jeugdhulp.
Hiermee sluiten we aan bij de landelijke uitgangspunten van het Draaiboek Continuïteit Jeugdhulp. Indien gewenst kan dit kader nog verder worden uitgewerkt voor alle gecontracteerde aanbieders van de 14 gemeenten

Kosten, baten, dekking:
Het kader wordt opgesteld binnen de reguliere capaciteit en budgetten van OZJT.

Communicatie:
Aan de gemeenten (AO Jeugd, CM, bedrijfsvoering, financials) wordt gecommuniceerd dat opdracht tot het opstellen van het kader is gegeven. Het concept wordt afgestemd in deze gremia.

Vervolg:
Na opdracht gaat OZJT het kader uitwerken. Er wordt afstemming gezocht met betrokkenen van gemeenten. Het kader wordt voorgelegd aan gemeenten in de betrokken gremia en ter besluitvorming voorgelegd aan het AB.

Verzoeken worden beoordeeld aan de hand van het kader en indien wordt voldaan wordt dit separaat voor besluitvorming voorgelegd aan de gemeenten.

Bijlage(n):
Geen

Enschede, 24 februari 2023 **Dagelijks bestuur** **secretaris,** drs. S. Dinsbach	 **voorzitter,** drs. C.F.M. Bruggink

Besluit van het algemeen bestuur:	
Vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van datum	
secretaris, drs. S. Dinsbach	**voorzitter,** drs. C.F.M. Bruggink

Informatiebrief algemeen bestuur

Briefnummer	2023/01
Van	dagelijks bestuur
Datum	8 februari 2023
Onderwerp	Koersdocument Wonen, Verblijf & Zorg

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Inleiding:
Bij de totstandkoming van de strategische visie regionale Inkoop Jeugdhulp is gebleken dat er geen duidelijke visie is op Wonen, Verblijf & Zorg. Dit is verklaarbaar vanuit de hoeveelheid aan ontwikkelingen op dit gebied, te weten: vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp, afbouw Jeugdzorg+ (vastgoed), regionale beperking instroom Jeugdzorg+, 18-/18+ doelgroep waarbij ook aanpalende beleidsdomeinen Beschermd Wonen en ook de Wlz in beeld komen, het aanbod vanuit diverse aanbieders voor pilots kleinschalig wonen en/of verblijf, de ervaringen vanuit de huidige contracten van waaruit onder andere een taskforce gezinshuizen is ontstaan. Ook komen de lokale woonvisies in beeld. Vanuit het RET zijn er signalen en vragen over aanbod op benoemde segmenten. Om in de samenhang der ontwikkelingen toch te zorgen voor richting voor enerzijds de Inkoop als ook de Samenwerkingsagenda hebben wij op 7 september 2022 opdracht gegeven om een koersdocument Wonen en Verblijf op te stellen voor de regio Twente voor de korte en middellange termijn.

Kernboodschap:
Vanuit de vastgestelde leidende principes van de Regiovisie is er gekeken naar de bovenstaande aanleiding en is er met een werkgroep, klankbordgroep en toetsing aan een representatie van het veld van Jeugdhulp gewerkt aan een Koersdocument. In het Koersdocument staan acties opgesomd op korte en middellange termijn uitgewerkt voor zowel de Inkoop als ook de Samenwerkingsagenda. Er is gewerkt met beschikbare inzichten, documenten, afspraken en data vanuit het Kennispunt Twente. Waar mogelijk is er ook geleerd van al lopende projecten rondom wonen en verblijf (binnen/buiten Twente). De adviezen hebben betrekking op zowel regionale als lokale verantwoordelijkheden en ook naar samenwerkingspartners als Onderwijs en het Zorgkantoor.
De adviezen zijn soms omvangrijk en verdienen nog een nadere uitwerking voor het vervolg. Een aantal voorbeelden:

1. Gebruik en doorontwikkeling van Zorgpad analyses (vanuit Kennispunt Twente)
2. Implementatie Verklarende Analyse voor gemeentelijke toegangen
3. Opnemen kwaliteitseisen aan aanbieders
4. Sturing op aantallen bedden/locaties in Twente middels Inkoop
5. Wijze van indiceren vanuit verwijzers meer inrichten conform leidende principes ‘Thuis, tenzij’ en ‘normaliseren is het uitgangspunt’
6. Inkopen van ambulante alternatieve zorgvormen (ter voorkoming van inzet van woon/verblijfs producten)
7. Nadere verankering van ervaringsdeskundigheid in beleidsprocessen
8. Kortere indicaties voor verblijfsvormen met expliciete sturing op uitstroom
9. Nadere precisering van lichte en zware pleegzorg

De totale lijst met adviezen doen we hiermee tekort, de totale lijst is opgenomen in het Koersdocument. Belangrijk voor u om te weten is dat met het vaststellen van de Koers de voorgestelde adviezen dus niet al uitgevoerd of ‘akkoord’ bevonden zijn, anders dan dat er opvolging zal worden gegeven aan de genoemde adviezen om te onderzoeken. Elke opgave is een complex vraagstuk op zich.

Er is met een uitgebreide documenten analyse, een zorgpadanalyse, kennis vanuit de werkgroep, toetsing aan een klankbordgroep, het valideren bij het AO en een overleg met stakeholders (GI, zorgaanbieders, toegangsmedewerkers, ervaringsdeskundigen, projectleider segment Wonen en leden uit de werkgroep) gekomen tot bijgevoegde Koersdocument Wonen en Verblijf met daarin een lijst met adviezen.

Vervolg:
Naar aanleiding van het vaststellen van het Koersdocument Wonen en Verblijf zullen zowel de projectleiders van de Inkoop als ook de Samenwerkingsagenda aan de slag gaan met de aan hen toegewezen adviezen. De prioritering en de communicatie daarover wordt via deze lijnen opgepakt.

Hoogachtend,

Dagelijks bestuur

Bijlage(n):

1. Koersdocument Wonen en Verblijf

Koersdocument

Wonen en Verblijf

Versie 1.0

23-12-2022

OZJT/Samen14

TWENTSE SAMENWERKING OP HET GEBIED VAN ZORG EN JEUGDHULP

Inhoudsopgave

Voorwoord 3

Hoofdstuk 1:
Koers vraagt om duidelijke (in)richting 6

Hoofdstuk 2:
Data analyse 9

- Instroom cliënten in Wonen en Verblijfsproducten 11
- Capaciteit 13
- Instroom cliënten in Crisis zonder zorg voorafgaand 16
- Instroom periode zonder zorg 17
- Overlap wonen en verblijf met ondersteuningsbehoeften 18
- Spreiding trajectduur in maanden 19
- Aanbevelingen rondom data, actie Kennispunt 20

Hoofdstuk 3:
Ondersteunings profielen 22

Hoofdstuk 4:
Aspecten van de Koers 24

- Hoofdgroep 1 25
- Hoofdgroep 2 30

Bijlagen 33

Koersdocument

Wonen en Verblijf

Voorwoord

Met het opleveren van de Regiovisie en daarna het Strategisch Inkoopdocument is naar voren gekomen dat voor de korte en middellange termijn behoefte is aan een nadere Koers voor Wonen en Verblijf in Twente. Dit kent als concrete aanleiding[1]:

- De inkoopstrategie voor 2025 en verder dient input te krijgen van een Koers voor producten voor Wonen en Verblijf. Fase 2 van de inkoop is gestart in kwartaal 4 van 2022 en dient zo snel mogelijk gevoed te worden met een passend antwoord ten einde het zorglandschap hierop te organiseren, maar ook zorg te dragen voor een samenhang der dingen.

Daarnaast zal de koers richting geven aan:

- De Samenwerkingsagenda in Twente, waarin samen opgetrokken wordt met aanbieders, kent een spoor over het Wonen en Verblijf. Dit staat momenteel los van de inkoopprocedure. Door een overkoepelende Koers te definiëren kan vanuit zowel de Inkoop áls de Samenwerkingsagenda (met respect voor elk hun eigen proces en bijbehorende regels) gewerkt worden aan de doorontwikkeling van Wonen en Verblijf[2].
- Bij gemeenten wordt momenteel met enige regelmaat een initiatief/pilotvoorstel gepitcht door (startende) zorgondernemers welke een woonvoorziening dan wel verblijfslocatie voor jeugdigen willen starten. Nu weten gemeenten niet goed of ze dit soort initiatieven moeten omarmen óf juist tegenhouden. Gevolg is nu dat er geen keuze wordt gemaakt en daarmee de aanbieders volledig zelf bepalen wat ze gaan doen.

Gaat de Koers dit dan allemaal adresseren?
Ja én nee. Het vraagstuk rondom Wonen én Verblijf in de Jeugdhulp is complex.

Het Cynefin framework (Snowden & Boone, 2007[3]) geeft een beeld van hoe een (management) vraagstuk kan worden getypeerd. Het framework helpt te begrijpen welk gedrag succesvol werkt in een bepaalde context. Het Cynefin framework onderscheidt vijf verschillende contexten welke vragen om ander gedrag. In het framework vindt een ordening plaats naar 5 verschillende contexten:

1 Naast de landelijke ontwikkelingen rondom dit thema
2 Waarbij de opgave rondom de Samenwerkingsagenda, de Inkoop en het Koersdocument vooral de behoefte kennen om in samenhang bekeken te worden
3 Link: A Leader's Framework for Decision Making (hbr.org)

- Als je niet weet waar je staat met een opgave of welke context van toepassing is, dan bevind je je in de fase van wanorde (in het midden). Dit maakt het onmogelijk om een effectieve veranderaanpak te bepalen. In deze situatie is het aan te bevelen om de situatie op te delen in kleinere stukken die in één van de vier contexten past.
- Een simpel (rechts onderin) vraagstuk gaat uit van duidelijke oorzaak-gevolg. Er is een eenvoudige vraag en een onbetwist juist antwoord.
- Naar mate het vraagstuk ingewikkeld (rechts bovenin) wordt, komen er meerdere antwoorden en zijn de oorzaak-gevolg relaties al minder helder.
- Wanneer een vraagstuk complex (links bovenin) is, komt een antwoord pas nadat je als leider faciliteert dat antwoorden kunnen ontstaan. Deze zijn niet op voorhand bekend.
- De chaotische (links onderin) fase vraagt om zo snel mogelijk te navigeren richting het complexe terrein. Er zijn daarvoor veel en snelle besluiten nodig. Door je als leider te laten uitdagen op je keuzes kan je zo snel mogelijk toewerken naar de complexe situatie.

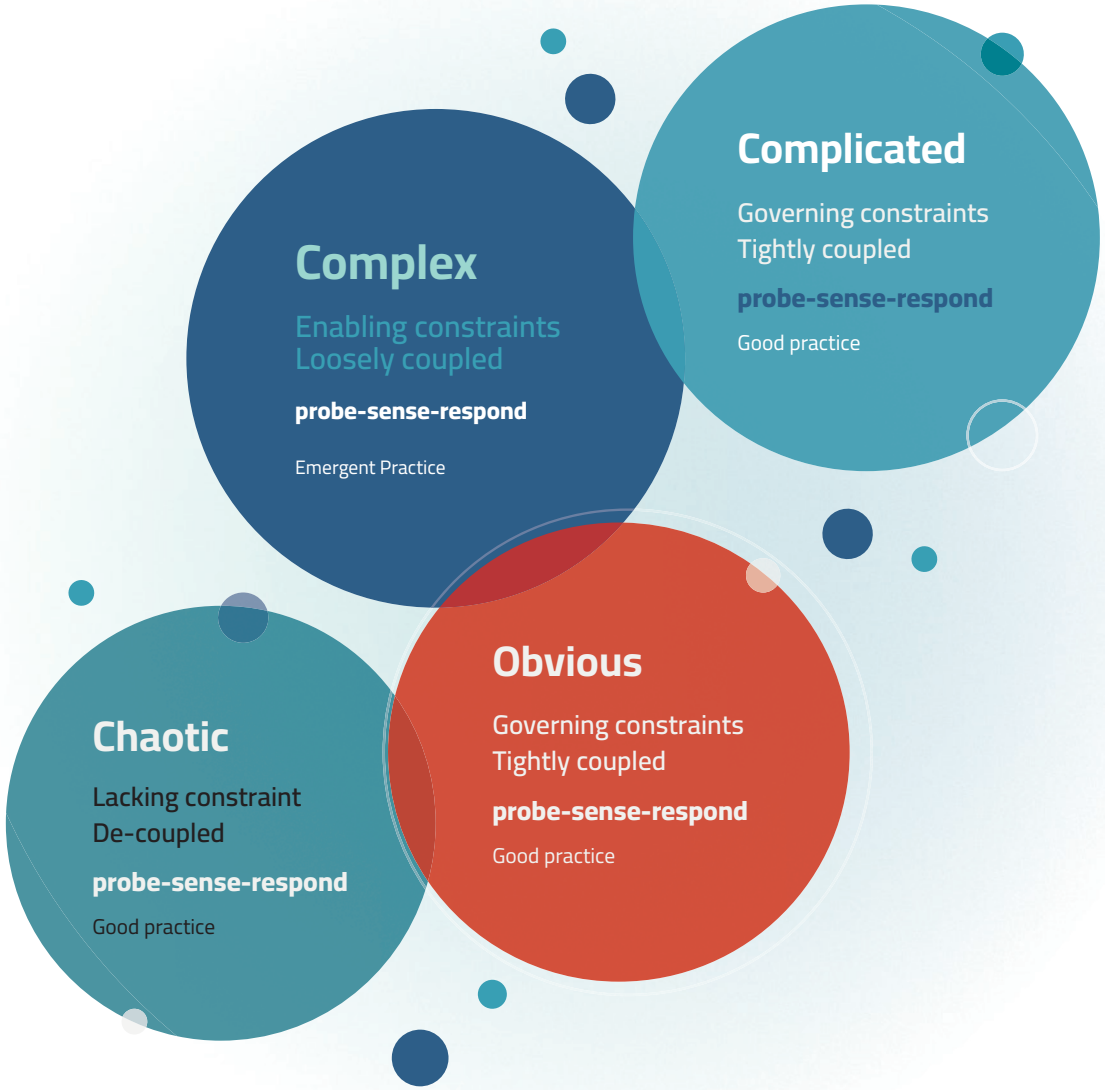

Waarom de duiding met het Cynefin framework?

Het is noodzakelijk om te snappen dat binnen de context waarin de Koers wordt opgeschreven er geen eenvoudige antwoorden zijn. Er is geen 'best practice' beschikbaar, er is geen duidelijke expert die alles kan oplossen. En waarom? Omdat de vraagstukken complex zijn. Er zijn veel factoren, verschillende belangen en de beelden en gewenste oplossingen verschillen, afhankelijk van wie je het vraagt. Uit de documenten, gesprekken en de data komen beelden naar voren die we hier proberen samen te brengen. Het zal voor jou, als lezer, (grotendeels) herkenbaar zijn waar tegenaan wordt gelopen. Ook zal je sommige oplossingen al inzichtelijk hebben. In dit document brengen we beelden, wensen én ideeën van al gemaakte afspraken en de implicaties hiervan samen. Hierdoor komt een gefocuste lijst met te ondernemen stappen per stakeholder, waarmee zij gericht aan de slag kunnen gaan in hun organisatie, binnen hun afdeling en in hun eigen werk.

We zitten momenteel in een film genaamd de dagelijkse werkelijkheid. Afgelopen jaren hebben Corona, krapte op de arbeidsmarkt, de groeiende wachtlijsten in de Jeugdhulp, als ook de problemen in de Jeugdbescherming, laten zien dat het noodzakelijk is aan te kunnen passen.

Met de Koers maken we een foto van de jeugdigen zoals we die afgelopen jaren in Twente hebben gehad. We kijken naar de meest recente inzichten én de leidende principes zoals opgenomen in de Regiovisie Jeugdhulp;

1. De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal
2. Normaliseren is uitgangspunt
3. Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk, zo zwaar en specialistisch als nodig
4. Thuis, tenzij
5. In Twente kennen we een overzichtelijk zorgland-schap, effectief en beheersbaar
6. In Twente werken wij zonder wachtlijsten
7. Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, data gedreven
8. Het stelsel van Jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar

In de bijlage Leidende Principes zijn de huidige leidende principes verder uitgewerkt zodat concreet wordt wat er verwacht wordt inzake keuzes rondom wonen én verblijf in Twente.

Deze leidende principes dienen als filter om te kijken naar het Koersdocument voor Wonen en Verblijf in Twente. Ook is er geleund op de uitgangspunten van onder andere het Strategisch Inkoopdocument Jeugdhulp 2025 en de al vastgestelde bovenregionale visie rondom SPUK 3-milieu (zie bijlage voor de lijst met verantwoordingsdocumenten ter input).

Voor de afbakening van deze Koers is er dus ingezet op Jeugd-hulp voor jeugdigen tussen de 0 en maximaal 23 jaar (gebruik makend van verlengde jeugdhulp).

Wonen en Verblijf definitie:

Wonen:
Doel: Verblijven tot (tenminste) 18e, de jeugdige gaat in principe niet terug naar huis. Denk aan producten Gezinshuis en Pleegzorg (voltijd) als ook de specialistische woonvoorzieningen. Het betreft ook producten welke structureel ter aanvulling van het (thuis kunnen) wonen worden geïndiceerd, zoals logeren en weekend-pleegzorg.

Verblijf:
Doel: Kortdurend, in principe terug naar huis (dan wel naar Wonen). Dit betreft daarmee de nietwoon producten waarbij een jeugdige overnacht.

Hoofdstuk 1:

Koers vraagt om duidelijke (in)richting

De Koers rondom Wonen en Verblijf zal voor een aantal ontvangers met duidelijke inrichtingsvraagstukken komen om te adresseren. Met het vaststellen van de Koers zijn de voorgestelde adviezen dus niet al uitgevoerd of 'akkoord' bevonden, anders dan dat er opvolging zal worden gegeven aan de genoemde adviezen om te onderzoeken. Elke opgave is een complex vraagstuk op zich.

De Koers kent meerdere doelgroepen,
dit hangt samen met de volgende onderwerpen:

Samenwerkingsagenda

- Onderwerpen om te adresseren op het niveau van Jeugdhulpbeleid
  - Waaronder het gesprek voeren over het gebruik van ondersteuningsprofielen
- Concrete eisen om te stellen aan de lokale toegangen van de 14 Twentse gemeenten
  - Adviezen voor het Onderwijs én de Zorgverzekeraar

Inkoop werkgroepen Wonen én Verblijf

- Functionele eisen om - met de uiteindelijk te kiezen inkoopprocedure - aan producten Wonen en Verblijf te stellen.
- Functionele eisen om - met de uiteindelijk te kiezen inkoopprocedure - aan Jeugdhulpaanbieders van producten Wonen en Verblijf te stellen.

Zorgpadanalyse

Tijdens het ontwikkelen van de Koersbepaling is er door Kennispunt Twente een zorgpadanalyse ontwikkeld op basis van de gestelde behoeften en eisen vanuit de werkgroep. Deze analyse biedt voor beleidsontwikkeling, beleidsvalidatie, contractmanagement en ook voor verwijzers inzicht in het verwijsgedrag. De zorgpadanalyse is op persoonsniveau te herleiden en daarom nog niet beschikbaar in de TMSD (Twentse Monitor Sociaal Domein). Het wordt aanbevolen om prioriteit te geven aan het beschikbaar stellen van deze analyse voor beleidsmakers, contractmanagers en toegangsmedewerkers van alle Twentse gemeenten.

Let wel! Hiertoe dient er zorgvuldig nagedacht te worden over het borgen van de privacy van de cliënten.

Verantwoording

Tijdens het proces van het komen tot het Koersdocument is er gewerkt met een werkgroep én klankbordgroep met vertegenwoordiging vanuit gemeenten. Er is gebruik gemaakt van documenten waar jeugdigen, onderwijs, zorgaanbieders, zorgverzekeraars, onafhankelijk experts en gemeenten input hebben gegeven. Zowel binnen áls buiten Twente. Daardoor ontstaat een breed beeld van de gewenste koers (zie ook de bijlage; lijst met verantwoordingsdocumenten).

Daarnaast is er bij het Ambtelijk Overleg Jeugd (AOJ) input rondom het proces en de inhoud opgehaald als ook een validatie op 1 december 2022 met een afspiegeling van gemeenten, zorgaanbieders, ervaringsdeskundigen en verwijzers.

- Let wel! Het is belangrijk om te vermelden dat er geen marktconsultatie is geweest met het breed betrekken van alle betrokken partijen in Twente. In een vervolgtraject dient hier expliciet tijd voor genomen te worden.
- Het is niet bij OZJT en individuele gemeenten bekend welke woon- dan wel verblijfscapaciteit er beschikbaar is in Twente. Dit is iets wat zorgaanbieders momenteel ook niet inzichtelijk willen maken (behoudens traject inzake SPUK 3-milieu aanbieders). Daarmee is harde uitspraken doen over capaciteit lastig.

Proces

Om te komen tot een Koers is er een drie-traps proces doorlopen. Er is behoefte aan nadere informatie én eenheid in taal geweest omdat er vanuit het Twents Ondersteuning Model (verder: TOM) beperkt inzicht is op de ingezette zorg-producten. Vanuit de data kan er enkel worden ingezet op de omschreven Ondersteuningsbehoeften (verder: OB's) en de Dakjes c.q. verblijfsproducten.

Het proces kent de volgende 3 trappen, duiden van (veel) voorkomende samenloop in producten met:

1. **Zorgpadanalyses**
   - **a.** Vanuit data naar gesprek
   - **b.** Input vanuit werkgroep, zorgaanbieders en gemeentelijke verwijzers

2. **Inzicht in gevraagde/benodigde voorzieningen**
   - **a.** Hiervoor leunend op zorgpadanalyses
   - **b.** Beschikbare voorbeelden en informatie uit eigen regio en daarbuiten
   - **c.** Aansluitend bij

3. **Aanbevelingen voor korte/middellange termijn ten behoeve van de inkoop, samenwerkingsagenda en een wegingskader voor pilots**
   - **a.** Incl. aanbevelingen voor de toegang (specifiek voor de Wonen/Verblijfsfuncties) opgenomen
     Nadere specificering is te vinden in de bijlage Memo AO 3 november 2022

Hoofdstuk 2:

Data analyse

Een belangrijk onderdeel van de opgave rondom de Koers heeft te maken met data. Hiervoor is gebruik gemaakt van Kennispunt Twente. Er is aan hen gevraagd om op basis van de beschikbare data vanuit het berichtenverkeer te kijken of er (zorgpad)analyses gedaan kunnen worden op de ingezette woon- en verblijfsproducten in Twente. Daartoe heeft Kennispunt Twente een aantal analyses uitgevoerd, op data zoals beschikbaar gesteld door de gemeenten in Twente.

Het betreft de volgende woon- en verblijfsvoorzieningen, met aantal cliënten en kosten in 2021. De kosten zijn inclusief ambulante kosten die ten tijde van het verblijf zijn gemaakt. Jeugdigen kunnen per jaar (al dan niet tegelijkertijd) van meerdere woon- en verblijfsvoorzieningen gebruik maken.

	Aantal personen	Vergoed bedrag incl. ambulante kosten
Dakje 0-A Pleegzorg	946	12.400.067
Dakje 0-B Gezinshuizen	253	12.765.140
Dakje 1	336	4.914.143
Dakje 2	405	13.541.045
Dakje 3	416	20.719.615
Crisis verblijf	151	2.517.838
WVHS	171	12.407.905
JeugdzorgPlus	53	3.722.722

Figuur 1 - Aantallen cliënten en bedrag incl. ambulante kosten

Voor de zorgpadenanalyse zijn de volgende spelregels gedefinieerd:

- Alle zorgproducten met wonen dan wel verblijf zijn gebruikt (zowel het TOM als het eerdere gebruikte inkoopmodel).
- Als er informatie over een jaar wordt weergegeven, kijken we naar 2021 als meest recente volledige jaar. In sommige gevallen is het relevanter om een langere periode te hanteren, dan wordt informatie weergegeven over jeugdigen met een begindatum van de zorg in de jaren 2019 t/m oktober 2022.

Er is gebruik gemaakt van subcategorieën, te weten: Crisis verblijf, Pleegzorg (Dakje 0-A), Gezinshuizen (Dakje 0-B), Dakje 1 t/m 3, Jeugdzorgplus en Weinig voorkomend, hoog specialistische zorg (WVHS). De subcategorieën Crisis verblijf en WVHS zijn beide samengevoegde categorieën, bestaande uit de onderstaande productcodes[4]:

- Crisis verblijf: dit is opgebouwd uit crisisbed (46A04; actief tot 2020) en Jeugdhulp crisis verblijf (excl. beh.): inspanningsgericht (46A04, actief vanaf 2021).
- WVHS: dit is opgebouwd uit verblijf (43A11, 43A15, 43A18), Jeugdhulp verblijf: inspanningsgericht (extra zwaar) (43A39), WVHS-beschikbaarheidsvoorziening (43ASPEC, 43BVK, 43PAC) en 3-milieusvoorziening (43B19).

De hieronder gepresenteerde analyses zijn getoetst en er heeft een review op datascripts plaatsgevonden. Er kan echter geen 100% compleetheid worden gegarandeerd op de gepresenteerde data. Dit kent meerdere redenen[5]:

- Kennispunt Twente ontvangt data van de Twentse gemeenten en is daarmee afhankelijk van wat de gemeenten aanleveren en hoe compleet dit is. Zorgaanbieders spelen in deze aanlevering geen rol.
- Er is tot meerdere jaren na dato correctie mogelijk en er kunnen nog declaraties worden ingediend over eerdere jaren. De weergegeven informatie is daarmee de werkelijkheid op het moment dat de jeugdhulpdata bij Kennispunt Twente is aangeleverd (begin oktober 2022).
- De data heeft alleen betrekking op jeugdigen waarvan een Twentse gemeente de betalende gemeente is. We weten dat er jeugdigen van buiten de regio verblijven in Twente. Hoeveel dit er zijn, is niet bekend.
- Niet-geïndiceerde zorg (bijvoorbeeld contact/begeleiding van gemeentelijke toegang of gebruik maken voorliggende voorziening) is geen onderdeel van de data en kan daarom niet meegenomen worden in de conclusies.
- Mutaties binnen een kwartaal zijn niet herleidbaar vanwege de kwartaalaanlevering aan het Kennispunt Twente. Dit speelt in deze analyses o.a. een rol als het gaat om verhuizingen.

4 Zie Wonen en verblijf - Samen14 voor alle productbeschrijvingen

5 Deze beperkingen gelden voor alle gepresenteerde modellen

Instroom cliënten in Wonen en Verblijfsproducten

Over de jaren 2019 t/m oktober 2022 is in kaart gebracht hoeveel jeugdigen gestart zijn met wonen (dakjes 0) dan wel verblijf (overige vormen). Daarbij is ook gekeken of zij voorafgaand wel of geen woon-/verblijfsvoorziening hadden en of er vooraf wel of geen gerechtelijke maatregel (Jeugdbescherming of Jeugdreclassering) van toepassing was. Hoe donkerder het vakje in onderstaande figuur, hoe groot het aandeel verhoudingsgewijs is per categorie jeugdhulp.

Bij dit overzicht moet wel benadrukt worden dat het hierbij weliswaar gaat om instroom in deze zorgvormen, maar omdat in 2019 is gestart met nieuwe productcodes (overgang naar TOM), lijkt het alsof alle jeugdigen op dat moment zijn ingestroomd. Jeugdigen die bijvoorbeeld al in pleegzorg zaten vóór 2019, komen hierbij in het voorafgaande cluster 'wel wonen/verblijf' (al dan niet met JBJR) terecht.

Instroom: cliëntaantallen
Het aantal en aandeel personen dat met een woon- of verblijfstraject begint in de periode 2019-2022, per cluster van voorafgaande zorg. JBJR staat voor Jeugdbescherming en Jeugdreclassering.
De zorg die voorafging aan wonen/verblijf kan plaatsgevonden hebben in de periode 2017-2022. Iemand kan in deze periode in meerdere clusters geteld worden, als een woon/verblijfstraject beëindigd wordt en er na meer dan 30 dagen weer een nieuw woon/verblijfstraject start. De afzonderlijke aantallen per cluster komen daarom opgeteld boven het totaal per categorie uit. Aantallen met minder dan 5 personen worden niet getoond.

Leesvoorbeeld: van de 1.327 personen die in 2019-2022 startten met pleegzorg, had 52% (684 personen) voorafgaand aan dit pleegzorg-traject een andere vorm van verblijf (of wonen) en JBJR.

	Voorafgaande zorg (cluster)				
	Geen wonen/verblijf, geen JBJR	Geen wonen/verblijf, wel JBJR	Wel wonen/verblijf, geen JBJR	Wel wonen/verblijf, wel JBJR	Totaal per categorie
Dakje 0-A Pleegzorg	255 (19%)	120 (9%)	268 (20%)	684 (52%)	1.327 (100%)
Dakje 0-B Gezinshuizen	39 (11%)	10 (3%)	66 (18%)	250 (68%)	365 (100%)
Dakje 1	166 (25%)	29 (4%)	310 (48%)	147 (23%)	652 (100%)
Dakje 2	162 (21%)	39 (5%)	333 (43%)	244 (31%)	778 (100%)
Dakje 3	130 (14%)	72 (8%)	287 (32%)	413 (46%)	902 (100%)
Crisis verblijf	47 (9%)	16 (3%)	208 (42%)	229 (46%)	500 (100%)
WVHS	118 (19%)	10 (2%)	228 (37%)	254 (42%)	610 (100%)
JeugdzorgPlus		8 (5%)	23 (14%)	128 (81%)	159 (100%)
Totaal per cluster voorafgaande zorg	**910** (25%)	**303** (8%)	**1.131** (30%)	**1.367** (37%)	**3.711** (100%)

Figuur 2 - Instroom cliëntaantallen

Belangrijkste conclusies zijn[6]:

- Er is een sterke samenloop tussen een JB/JR maatregel en inzet van pleegzorg.
- Bij zowel dakje 1 als 2 is er minder samenloop met JB/JR dan bij dakje 3, WVHS en crisis.
- Bijna 70% van alle gezinshuiskinderen kent historie met JB/JR én verblijf.
- Voor zowel crisis verblijf als dakje 3 is 46% van de jeugdigen reeds elders verbleven én is er sprake van JB/JR. Ook bij WVHS is dit een hoog percentage (42%).

Het overzicht geeft een beeld dat het hebben – of hebben gehad - van een JB/JR maatregel en/of verblijf een sterke voorspellende waarde heeft om nogmaals in een woon- dan wel verblijfsfunctie terecht te komen. Hierbij moet wel opgemerkt worden dat een deel van de cliënten niet opnieuw in wonen of verblijf terecht is gekomen, maar dat het hierbij om een administratieve instroom gaat vanwege de overgang naar het TOM.

6 Zie hiervoor het eerdere voorbehoud over de gepresenteerde modellen

Capaciteit

Om inzicht te verwerven in hoeverre Twentse jeugdigen ook 'thuis, tenzij' verblijven, is er een analyse gedaan waarbij gekeken is in hoeverre de betalende gemeente ook de woongemeente betreft. Dit geeft inzicht in hoeverre een jeugdige ook binnen Twente een woon- dan wel verblijfsplek heeft.

Bij deze analyse speelt echter het probleem dat Kennispunt Twente niet goed inzichtelijk heeft hoe een adres van een jeugdige samenvalt met wonen of verblijf. Een eventuele verhuizing komt bij Kennispunt Twente namelijk alleen in beeld als de postcode van de jeugdige in een aanlevering afwijkend is van de postcode in de vorige aanlevering. Dit betekent dat Kennispunt Twente een eventuele adres-wijziging vanwege wonen of verblijf niet direct kan koppelen aan de startdatum van dit wonen of verblijf. Ook betekent het dat niet inzichtelijk te maken is of een adreswijziging ontstaatvanwege overgang van thuissituatie naar woon- of verblijfsplek, of dat er tussen woon- en verblijfsplekken wordt gewisseld. En als er binnen een kwartaal wordt gewisseld, krijgt Kennispunt Twente alleen het laatst geldende adres mee bij de aanlevering, waardoor het daadwerkelijke aantal wisselingen of verhuizingen niet in beeld is.

Om een beeld te geven van hoe bovenstaande doorwerkt in analyses, geven we hieronder een overzicht van de verhouding tussen wel en geen verhuizingen zoals uit de data naar voren komt, per categorie wonen en verblijf van trajecten die in 2021 actief waren.

Hierbij is te zien dat bijna driekwart van de personen geen adreswijziging heeft gedurende een woon- en verblijfs-traject. Als iemand in een jaar meerdere trajecten heeft (met minimaal 30 dagen ertussen), kan die persoon ook in beide kolommen voorkomen.

Aandeel verhuizingen per type voorziening
Het aantal en aandeel personen waarvan in 2021 een woon-/verblijfstraject loopt en die tijdens dit traject zijn verhuisd. De verhuizing kan hebben plaatsgevonden tussen 2017 en 2022, mits het traject toen ook liep.

	Niet verhuisd tijdens traject	Wel verhuisd tijdens traject	Totaal
Dakje 0-A Pleegzorg	637 (67,3%)	315 (33,3%)	946 (100,0%)
Dakje 0-B Gezinshuizen	175 (69,2%)	84 (33,2%)	253 (100,0%)
Dakje 1	280 (83,3%)	60 (17,9%)	336 (100,0%)
Dakje 2	292 (72,1%)	116 (28,6%)	405 (100,0%)
Dakje 3	256 (61,5%)	169 (40,6%)	416 (100,0%)
Crisis verblijf	135 (88,8%)	20 (13,2%)	152 (100,0%)
WVHS	164 (73,9%)	60 (27,0%)	222 (100,0%)
JeugdzorgPlus	30 (56,6%)	26 (49,1%)	53 (100,0%)
Totaal	1.756 (73,7%)	786 (33,0%)	**2.383 (100,0%)**

Met voorgaand voorbehoud is het beeld in 2021 als volgt:

Betalende gemeente versus woongemeente ~ 2021
Het aantal en aandeel personen met wonen/verblijf dat in de 'eigen' (= betalende) gemeente woont, elders in Twente of buiten Twente. Aantallen lager dan 10 worden niet getoond i.v.m. herleidbaarheid naar personen. **Let op:**
- Een persoon kan vanwege een verhuizing meer dan 1 woongemeente per jaar hebben. Iemand kan dus per gemeente in meerdere kolommen vallen.
- Verhuizingen zijn echter vaak niet inzichtelijk, dus de categorie 'woongemeente is betalende gemeente' is een overschatting.
- Dakje 1 is in dit overzicht buiten beschouwing gelaten, omdat dit voornamelijk kortdurend verblijf betreft (o.a. logeren).

Leesvoorbeeld: Voor 325 personen (75,9%) geldt dat Almelo zowel de betalende als woongemeente is in 2021.

	Woongemeente is betalende gemeente	Woongemeente is andere gemeente binnen Twente	Woongemeente is buiten Twente	Totaal
Almelo	325 (75,9%)	78 (18,2%)	54 (12,6%)	428 (100,0%)
Borne	54 (81,8%)	13 (19,7%)		66 (100,0%)
Dinkelland	47 (75,8%)	19 (30,6%)		62 (100,0%)
Enschede	466 (74,8%)	137 (22,0%)	80 (12,8%)	623 (100,0%)
Haaksbergen	28 (73,7%)	13 (34,2%)		38 (100,0%)
Hellendoorn	66 (83,5%)	16 (20,3%)		79 (100,0%)
Hengelo	250 (77,9%)	66 (20,6%)	37 (11,5%)	321 (100,0%)
Hof van Twente	64 (80,0%)	18 (22,5%)		80 (100,0%)
Losser	40 (76,9%)	14 (26,9%)		52 (100,0%)
Oldenzaal	68 (81,0%)	18 (21,4%)		84 (100,0%)
Rijssen-Holten	96 (86,5%)	18 (16,2%)	12 (10,8%)	111 (100,0%)
Tubbergen	23 (100,0%)			23 (100,0%)
Twenterand	144 (78,3%)	31 (16,8%)	16 (8,7%)	184 (100,0%)
Wierden	54 (100,0%)			54 (100,0%)
Totaal	**1.722 (77,9%)**	**453 (20,5%)**	**243 (11,0%)**	**2.211 (100,0%)**

Figuur 3 - Betalende gemeente versus woongemeente in 2021

Belangrijkste conclusies zijn[7]:

- Minstens 11% van de jeugdigen verbleef in 2021 (voor een deel van het jaar) buiten Twente.
  Dit is echter een onderschatting, want alleen al bij Jeugd zorgPlus (waarbij alle plekken buiten de regio zijn) vindt maar bij de helft van de jeugdigen een adres-wijziging plaats.
- Almelo, Hengelo en Enschede nemen van de buiten-regionale plaatsingen ruim 70% voor hunrekening.
- Van de jeugdigen die in Twente een woon- dan wel verblijfsplek vinden, lukt dat in minstens 20,5% van de gevallen niet in de eigen gemeente.
- Aantallen kunnen niet bij elkaar opgeteld worden, omdat een jeugdige vanwege verhuizingen in meerdere kolommen kan voorkomen. Ook kan een jeugdige meerdere vormen van verblijf hebben gehad (deeltijd en voltijd verblijf). Als we de twee categorieën 'Woongemeente is betalende gemeente' en 'Woongemeente is andere gemeente binnen Twente' groeperen en daarbinnen naar het aantal unieke personen kijken, is te zien dat de Twentse woon- en verblijfscapaciteit optelt tot 2.211 cliënten (niet aantal plekken). Vanwege het ontbreken van gedetailleerde en volledige verhuisinformatie vergt dit nadere duiding van de werkelijke beschikbaarheid is.
  De stelling dat we teveel óf te weinig plekken hebben kunnen beide waar zijn.

7 Zie hiervoor het eerdere voorbehoud over de gepresenteerde modellen

Het beeld in 2022 is als volgt:

Betalende gemeente versus woongemeente ~ 2022
Het aantal en aandeel personen met wonen/verblijf dat in de 'eigen' (= betalende) gemeente woont, elders in Twente of buiten Twente. Aantallen lager dan 10 worden niet getoond i.v.m. herleidbaarheid naar personen. **Let op:**
- Een persoon kan vanwege een verhuizing meer dan 1 woongemeente per jaar hebben. Iemand kan dus per gemeente in meerdere kolommen vallen.
- Verhuizingen zijn echter vaak niet inzichtelijk, dus de categorie 'woongemeente is betalende gemeente' is een overschatting.
- Dakje 1 is in dit overzicht buiten beschouwing gelaten, omdat dit voornamelijk kortdurend verblijf betreft (o.a. logeren).
- Vanaf het jaar 2022 geldt een gewijzigd woonplaatsbeginsel, waardoor de aantallen (sterk) kunnen afwijken van 2021.

Leesvoorbeeld: Voor 249 personen (65,4%) geldt dat Almelo zowel de betalende als woongemeente is in 2022.

	Woongemeente is betalende gemeente	Woongemeente is andere gemeente binnen Twente	Woongemeente is buiten Twente	Totaal
Almelo	249 (65,4%)	73 (19,2%)	79 (20,7%)	381 (100,0%)
Borne	40 (100,0%)			40 (100,0%)
Dinkelland	36 (76,6%)	15 (31,9%)		47 (100,0%)
Enschede	379 (60,7%)	150 (24,0%)	133 (21,3%)	624 (100,0%)
Haaksbergen	23 (69,7%)	13 (39,4%)		33 (100,0%)
Hellendoorn	34 (64,2%)	14 (26,4%)	11 (20,8%)	53 (100,0%)
Hengelo	200 (65,8%)	74 (24,3%)	50 (16,4%)	304 (100,0%)
Hof van Twente	51 (77,3%)	17 (25,8%)		66 (100,0%)
Losser	29 (67,4%)	16 (37,2%)		43 (100,0%)
Oldenzaal	52 (77,6%)	19 (28,4%)		67 (100,0%)
Rijssen-Holten	66 (77,6%)	14 (16,5%)	11 (12,9%)	85 (100,0%)
Tubbergen	16 (100,0%)			16 (100,0%)
Twenterand	113 (72,9%)	32 (20,6%)	21 (13,5%)	155 (100,0%)
Wierden	32 (100,0%)			32 (100,0%)
Totaal	1.319 (66,7%)	449 (22,7%)	343 (17,3%)	1.977 (100,0%)

Figuur 4 - Betalende gemeente versus woongemeente in 2022 (t/m oktober)

Belangrijkste conclusies zijn[8]:

- De wijziging van het woonplaatsbeginsel heeft een forse impact op het aandeel jeugdigen dat buiten Twente woont of verblijft. Vooralsnog gaat het om 343 cliënten, 100 meer dan in 2021. Dit komt erop neer dat minstens 17% van de jeugdigen in 2022 (voor een deel van het jaar) buiten Twente verbleef, t.o.v. 11% in 2021. Ook hier betreft het een onderschatting van de werkelijkheid.
- Almelo, Hengelo en Enschede nemen in 2022 ruim 78% van de buiten-regionale plaatsingen voor hun rekening t.o.v. 70% in 2021.
- Van de jeugdigen die in Twente een woon- dan wel verblijfsplek vinden in 2022, lukt dat in minstens 22,7% (t.o.v. 20,5% in 2021) van de gevallen niet in de eigen gemeente.
- Als we voor het jaar 2022 wederom de twee categorieën 'Woongemeente is betalende gemeente' en 'Woon-gemeente is andere gemeente binnen Twente' groeperen en daarbinnen naar het aantal unieke personen kijken, is te zien dat de Twentse woon- en verblijfscapaciteit optelt tot 1.684 cliënten (niet aantal plekken) in 2022. Vanwege het ontbreken van gedetailleerde en volledige verhuisinformatie weten we dat dit een overschatting van de werkelijkheid is.
- Twentse woon- en verblijfscapaciteit lijkt op te tellen tot 1768 cliënten per jaar (niet aantal plekken).

8 Zie hiervoor het eerdere voorbehoud over de gepresenteerde modellen

Instroom cliënten in Crisis zonder zorg voorafgaand

Naar aanleiding van figuur 2 komt o.a. naar voren dat er relatief veel jeugdigen zijn die al elders wonen of verblijven (al dan niet met een gerechtelijke maatregel) en alsnog in crisis verblijf komen. Een nadere analyse op crisis leek daarom gerechtvaardigd. In onderstaand overzicht is gekeken naar de historie van de jeugdigen die crisiszorg hebben gehad in de periode 2019-2022. Komen zij voorafgaand aan de crisis wel of niet voor in de data met andere vormen van jeugdhulp? Hierbij is gekeken naar alle vormen van crisiszorg, zowel ambulant als verblijf.

Belangrijkste conclusies zijn[9]:

- 10% van alle crisis verblijf kent geen vorm van voorgaande zorg.
- Iets meer dan een kwart van de Jeugdigen in de crisis GGZ heeft geen zorg voorafgaand ontvangen.
- Crisis verblijf is in 25% ingezet van alle crisismaatregelen voor Jeugdigen in Twente. In ruim 90% van de gevallen zijn jeugdigen reeds bij aanbieders in behandeling/begeleiding/therapie en toch zijn er 445 jeugdigen geplaatst in een crisis verblijf.
- In bijna 23% van de gevallen van alle crisis wordt er Crisisverblijf ingezet, terwijl de jeugdige al zorg ontvangt.

9 Zie hiervoor het eerdere voorbehoud over de gepresenteerde modellen

Instroom: crisis en mate van zorg voorafgaand
Het aantal en aandeel personen dat in 2019-2022 instroomde in crisis, uitgesplitst naar wel of geen voorafgaand geregistreerde jeugdhulp te hebben gehad.
Het kan voorkomen dat voorafgaande jeugdhulp niet is geregistreerd, bijvoorbeeld als een persoon verhuisd is vanuit een gemeente buiten Twente.

Leesvoorbeeld: van de 345 personen die zijn ingestroomd in Crisis GGZ behandeling in 2019-2022, had 28,4% (98 personen) voorafgaand hieraan geen andere vorm van jeugdhulp gehad.

	Geen voorafgaande zorg	Wel voorafgaande zorg	**Totaal per type crisiszorg**
Crisis GGZ behandeling	98 (28,4%)	255 (73,9%)	**345 (100,0%)**
Ondersteuningsbehoefte 3 B Spoedhulp Ambulant Jeugdwet	321 (35,9%)	596 (66,7%)	**893 (100,0%)**
Ondersteuningsbehoefte 3 C Spoedhulp Ambulant Jeugdwet	69 (29,1%)	169 (71,3%)	**237 (100,0%)**
Spoedzorg	97 (34,8%)	186 (66,7%)	**279 (100,0%)**
Crisis verblijf	48 (9,9%)	445 (91,4%)	**487 (100,0%)**
Beschikbaarheidscomponent 24-uurs crisisdienst (BCC)	93 (27,1%)	258 (75,2%)	**343 (100,0%)**
Dakje 0-C Crisistoeslag pleegouders	24 (17,1%)	116 (82,9%)	**140 (100,0%)**
Totaal per cluster voorafgaande zorg	**638 (32,8%)**	**1.421 (73,0%)**	**1.947 (100,0%)**

Figuur 5 - Crisis zonder zorg voorafgaand

Instroom periode zonder zorg

Naar aanleiding van figuur 5 komt naar voren dat er relatief veel jeugdigen in een crisis verblijf terechtkomen terwijl deze reeds zorg ontvangen. Dit geldt niet voor andere zorgvormen (zie figuur 5). Bij analyse van de data en het bekijken van zorgpaden viel regelmatig op dat er jeugdigen zijn die een tijd uit zorg zijn en dan weer terugkeren. Om dit beter te duiden, is in beeld gebracht hoe vaak het voorkomt dat iemand minimaal een half jaar geen zorg heeft gehad, en dan in een wonen of verblijfsvorm komt.

Belangrijkste conclusies zijn[10]:

- Voorafgaand aan ruim 18% van alle crisisverblijf plaatsingen is er in de periode een half jaar voorafgaand aan de plaatsing geen geïndiceerde zorg geweest.
- Verblijfsvormen kennen een groter aandeel geen voorafgaande zorg dan woonvormen.
- Op basis van deze gegevens zou 1 op de 7 jeugdigen in de Jeugdzorg-Plus zonder voorafgaande indiceerde zorg een JZ+-indicatie hebben gekregen. Gezien de heftigheid van de problematiek bij jeugdigen in JeugdzorgPlus is het niet waarschijnlijk dat dit echt zo vaak voorkomt en zal hier een andere verklaring voor zijn.

Instroom: periode zonder zorg
Het aantal en aandeel personen dat in 2019-2022 instroomde in een woon- of verblijfstraject, en waarbij sprake was van een tussentijdse periode zonder geregistreerde zorg van een half jaar of meer, uitgesplitst per categorie. Dit is afgezet tegen het totaal aantal personen dat per categorie is ingestroomd.
De periode zonder zorg houdt in dat een persoon tussen 2017 en 2022 enige vorm van jeugdhulp kreeg, daarna voor minimaal 6 maanden geen enkele vorm van geregistreerde jeugdhulp ontving, en vervolgens opnieuw in zorg kwam.
Het kan voorkomen dat zorg tijdelijk niet is geregistreerd, bijvoorbeeld wanneer iemand tijdelijk een niet-Twentse gemeente had als betalende gemeente.

Leesvoorbeeld: bij 8,6% (119 personen) van de personen die instroomt in Pleegzorg in 2019-2022 is er sprake geweest van een periode zonder geregistreerde zorg van een half jaar.

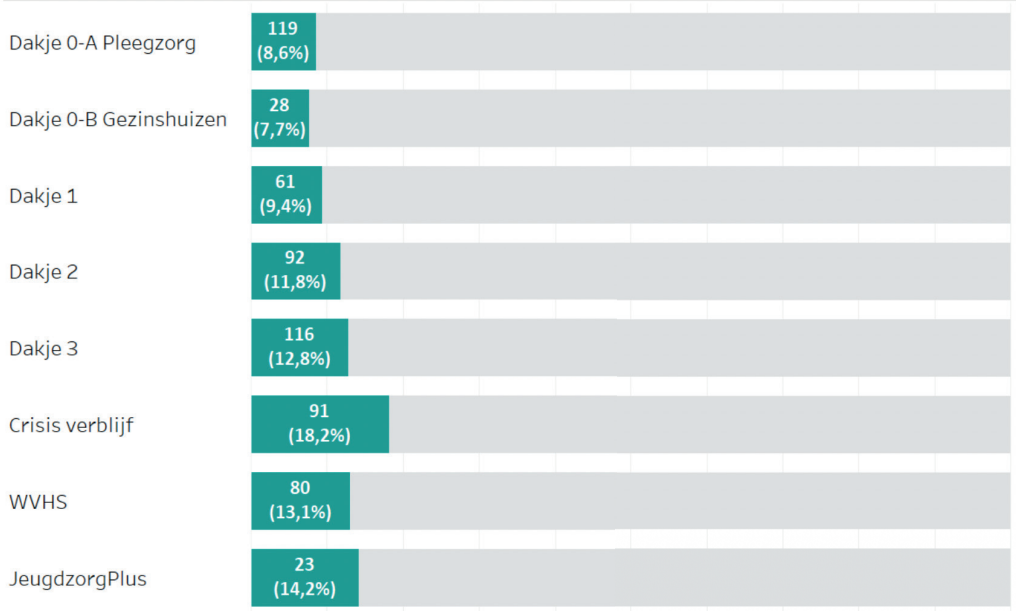

Figuur 6 - Instroom periode zonder zorg

10 Zie hiervoor het eerdere voorbehoud over de gepresenteerde modellen

Overlap wonen en verblijf met ondersteuningsbehoeften

Een belangrijke aanscherping in het strategische inkoopdocument voor 2025 is dat de huidige splitsing tussen dakjes en ondersteuningsbehoeften herbezien dient te worden. Teneinde hiervan is een matrix opgesteld waarmee er voor het jaar 2021 een samenloop tussen OB's en de verschillende woon- en verblijfsvormen is opgesteld. Dit om zo een beeld te krijgen van veel voorkomende combinaties van ingezette zorg.

Belangrijkste conclusies zijn[11]:

- Pleegzorg kent in 50% van de gevallen geen aanvullende Ondersteuningsbehoefte.
- OB 2 wordt in 75% van de gevallen ingezet bij dakje 1 én dakje 2.
- OB 4 kent een redelijk gelijkmatige verdeling over de dakjes en overige verblijfsvormen heen van rond de 30-35%.
- OB3 komt meer dan 50% voor in Gezinshuizen én Dakje 3.
- Zowel OB2 als OB3 áls 'geen gelijktijdige OB' kennen ongeveer eenzelfde aantal cliënten, OB4 volgt op zo'n 90% van deze aantallen.

Samenloop wonen en verblijf met ondersteuningsbehoeften
Het aantal en aandeel personen dat in 2021 een woon- of verblijfstraject had, uitgesplitst naar samenloop met een ondersteuningsbehoefte (OB).
Let op: een persoon kan in het jaar meer dan één woon- of verblijfstraject hebben en elk traject kan al dan niet overlappen met één of meerdere OB's.
Aantallen met minder dan 5 personen worden niet getoond.

Leesvoorbeeld: van de 946 personen die in 2021 Pleegzorg hadden, had de helft (50,4%) geen gelijktijdige ondersteuningsbehoefte. 35% had samenloop met OB3, 22,7% met OB4 en 18,2% met OB2. Aangezien dit samen meer is dan de resterende 50%, heeft een deel van deze personen in het jaar meer dan één OB in samenloop met Pleegzorg.

	Geen gelijktijdige OB	Ondersteunings behoefte 1	Ondersteunings behoefte 2	Ondersteunings behoefte 3	Ondersteunings behoefte 4	Totaal per verblijfs-subcategorie
Dakje 0-A Pleegzorg	477 (50,4%)	15 (1,6%)	172 (18,2%)	333 (35,2%)	215 (22,7%)	946 (100,0%)
Dakje 0-B Gezinshuizen	61 (24,1%)	6 (2,4%)	89 (35,2%)	135 (53,4%)	94 (37,2%)	253 (100,0%)
Dakje 1	44 (13,1%)	42 (12,5%)	257 (76,5%)	80 (23,8%)	128 (38,1%)	336 (100,0%)
Dakje 2	74 (18,3%)	25 (6,2%)	303 (74,8%)	124 (30,6%)	153 (37,8%)	405 (100,0%)
Dakje 3	109 (26,2%)	7 (1,7%)	89 (21,4%)	260 (62,5%)	149 (35,8%)	416 (100,0%)
Crisis verblijf	64 (42,4%)		30 (19,9%)	52 (34,4%)	47 (31,1%)	151 (100,0%)
WVHS	116 (52,5%)		27 (12,2%)	50 (22,6%)	64 (29,0%)	221 (100,0%)
JeugdzorgPlus	26 (49,1%)		9 (17,0%)	14 (26,4%)	15 (28,3%)	53 (100,0%)
Totaal per cluster	**892 (37,4%)**	**83 (3,5%)**	**831 (34,9%)**	**893 (37,5%)**	**753 (31,6%)**	**2.383 (100,0%)**

Figuur 7 - Overlap Wonen en Verblijf -Ondersteuningsbehoeften

11 Zie hiervoor het eerdere voorbehoud over de gepresenteerde modellen

Spreiding trajectduur in maanden

Naast de analyses in figuur 6 en 7 is er ook gekeken naar een verdieping op trajectduur. Hoeveel variatie komt er in de zorgvormen voor én welke conclusies zijn daaruit te trekken? Een traject is de periode tussen de startdatum en einddatum van een voorziening. Ligt er tussen twee periodes van dezelfde voorziening minder dan 32 dagen, dan wordt dit als één traject beschouwd.

Belangrijkste conclusies zijn[12]:

- Pleegzorg kent veel meerjarige trajecten.
- Voor zowel gezinshuizen als Dakje 1 én 2 komen meerjarige indicaties sporadisch voor.
- Dakje 3 kent veel kortlopende indicaties, idem crisis verblijf.
- Jeugdzorgplus loopt in beginsel niet langer dan 9 maanden, WVHS kent een piek rond 5. maanden daalt daarna tot een maximum van zelfs 2 jaar
- Indicaties van zowel dakje 1 als dakje 2 kennen een gelijksoortige spreiding met pieken rond 6 én 12 maanden.

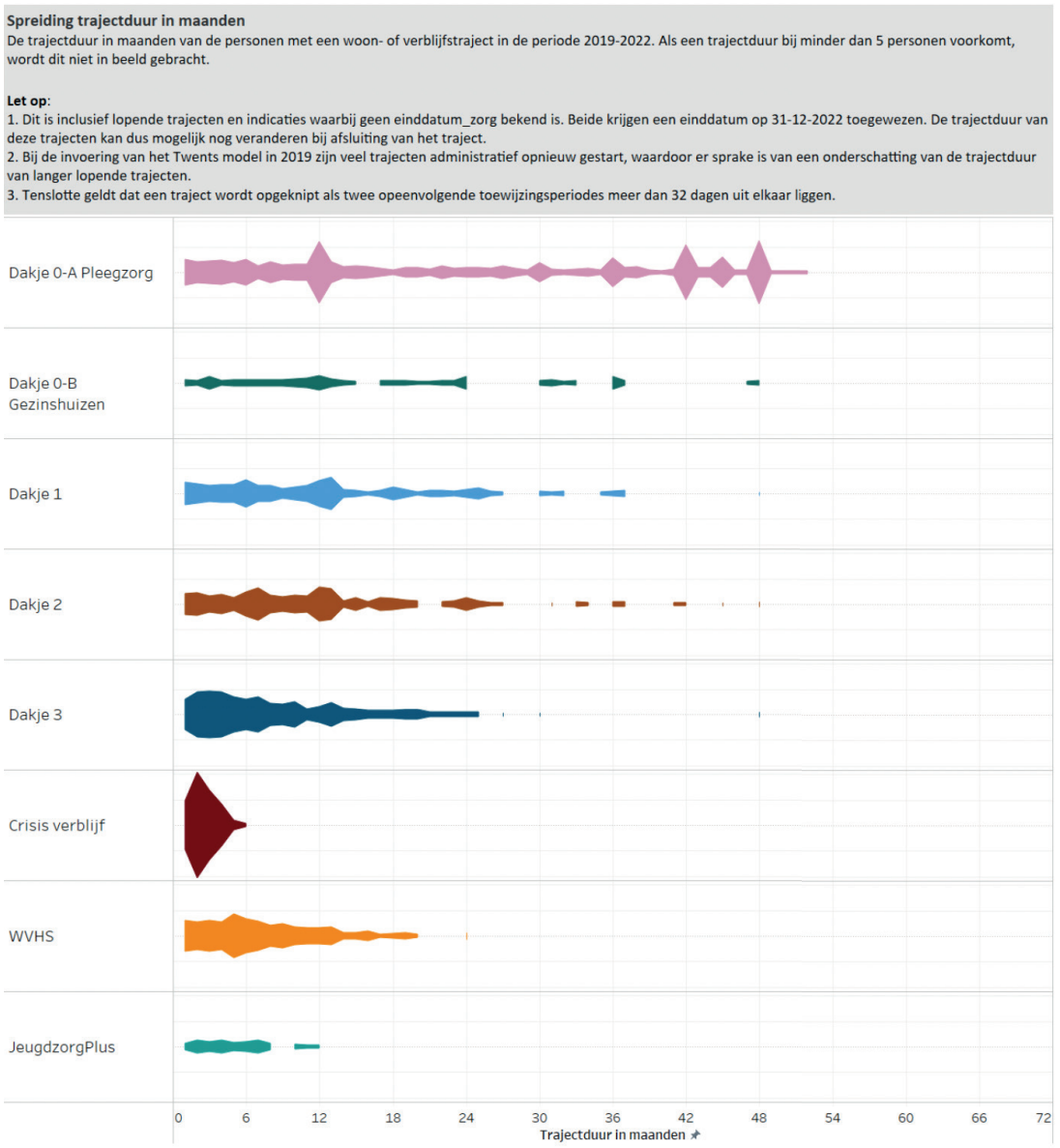

Figuur 8 - Spreiding trajectduur in maanden

12 Zie hiervoor het eerdere voorbehoud over de gepresenteerde modellen

Aanbevelingen rondom data, actie Kennispunt

- Er dient nadere validatie met zorgaanbieders te komen rondom de gepresenteerde data.
- Trends duiden in de data vergt een multidisciplinaire aanpak. Expertise rondom beleid, contractmanagement, toegang én externe verwijzers is nodig om data op waarde te schatten.
- De genoemde voorbehouden dienen geadresseerd te worden om stelling te kunnen nemen. Gedurende de ontwikkeling van de modellen leek op tafel te komen dat we in Twente een overcapaciteit hebben qua plekken maar dat de matching niet goed is. Naarmate de data meer uitgeplozen werd diende de stelling genuanceerd te worden naar 'er is een vermoeden dat er mogelijk wel genoeg plekken zijn, maar dat het onvoldoende adequaat gematcht wordt'.
- Analyses rondom samenloop Wonen, Verblijf én onderwijsniveau lijken opportuun, maar daar is nog geen tijd voor geweest om te verdiepen.
- Een nadere analyse op leeftijd en spreiding in de bezetting van de Wonen en Verblijfsvorm is niet gelukt binnen de scope van het Koersdocument. Het verdient aanbeveling om deze nader te gaan oppakken.
- De huidige manier van indiceren lijkt op basis van de gegevens af te wijken van de beoogde beleidsdoelstellingen rondom 'thuis, tenzij' en 'normaliseren is het uitgangspunt'.

Verdieping rondom het huidige verwijsgedrag kent concrete aangrijpingspunten, deze dienen verdiept te worden met alle betrokkenen[13] voor een zo goed mogelijk beeld.

13 Toegang, GI, Zorgaanbieders, Jeugdigen, Beleid, Kennispunt Twente

Het is noodzakelijk om zowél op procesregie als op inhoud gezamenlijk stappen te maken! Een planmatige doorgaande lijn, zonder 'hobbels' waarin de jeugdige en het netwerk constante steun ervaren passend bij hun behoeften. Een vraaggerichte benadering waar het aanbod in mee beweegt. Ik ben dan ook trots dat wij als Expertisenetwerk bij kunnen dragen aan het werken met de Verklarende Analyse inTwente door alle toegangen hierin te trainen middels train-de-trainer.
De ontwikkelde zorgpadenanalyse zie ik als waardevol instrument om op gebied van procesregie stappen te maken. Het is waardevol om zowel voor Toegang, Beleid als Contractmanagement over dezelfde inzichten te kunnen beschikken om daarmee te blijven kijken naar het eigen planmatig handelen met de nadruk op het perspectief, toekomstplan en behoeften van de jeugdigen en hun netwerk.
Laten we SAMEN blijven investeren in deze analyses en de uitvoering daarvan!

Marlous Kramer,

Voorzitter Expertisenetwerk Overijssel

Hoofdstuk 3:

Ondersteunings profielen

Een belangrijke trend binnen de Wet Langdurige Zorg maar ook binnen de Zorgverzekeringswet is het gebruiken van profielen voor zowel indicatiestelling, verantwoording en in meerdere mate ook bekostiging[14]. Om met deze ontwikkeling mee te gaan en ook aan te sluiten bij al gebruikte ondersteuningsprofielen binnen specifiek SPUK 3-milieu werken we hier nog enkele profielen nader uit.

Uitstroomprofielen

> Wat is de te verwachten stap van de Jeugdige ná het bereiken van het 18e levensjaar als hij of zij Wonen of Verblijf ontvangt?

Er zijn vanuit de bovenregionale visie rondom SPUK 3-milieu een tweetal uitstroomprofielen genoemd welke specifiek van toepassing zijn voor de jeugdigen die gebruik gaan maken van de te ontwikkelen klein-schalige woonvormen binnen dit project. De grondslag hiervoor zijn profielen zoals opgesteld in Gouda en door het NJI in oktober 2022 verder beschreven. Deze profielen worden ook gebruikt ten behoeve van het gesprek voor jeugdigen die in Twente in een woon-en/of verblijffunctie zitten. Als zij 16,5 jaar zijn wordt er met de jeugdige en diens netwerk gekeken welk uitstroomprofiel realiseerbaar is en daar wordt op voorgesorteerd.

Wonen en verblijfsprofielen

> Hoe zou je van losse dakjes en OB's kunnen gaan naar integrale wonen en verblijfs-producten?

Naast uitstroomprofielen zijn er ook voor Twente meerdere profielen ontwikkeld (profiel 5-8) welke meer inzicht ver-schaffen in de jeugdigen die gebruik gaan maken van een Wonen en Verblijf functie in Twente. De reden waarom er ook voor Wonen en Verblijf gekeken wordt of er profielen ontwikkeld kunnen worden is omdat het TOM-model uitgaat van stapeling van (specifieke) dakjes met OB's (Ondersteunings-behoeftes). Er is vanuit de Inkoopstrategie aangegeven meer te willenwerken met integrale producten (Dakjes mét OB's op basis van standaarden) daartoe kunnen de profielen een blauwdruk vormen voor het gesprek met aanbieders in de inkoop voor Wonen en Verblijf producten.

Let wel: Voor de ambulante alternatieven voor Wonen en Verblijf producten (nieuw in te kopen vanuit de segmenten wonen dan wel verblijf) is er geen profiel beschreven, er is hiervoor een lijst met erkende interventies[15] opgenomen welke ingekocht dienen te worden. Naast de losse interventies[16] kwam naar voren dat vooral de samenwerking tussen de gecontracteerde aanbieders een sleutelrol speelt in het succesvol voorkomen van uithuisplaatsing. Binnen de uiteindelijke contractering dient dit dan ook zo geëxpliciteerd mogelijk te zijn. Andere vormen van bekostiging -verantwoor-ding kunnen hierin helpend zijn. Denk aan de voorbeelden vanuit West-Brabant-West? (profielgericht, resultaatgericht bekostigd) dan wel Utrecht stad (profielgericht, taakgericht bekostigd). De totale lijst met profielen is opgenomen in bijlage Profielen.

Let wel 2: Tijdens de feedback op de profielen van experts komt naar voren dat het gebruik van de reeds vastgestelde profielen voor de SPUK 3 milieu nog nader doorleefd dient te worden om goed tekunnen gebruiken.

14 Nieuwe bekostiging op basis van cliëntprofielen | Wijkverpleging | Nederlandse Zorgautoriteit (nza.nl)
15 Zie ook Databank Effectieve jeugdinterventies | Nederlands Jeugdinstituut (nji.nl)
16 Betreft regio IJsselland

Hoofdstuk 4:

Aspecten van de Koers

De strikte scheidslijn tussen de Inkoop enerzijds en de Samenwerkings-agenda anderzijds dient onder de aandacht te blijven. In hoeverre verhoudt de ene ‘foto’ (Inkoop) zich tot de andere ‘film’ (Samenwerkingsagenda) en hoe kunnen de ontwikkelingen vanuit de Samenwerkingsagenda een plek blijven krijgen in de contracten.

Hoofdgroep 1:

Oplevering voor de samenwerkingsagenda

Hieronder staan de verschillende acties die samenhangen met de verschillende niveaus van gevonden Koers elementen.

Visie, actie voor beleidsmedewerkers

Aan de hand van het Koersdocument zijn de volgende acties nodig rondom visievorming dan wel beleidsvorming als onderdeel van de actielijnen binnen de Samenwerkingsagenda.

1. Leidende principes dienen doorleefd en voorzien te worden met expliciete implicaties voor alle betrokken stakeholders. Zie ook hiervoor, in dit Koersdocument doen we een aanzet voor explicitering van enkele van de leidende principes in nieuwe werkwijzen. Zie hiervoor bijlage Leidende principes. Het doorleven van de leidende principes betekent tenminste:
    - **a.** We kopen minder Wonen en Verblijf functies in dan dat we deden. Daarbij leren we van ervaringen elders (Noord-Holland, Gelderland bijvoorbeeld), met oog voor verantwoorde afbouw in relatie tot b, c en d hieronder.
    - **b.** Het ambulante alternatief dient expliciet te worden ingekocht. Dit betreft tenminste de producten JeugdFACT, Ambulante Spoed Hulp, Intensive Home Treatment, Multi Systeem Therapie, Multidimensionele Familietherapie en Intensieve Behandeling ThuisJeugd. Met zorgaanbieders dient nog nader geduid te worden welke producten toegevoegd kunnen worden.
    - **c.** Aangevuld met ambulante alternatief (b) dient er ook gekeken te worden of meer deeltijd verblijfsvormen kunnen worden ingekocht om een jeugdige zo lang mogelijk toch thuis te kunnen laten wonen.
    - **d.** Ten behoeve van de inkoop van 'het ambulante alternatief' wordt vanuit het segment Verblijf voorzien dat voor alle Twentse gemeenten de nieuwe ondersteuningsbehoefte wordt ingekocht.
2. Ambulante Jeugdhulp centraal inclusief outreachende teams die in contact treden met gezinnen. Daar hoort ook overkoepelend specialisme bij, focus op bijvoorbeeld GGZ hulpverlening voor ouders, Maatschappelijk Werkers én Schuldhulpverlening. In de subsidieverstrekking richting Maatschappelijk werk en o.a. (O)GGZ dient hier rekening mee gehouden te worden.
3. Het leidende principe 'thuis, tenzij' dient verder doorleefd te worden. Wat is er nodig om– in beginsel – geen jeugdigen meer uit huis te plaatsen? Dat we dit écht alleen doen als er geen andere optie meer mogelijk is. De intentie van ons beleid én ons handelen is dat Jeugdigen echt zoveel als mogelijk thuis blijven. Hierover moeten we met de partners nadrukkelijk het gesprek voeren.

4. Naast het huidige RET-convenant, dient er een aanvullende convenant gesloten te wordne met meer stakeholders. Uit de trends komt er naar voren dat er behoefte is tot het borgen van onder andere:
   - **a.** Medische/sociale expertise is evenveel waard.
   - **b.** Meer afspraken over delen van informatie.
   - **c.** Gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de vernieuwing ten behoeve van Wonen en Verblijf in Twente.
   - **d.** Ondertekenaars van het RET-convenant zijn tenminste: ervaringsdeskundigen, gemeenten, jongerenraden van zorgaanbieders, jeugdhulpaanbieders, scholen, gecertificeerde Instellingen, woningbouwcorporaties, zorgkantoor, zorgverzekeraars.
5. Er dient beleid doorontwikkeld te worden ten behoeve van de volgende basisafspraken voor lokale toegangen;
   - **a.** Er wordt gekeken naar voorspellende waarden bij inwoners wanneer deze zich melden om een zorgvraag als (potentieel) complex te duiden;
     - o Juridische ouders niet op hetzelfde adres ingeschreven,
     - o ouders die gebruik maken van GGZ,
     - o leden in het huishouden die verdacht van een misdaad zijn,
     - o ouders die rondkomen van de bijstand.
   - **b.** Er wordt gewerkt met verklarende analyse bij meer complexe zorgvragen.
6. Er dient oog te zijn voor de inzet van circulaire zorg[17]. Hoe kan het eigen netwerk bijdragen aan het herstel? Hiertoe dienen zorg-aanbieders bevraagd te worden hoe dit kan worden vormgegeven en welke beleidsstappen nodig zijn om dit in de praktijk te realiseren.
7. Bij beleidsontwikkeling is een standaard onderdeel van de beleids-stappen dat de betrokken dan wel ervaringsdeskundigen bevraagd worden.
   a. Waar Jeugdigen niet betrokken kunnen worden, wordt er dus gebruik gemaakt van ervaringsdeskundigheid.
8. Het werken met de analyses, zoals in hoofdstuk 2, heeft geholpen om het Koersdocument nader te richten. Bij nieuwe beleidsontwikkeling dient er tevens gebruik gemaakt te worden van deze én nieuw te ontwikkelen analyses van het Kennispunt Twente.
9. Er wordt beleid ontwikkeld inzake het risico bij vastgoedontwikkeling (incl. afbouw van vastgoed bij zorgaanbieders). Waar mogelijk wordt dit in de combinatie zorgaanbieder, woningbouwcorporatie, Jeugdautoriteit én gemeente opgepakt om zo samen zorg te dragen voor de beoogde transformatie.
10. Er dient beleid ontwikkeld te worden hoe jeugdigen tussen 18-21 zelfstandig kunnen wonen, terwijl er door hen zelf onvoldoende inkomen gegenereerd kan worden. De gemeente dient hierin te faciliteren (en het liefst ten tijde van het opstellen van het Toekomstplan) zodat jeugdigen een helder uitstroomperspectief kennen.
11. Opdracht geven aan de Samenwerkingsagenda, in combinatie met Kennispunt Twente, om de hoofdstuk 2 geformuleerde aanbevelingen nader uit te werken.

17 Het (h)erkennen en positioneren van natuurlijke hulpbronnen en handelen met het oog op de volgende generatie vormen de pijlers van de circulaire zorg voor onze jeugd

Bedrijfsvoering, actie voor contractmanagers

Aan de hand van het Koersdocument zijn de volgende acties rondom bedrijfsvoering nodig als onderdeel van de actielijnen binnen de Samenwerkingsagenda.

1. Waar nodig versterken van sociale kaart om zo voor zorgaanbieders en verwijzers eerder de verbinding met alle gecontracteerde en gesubsidieerde partijen te vinden.
2. Vanaf januari 2023 dient er ook gesproken te worden met gezinshuizen en pleegouders wat de redenen voor hen zijn om te stoppen. Dit dient bezien te worden vanuit het perspectief contractmanagement als ook perspectief beleid. De opbrengst hiervan dient meegenomen te worden in de Samenwerkingsagenda om zo een duurzame borging van gezinshuizen te helpen realiseren.
3. Op de agenda voor het contractmanagementoverleg met aanbieders van dakjes dient standaard te staan welke stappen zij maken rondom de afbouw van hun verblijfsfuncties. En welke stappen zij maken om hun kennis over te dragen dan wel in te zetten bij de inzet van de 'ambulante alternatieven'. Voor het vervolg ook spreken met gezinshuizen welke stoppen. Wat zijn beweegredenen voor hen om te stoppen?
4. In het verlengde van de definitie van Verblijf wordt er getoetst of binnen maximaal 3 maanden[18] na plaatsing een evaluatie heeft plaatsgevonden waarbij de optie om alsnog ambulante zorg in te zetten wordt doorgesproken met jeugdige, verwijzer en het systeem thuis (met de wens van de jongere centraal).
5. Voor woonvormen geldt dat zij worden ingezet als duurzaam alternatief voor thuis, waarbij de periode van 3 maanden wordt gebruikt om de plaatsing te evalueren op geschiktheid.

Toegang, actie voor de toegangsmedewerkers

Aan de hand van het Koersdocument zijn de volgende acties nodig rondom Toegang als onderdeel van de actielijnen binnen de Samenwerkingsagenda.

1. Het beschikbaar hebben van medewerkers met expertise schuldhulp-verlening dan wel bewindvoerders voor c.q. binnen een toegangs-organisatie, waarbij de stap van toetsing op het financiële leefgebied standaard onderdeel wordt van de gemeentelijke toegang en zo ook wordt toegepast bij meer complexe zorgvragen.
2. Opleiden van toegangsmedewerkers voor het gebruik van de Verklarende Analyse in hun werkzaamheden. Via het Expertisenetwerk Jeugd Overijssel worden er voor 2023 middelen beschikbaar gesteld om voor elke gemeentelijke toegang een medewerker te laten trainen conform het train-de-trainer concept[19]. Gevolg is dat alle toegangen werken middels Verklarende Analyses om zo eenheid in toewijzing en/of inzet producten te borgen én het is in lijn met de bovenregionale visie rondom inzet 3-milieus voorzieningen.
3. Bij meer complexe zorgvragen wordt er aan de Jeugdige gevraagd of er een JIM[20] in kan worden betrokken. Als dit niet kan, kan er vanuit de Toegang dan wel Zorgaanbieder een ervaringsdeskundige worden betrokken. Het dient geborgd te zijn dat er laagdrempelig toegang is tot onafhankelijke cliëntondersteuning voor jeugdigen en diens systeem (AKJ bijv.).
4. Bij intake dient er oog te zijn voor de volgende voorspellende waarden rondom (toekomstige) inzet van Wonen dan wel Verblijf. Voorspellende waarde inzet van Jeugdhulp met verblijf;
   a. Juridische ouders niet op hetzelfde adres ingeschreven.
   b. Ouders die gebruik maken van GGZ.
   c. Leden in het huishouden die verdacht van een misdaad zijn.
   d. Ouders die rondkomen van de bijstand.

18 Behoudens crisis en bij kinderen onder de 12 jaar
19 Zie ook bijlage X
20 Jouw Ingebrachte Mentor

5. Bij matching van een gezinshuisplaatsing wordt altijd een gedragswetenschapper van de gemeente betrokken.
6. Er wordt bij plaatsing gekeken in de beschikbaarheidswijzer[21] om zo een spoedig mogelijke plaatsing van een Jeugdige te borgen.
7. Gezamenlijke triage (Gemeentelijke toegang én andere verwijzers) wordt standaard voor alle jeugdigen met een behoefte voor een wonen en verblijfsvorm. Waarbij eenieder vanuit zijn en/of haar verantwoordelijkheid deelneemt aan de triage. Er volgt een perspectiefplan zodat de jeugdigen voor start van Wonen of Verblijf weten wat hun beoogde perspectief is.
8. Na het opstellen van een perspectiefplan laat de regisseur binnen de gemeente de Jeugdige pas 'los' als de 5 pijlers van zelfstandigheid van voldoende niveau zijn dat de Jeugdige zichzelf kan redden. Indien dit de Jeugdwet mandaat overschrijdt dient er verbinding met Wmo gezocht te worden binnen de eigen gemeente.
9. Er is voor de zorgaanbieders bij verwijzende toegang ook een contactpersoon beschikbaar en bereikbaar waarmee overlegd kan worden hoe jeugdigen uit kunnen gaan stromen als ze zo ver zijn.
   a. Het voorbeeld Lupinestraat in Hengelo laat zien dat een integraal werkende toegang (met meerdere betrokkenen) helpend is om in één keer een goede plaatsing te realiseren).
   b. Meerwaarde; Eenheid/uniformiteit in toewijzingen (beheersbaar zorglandschap), uniformiteit voor zorgaanbieders, kennisbundeling bij toegangsmedewerkers, borging rechtsgelijkheid van inwoners en goed inzicht/overzicht van zorgaanbod (ook na het 18e levensjaar).

Samenwerkingspartner Zorgverzekeraar, actie voor de contactpersoon zorgverzekeraars

Aan de hand van het Koersdocument zijn de volgende acties nodig voor de samenwerkingspartner zorgverzekeraar als onderdeel van de actielijnen binnen de Samenwerkingsagenda.

1. Ouderschapsrol moet onderdeel zijn van de behandeling in de GGZ-volwassenenbehandeling als er sprake is van een ouderschapsrol.
2. Samenwerking vanuit GGZ richting gemeentelijke toegang moet meer gestimuleerd worden.
3. Erkennen vakmanschap van medische én sociale professionals vanuit de zorgverzekeraar, maak dit onderwerp van gesprek in besprekingen met zorgaanbieders.

21 Software ten behoeve van matching zorgvraag-zorgaanbod. Zie ook Oplevering fase 2 van de inkoop voor instrumentarium verankering

Samenwerkingspartner Onderwijs, actie voor beleidsmedewerkers jeugd én beleidsmedewerkers onderwijs

Aan de hand van het Koersdocument zijn de volgende acties nodig voor de samenwerkingspartner Onderwijs als onderdeel van de actielijnen binnen de Samenwerkingsagenda.

1. Interdisciplinair overleg met jeugdconsulenten, leerplichtambtenaren, ouders, zorgaanbieders en eventueel sportverenigingen zodat jeugdigen, welke in woon dan wel verblijfsvoorzieningen zitten, daarin besproken kunnen worden. Om zo – waar mogelijk – ruimer om te gaan met beleid rondom inzetten schoolaanwezigheid dan wel het overwegen tot verzoek tot ontheffen leerplicht. Het is van belang dat scholen, sportverenigingen en andere maatschappelijke plekken waar veel jeugdigen samenkomen, zich er nog meer van bewust worden dat ze een signaleringsfunctie hebben. Op deze plekken kan de problematiek van een jeugdige vroeg gesignaleerd en daarmee preventief aangepakt en verholpen worden. Het interdisciplinaire overleg draagt bij aan het wegnemen van angst bij deze instellingen die dienen als poortwachter en om ervoor te zorgen dat er eerder aan de bel getrokken wordt.
2. Onderwijs is onderdeel van het opstellen van het perspectiefplan. Is het realistisch dat de jeugdige zelfstandig inkomsten kan verwerven vanaf de 18e, dan wel dat deze voldoende rond kan komen omdat deze gaat studeren? Als dit niet voor de hand ligt, is het voor de gemeente een optie om te werken met bijstand ten behoeve van voldoende financiële draagkracht van de jeugdige.

Hoofdgroep 2:

Oplevering voor fase 2 van de Inkoop[22]

Deze hoofdgroep omvat de opgehaalde aanbevelingen welke verwerkt dienen te worden in fase 2 (en het vervolg) van de inkoopprocedure voor OZJT voor de Inkoop van Wonen, Inkoop van Verblijf én in sommige gevallen voor zowel Wonen áls Verblijf.

Kwaliteitseisen ten behoeve van producten Wonen en Verblijf

Verblijf

1. Forensische zorg in de Jeugdhulp kent ook verblijfsvormen. Er is momenteel geen forensische zorg ingekocht. Nadere verkenning met Veiligheidsregio Twente als ook de Gecertificeerde Instelling JBOV Jeugdbescherming Overijssel) dient hierover te worden opgenomen inzake de uiteindelijke behoefte qua producten.
2. Het product Kamer Training Centra dient te worden ingekocht en wordt beschikbaar gesteld voor jeugdigen tussen de 16 en 23 jaar. Hierbij wordt het uitstroomprofiel 'focus op zelfstandigheid' gehanteerd.

Wonen

1. De kamer van de jeugdige dient naar diens eigen smaak ingericht te worden. Hiervoor wordt een bedrag van 750 euro (prijspeil 2023) aangehouden en door de gemeente beschikbaar gesteld aan de jeugdige indien deze een woon- dan wel Verblijfplek krijgt. Dit dient onderdeel te zijn van de tariefberekening.
2. Voor de jeugdigen wordt er ook expliciet gekeken of er sprake is van hechtingsproblematiek,trauma en/of verstoorde familiebanden. De aanbieder dient hierop behandeling te organiseren, dit kan binnen de eigen organisatie of daarbuiten.
3. Bij de voorziening pleegzorg wordt onderscheid gemaakt tussen lichte én zwaardere problematiek. Daarmee worden er een tweetal producten ingekocht. De zwaardere problematiek ziet erop toe dat pleegouders meer ondersteuning vanuit de pleegzorgaanbieder krijgen.
4. Pleegzorgaanbieders bieden actief aan pleegouders ondersteuning als er voor jeugdigen binnen het pleeggezin ook ambulante ondersteuning nodig is. Daartoe maakt de pleegzorgaanbieder nadere afspraken met aanbieders van Jeugd & opvoedhulp als ook (volwassen) GGZ-aanbieders.
5. Voor alle verwijzers geldt dat bij een plaatsing in een gezinshuis van een jeugdige er altijd eerst de gedragswetenschapper van de gemeente betrokken wordt.
6. Borgen dat jeugdigen ook kunnen blijven wonen als ze dit willen, terwijl het medisch en/of sociaal gezien niet meer nodig zou hoeven zijn. Ver goeding hiervan dient vanuit combinatie gemeente/ouders[23] te komen.

22 Verdere concretisering van de vastgestelde regionale Inkoopstrategie per segment
23 Waarbij voor niet-draagkrachtige ouders de gemeente vanuit verlengde jeugdhulp deze kosten tot maximaal 21 kan vergoeden

Wonen én Verblijf

1. Voor alle Wonen én Verblijfsproducten[24] geldt dat zij locaties hebben waar tussen de 4 én maximaal 6 plekken worden aangeboden. Zo wordt het huiselijke aspect maximaal aangewend. Aan aanbieders wordt deze eis nu al kenbaar gemaakt om zo komende 2 jaar bezig te gaan met voorbereiden van nieuwe Wonen- en Verblijfsproducten.
2. Ouders, netwerk en steunfiguren zijn actief onderdeel van de behandeling tijdens het verblijf van de jeugdige in de voorziening. Om dit te borgen dienen aanbieders bij de intake en het opstellen van het dossier van de jeugdige een inventarisatie te doen van het net werk en de steunfiguren en concrete afspraken te maken over betrekken van hen gedurende de behandeling. Aanbieders tonen aan dat ze deze werkwijze, of gelijkwaardig, geborgd hebben in de organisatie.
3. Acceptatiebeleid binnen zorgaanbieders voor cliënten op Wonen- en Verblijfsvoorzieningen is gericht op verschillende leeftijden. Er wordt actief geaccepteerd op basis van verticale leeftijdsopbouw.
4. Aanbieders werken met een Beschikbaarheidswijzer, inclusief registratie op leeftijdsgroepen om zo inzichtelijk te maken welke plekken waar nog beschikbaar zijn.
5. Aanbieders tonen aan bij inschrijving hoe zij invulling geven aan de 14 voorwaarden van gezond opgroeien.
   Bron: Goed genoeg opvoederschap – 4. 'Goed genoeg' opvoederschap – Richtlijn Multi probleemgezinnen – Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming
6. Aanbieders tonen aan bij inschrijving hoe zij invulling geven aan het werken conform de werkzame factoren van hulp in multiprobleemgezinnen.
   Bron: Werkzame factoren in de hulp aan gezinnen met meervoudige en complexe problemen – 6. In te zetten hulp – Richtlijn Multi probleemgezinnen – Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming
7. Aanbieders tonen aan bij inschrijving hoe zij Trauma behandelingen aanbieden, ook als ze dit niet zelf standaard kunnen aanbieden. Hiervoor wordt verwezen naar de Richtlijnen Jeugdhulp.
   Bron: Inschakelen van gespecialiseerde behandeling – Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming
8. Aanbieders geven bij inschrijving op hoeveel woon dan wel verblijfsplekken ze hebben in de individuele gemeenten in Twente.

24 Behoudens JeugdzorgPlus

Kwaliteitseisen aan aanbieders

1. Aanbieders committeren zich aan het werken met de Beschikbaarheidswijzer[25] om een spoedige plaatsing van jeugdige in een voorziening te borgen.
2. Organiseren van woonvormen op basis van gemeentelijke behoefte (meerjarige trendanalyse als onderligger hiervoor, welke nader ontwikkeld dient te worden).
3. Een aanbieder dient ook personeel in te zetten bij kleine woonvormen met ervaring rondom weerstand en agressie.
4. Aanbieders tonen aan bij inschrijving dat ze werken conform positieve gezondheid (aantoonbaar maken hoe ze dit doen in de inkoop).
5. Aanbieders tonen aan bij inschrijving dat ze werken met Triple-C of gelijkwaardig.
6. Aanbieders tonen aan bij inschrijving dat ze stimuleren dat er gesport wordt door de jeugdigen. Er zijn samenwerkingen met sportverenigingen en afstemming-overleggen om ervaringen/inzichten te blijven uitwisselen.
7. Aanbieders accepteren enkel Jeugdigen als er sprake is van een vooraf, vanuit gezamenlijke triage, ingevulde Verklarende Analyse.
8. Kwaliteitseisen aan professionals binnen een gezinshuis definiëren. Eventueel meerdere niveaus gezinshuis definiëren.
9. Actief toetsen voor toetreding tot overeenkomst, ook clausule voor tussentijdse toetsing mogelijk maken.
10. Aanbieders bieden de producten ‘de Vertrektraining’ en ‘Solide basis voor de toekomst.
11. Er wordt gewerkt met een Toekomstplan voor en mét jeugdigen vanaf 16,5 jaar. Hierbij is tenminste aandacht voor de vijf pijlers[26] van zelfstandigheid.
12. Als een Jeugdige geplaatst is bij een zorgaanbieder en de begeleiding en/of behandeling slaat niet aan dan dient er alles aan gedaan te worden om ondersteuning van andere zorgaanbieders te integreren in de bestaande leefsituatie van een Jeugdige. Verklein de doelen, accepteer dat groei (tijdelijk) niet haalbaar is, blijf naast de jeugdige staan, biedt support en voorkom een volgende afwijzing.
13. Verplicht aanbieders om op basis van de zwaarte van de indicatie de pleegouders te bezoeken. Bij zwaardere problematiek (stapeling met meerdere ondersteuningsbehoeften) dient de aanbieder vaker langs te komen dan bij lichtere problematiek om zo de pleegouders te ondersteunen.

25 Of gelijkwaardige oplossing, de term gehanteerd omwille van leesbaarheid
26 Support, Wonen, School en Werk, Inkomen en Welzijn

Koersdocument

Bijlagen

Bijlage:
Leidende principes

De leidende principes in de Regiovisie maken veel impliciete keuzes op het gebied van Wonen en Verblijf. In deze koers willen we de keuzes graag expliciet maken. Hiervoor worden de implicaties voor Wonen en Verblijf geduid aan de hand van de leidende principes:

1. **De jeugdige in zijn/haar omgeving staat centraal**
   In elke meer complexe casus wordt een Verklarende Analyse gebruikt waarmee onderliggende problematiek wordt opgespoord en er wordt er gekeken vanuit de systeemblik en oog voor circulaire zorg gedachte op welke manier de betrokkenen vanuit het systeemonderdeel kunnen zijn van de oplossingen. Sluit aan bij de wens en behoeften van de jeugdige en het systeem en creëer hieromheen gezamenlijk de zorg.

2. **Normaliseren is uitgangspunt**
   We plaatsen dus alleen als last resort een jeugdige uit huis. Ook blijft de jeugdige zo lang mogelijk op school. Dit vraagt meer ambulante inzet mogelijkheden en uitzonderingen voor jeugdigen die hetmoeilijk hebben op een basis en middelbare school. Dat betekent inzetten op schoolaanwezigheid in plaats van in plaats van ontheffing leerplicht in lastige situaties.

   De locatie waar de jeugdige naar toe gaat krijgt ook een huiselijk inrichting; de jeugdige krijgt een inrichtingsbudget om de kamer van hem of haar écht van hem of haar te laten zijn.

3. **Ondersteuning zo licht en zo nabij als mogelijk, zo zwaar en specialistisch als nodig**
   Als er dus een jeugdige uit huis wordt plaatst, wordt deze in een pleeggezin, gezinshuis of kleinschalige woonvorm geplaatst in Twente. Idealiter. Het alternatief is een Verblijfsvoorziening. Er vindt ook een spoedige taxatie, binnen uiterlijk 3 maanden, plaats of een jeugdige ook daadwerkelijk op de juiste locatie verblijft.

   Voor Verblijfsvoorzieningen geldt dan ook dat deze maximaal voor een half jaar worden geïndiceerd. Er wordt binnen 3 maanden een taxatie afgerond hoe de terugkeer naar huis (dan wel een passende vervolgplek) kan worden verzorgd. Zo niet, dan wordt er samen met de jeugdige gekeken naar perspectief en mag het zo lang als nodig op 1 vaste woonplek blijven.

4. **Thuis, tenzij**
   'Thuis, tenzij' laat ruimte voor zowel verwijzers als zorgaanbieders om niet thuis te behandelen of te begeleiden. Natuurlijk weten we dat er jeugdigen zijn die niet thuis kunnen wonen, en laat dat de uitzondering zijn en laten we ons tot het uiterste inspannen om een uithuisplaatsing te voorkomen. Dit leidende principe betekent dat er in beginsel géén wonen én géén verblijf wordt ingezet bij een jeugdige. Er wordt ingezet op het ontwikkelen van ambulante alternatieven voor Wonen en Verblijf. Dit vergt nieuwe inkoop van producten die de inzet van zorg met een dakje overbodig maken. Ook wordt er bij crisis niet ingezet op uit huis halen om te de-escaleren, maar ingezet op toevoegen van een Jeugdhulpprofessional bij het gezin.

5. **In Twente kennen we een overzichtelijk zorglandschap, effectief en beheersbaar**
   Met de inkoop wordt er een nieuw zorglandschap ingericht.
   Het is belangrijk dat er voldoende beschikbaarheid van ambulante alternatieven voor woon en verblijfsvormen wordt ingekocht.
   Ook is vanuit de zorgpadanalyse inzichtelijk geworden hoeveel plekken Wonen en Verblijf er nodig zijn.

6. **In Twente werken wij zonder wachtlijsten**
   In het verlengde van leidend principe 5 betekent dit ook aanbieders van Wonen en Verblijf dat er plekken beschikbaar zijn, als het ambulante alternatief niet mogelijk is. Dat betekent ook dat er plekken niet ingezet zullen worden voor jeugdigen buiten Twente.

7. **Wij investeren in blijvend leren en verbeteren, data gedreven**
   De zorgpadanalyse wordt een onderdeel van het beleidsproces waarbij gekeken wordt welk beslag (beleids) interventies krijgen. Ook wordt er met intervisie, gebruik gemaakt van zorgpaden waarbij casuïstiek inzichtelijk gemaakt wordt. Waar mogelijk wordt dit uitgebouwd tot een regio overstijgende manier van intervisie ten behoeve van accreditatie van medewerkers van de toegang.

8. **Het stelsel van Jeugdhulp is duurzaam en betaalbaar**
   De keuze voor méér ambulante jeugdhulp is geen trend, maar een bewuste en langdurige keuze. Aanbieders die nu Wonen en Verblijf aanbieden worden dus ondersteund in het aanpassen/ombouwen van hun huidige voorzieningen naar de gewenste voorzieningen. Ook zal het absolute aantal plekken Verblijf gaan dalen (hoeveel is nu niet bekend). De gemeente ondersteund in het herbestemmen van locaties ten behoeve van andere doelgroepen. Aanbieders die aantoonbaar bijdragen aan dit leidende principe krijgen daartoe de ruimte.

Bijlage:
Wegingskader pilots

Er is ook gesproken over de behoefte van een wegingskader voor initiatieven van Jeugdhulpaanbieders rondom het aanbieden van extra woon- dan wel verblijfsplekken in de regio Twente. Uit de data zoals beschikbaar zijn bij OZJT, de individuele gemeenten én het Kennispunt Twente kan er momenteel nog geen conclusie getrokken worden over de aantal beschikbare plekken in de regio Twente. Er is wel inzichtelijk hoeveel Twentse jeugdigen geplaatst zijn in een woon- dan wel verblijfsvoorziening, maar of dit inhoudelijk de beste plaatsing is geweest[27] is niet bekend. Wel is inzichtelijk middels vergelijk met andere regio's dat er in Twente relatief veel jeugdigen in een woon-dan wel verblijfsvoorziening zitten. Daarmee is het nu niet voor de hand liggend om nieuwe woondanwel verblijfsvoorzieningen te honoreren. Het inzetten op ambulante alternatieven (zie ook aanbevelingen voor de inkoop) ligt meer voor de hand. Om een invulling te geven aan de vraag voor een wegingskader zijn er een viertal concrete adviezen gesignaleerd waarmee aan de slag gegaan kan worden om toch meer zicht te krijgen op hoe om te gaan met pilots:

- Communiceer actief wat de nieuw verwachte groepsgrootte wordt voor zorgaanbieders zodat zij komende 2 jaar kunnen voorbereiden op het nieuwe inkoopkader.
- Verplicht in de Inkoop voor inschrijvende Jeugdhulp aanbieders om het aantal beschikbare plekken in Twente inzichtelijk te maken, op gemeenteniveau.
- Verplicht het gebruik van een oplossing als Beschikbaarheidswijzer om actueel inzicht te houden op aantal beschikbare plekken.
- Ontwikkel samen met Jeugdhulpaanbieders, Verwijzers en Ervaringsdeskundigen een transitieplan voor de opbouw van Ambulante Alternatieven ten koste van Woon en Verblijfsfuncties.
  - Mochten er toch Woon en Verblijfsfuncties nodig blijken te zijn om op te starten,kan er gekeken worden naar de opgesomde functionele eisen in de aanbevelingen voor de inkoop.

27 Tijdens de validatiesessie op 1 december is duidelijk naar voren gekomen de hoeveelheid plaatsingen van jeugdigen in Twente niet inhoudelijk getoetst is en dat met het aanbieden van een ambulant alternatief het meer dan aannemelijk is dat de huidige hoeveelheid plaatsingen fors naar beneden kan

Bijlage:
Profielen

Profiel 1 Duurzame zelfstandige huisvesting

Profiel 2 Duurzame zelfstandige huisvesting met ambulante begeleiding

Profiel 3 Huisvesting met intensieve woonbegeleiding

Profiel 4 Huisvesting met intensieve specialistische woonbegeleiding

Profiel 5 Terug naar huis

Profiel 6 Duurzaam verblijven in een pleeggezin

Profiel 7 Duurzaam verblijven in een gezinshuis

Profiel 8 Verblijven in een open residentiële setting

Duurzame zelfstandige huisvesting[5]

Doelgroep en ondersteuningsvraag
Jeugdigen met een geschiedenis van jeugdhulp en verstoorde familiebanden. Ze hebben weinig tot geen sociaal netwerk om op terug te vallen. Het zelfstandig vinden van woonruimte en verkrijgen van voldoende inkomen is moeilijk. Jeugdigen zijn redelijk stabiel, maar hebben behoefte aan (informele) steun op alle leefgebieden bij de overgang van jeugd naar volwassenheid.

Situatie op de leefgebieden (Big5)
De situatie van de jeugdigen is op de meeste leefgebieden redelijk stabiel. Maar door het gebrek aan een netwerk moeten jeugdigen veel zaken zelf uitzoeken.

Betrokken uitvoeringspartners
Jeugdigen en hun netwerk, verwijzers (wijkteams, gecertificeerde instellingen), consulenten gemeente(Wmo, Participatiewet), woningcorporaties.

Betrokken bij beleidsontwikkeling
Beleidsmedewerkers gemeenten (sociaal domein en huisvesting), lokale initiatieven (bijvoorbeeld Kamers met Aandacht of 'gespikkeld wonen').

Tom is bijna 18 jaar en woont sinds zijn 12e in een gezinshuis. De afgelopen jaren is steeds opnieuw onderzocht of hij weer bij zijn moeder kan wonen. Maar tot nu toe lukt het haar niet om een voldoende stabiele thuissituatie te creëren. Zij woont op een etage in Groningen. Ze hebben regelmatig contact, maar Tom begrijpt goed dat hij niet bij haar kan wonen. Met zijn vader heeft hij geen contact. Tom is de oudste van drie kinderen en heeft al van kinds af aan veel zorgtaken voor zijn broertje en zusje. Zijn moeder en vader hadden een relatie vol geweld. Daarnaast gebruikten zijn ouders drugs. Ondanks dat Tom niet bij zijn broertje en zusje woont, hebben zij samen een sterke band.

Tom wil vooruitkijken en niet steeds bezig zijn met de problemen uit het verleden. Dat is een van de redenen waarom hij het gezinshuis wil verlaten. Hij wil zich ontwikkelen, zichzelf kunnen redden en 'gewoon' meedoen. Hij gaat naar school en wil zijn diploma halen (mbo-detailhandel). Hij wil vooruitkijken en niet met zijn rug naar de toekomst staan. Samen met zijn gezinshuisouders en jeugdprofessional zoekt hij een kamer, maar dat is lastig. Niemand lijkt goed te weten waar hij terecht kan. Ook maakt hij zich zorgen over zijn financiën. Een kamer huren is duur, net als studeren. Bij zijn ouders heeft hij gezien wat schulden met je kunnen doen. Hij is met zijn jeugdprofessional gaan kijken bij een antikraakpand, dat was niet zo duur. Hij schrok van de mensen die daar woonden en wat daar gebeurde. Hij moest denken aan zijn ouders. Tom voelt zich somber en boos.

Op dit moment lijkt zijn toekomst ver weg. Laatst had hij een gesprek bij de gemeente over zijn toekomst. Hij kreeg te horen dat zijn wensen (een plek voor zichzelf) onrealistisch waren. Net als anderen van zijn leeftijd moet hij op kamers, en moet hij zelf die kamer vinden. De gemeente is wel bereid financieel te ondersteunen rondom studie en inkomen, mits hij zelf ook werkt naast zijn studie. Tom begrijpt het wel, maar ook weer niet. Hij wil niet verwend en veeleisend overkomen, maar weet gewoon niet waar hij moet beginnen en vindt het moeilijk dit aan te geven. Hij wil niet dezelfde problemen krijgen als zijn ouders. Inmiddels is er verlengde jeugdhulp afgegeven zodat hij tot zijn 21e in het gezinshuis kan blijven.

Duurzame zelfstandige huisvesting met ambulante begeleiding[5]

Doelgroep en ondersteuningsvraag
Jeugdigen met een geschiedenis van intensieve jeugdhulp. De problematiek speelt nog steeds, waardoor de situatie kwetsbaar is. Ambulante ondersteuning (met eventueel respijtzorg) is nog steeds noodzakelijk. Er is sprake van uiteenlopende problematiek, zoals psychische klachten, persoonlijkheidsproblematiek, hechtingsproblematiek, lichte verstandelijke beperking, autismespectrumstoornis, trauma, middelengebruik of verstoorde familiebanden.

Situatie op de leefgebieden (Big5)
Jeugdigen zijn kwetsbaar op meerdere leefgebieden. Ze zijn in redelijke mate zelfstandig, maar hun zelfredzaamheid kan door nog steeds spelende problematiek in gevaar komen. Ook hun situatie op het gebied van wonen, onderwijs en werk, financiën, en welzijn en gezondheid kan van tijd tot tijd veranderen.

Betrokken uitvoeringspartners
Jeugdigen en hun netwerk, verwijzers (wijkteams, gecertificeerde instellingen), consulenten gemeente (Wmo, Participatiewet), woningcorporaties.

Betrokken bij beleidsontwikkeling
Beleidsmedewerkers gemeenten (sociaal domein en huis-vesting), lokale initiatieven (bijvoorbeeld Kamers met Aandacht of 'gespikkeld wonen'), zorgaanbieders die zich richten op ambulante begeleiding en ondersteuning (met respijtzorg).

Kim is net 18 jaar en woont samen met drie andere jeugdigen in een kamertrainingscentrum in Zeist. Ze is opgegroeid in Lopik, waar ze als kind veel vriendinnetjes had. Kim merkte altijd wel dat haar ouders anders waren dan die van haar vriendinnetjes. Ze kwamen bijna nooit buiten en niets ging vanzelf. Op tijd op school komen lukte bijna nooit, waar Kim zich voor schaamde. Er waren veel zorgen over geld en er was ook veel ruzie thuis. Haar ouders hebben nooit geweten dat zij 's avonds wakker was wanneer haar vader haar moeder sloeg. Soms kon haar moeder de volgende dag niet goed zitten. Gelukkig gingen haar ouders scheiden.

Toen Kim naar de middelbare school ging, ging het na een tijdje slechter met haar. Ze startte op de havo, maar vond alles leuk en interessant, behalve school. Samen met een hechte vriendengroep waren ze onder schooltijd druk met drugs gebruiken en verkopen, auto-inbraken, winkeldiefstal en heling. Kim had een vriendje die haar af en toe dwong om seks te hebben met zijn vrienden. Verder was hij wel lief en hield hij veel van haar. De moeder van Kim was verdrietig en ten einde raad, maar haar vader werd vaak zo boos dat hij haar dan in elkaar sloeg. In overleg met haar ouders werd Kim uit huis geplaatst; ze kwam terecht in een open behandelgroep. Ze liep regelmatig weg van de groep en nadat ze een groepsgenootje in elkaar had geslagen, werd ze in de gesloten jeugdzorg geplaatst. Hier verbleef ze anderhalf jaar. Eerst was ze boos en opstandig, maar later niet meer. Ze kreeg traumabehandeling en systeemtherapie. Ze leerde wat het betekent om van jezelf te houden. En dat het niet haar schuld was dat haar ouders zoveel ruzie maakten. Ze ging weer naar school.

Kim was net 17 jaar toen zij op het kamertrainingscentrum in Zeist kwam wonen. Ze heeft er geleerd voor zichzelf te zorgen. Ze heeft goed contact met haar moeder en ziet haar vader ook weer af en toe. Ze heeft haar ouders vergeven, maar wil nooit meer afhankelijk van ze zijn. Van niemand niet eigenlijk.

Huisvesting met intensieve woonbegeleiding[5]

Doelgroep en ondersteuningsvraag
Jeugdigen met een geschiedenis van intensieve jeugdhulp, die nog steeds intensieve begeleiding nodig hebben bij zelfstandig functioneren. Er is nog steeds sprake van uiteenlopende problematiek die negatieve invloed heeft op hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Denk aan psychische klachten, persoonlijkheidsproblematiek, hechtingsproblematiek, lichte verstandelijke beperking, autismespectrumstoornis, trauma, middelengebruik of verstoorde familiebanden. Bij sommige jeugdigen is de verwachting dat er altijd een vangnet van professionele hulpverlening nodig zal zijn.

Situatie op de leefgebieden (Big5)
Jeugdigen ervaren problemen op meerdere leefgebieden en hebben meer tijd nodig dan leeftijdsgenoten om uiteindelijk zelfstandig te kunnen functioneren.

Betrokken uitvoeringspartners
Jeugdigen en hun verwijzers (wijkteams, gecertificeerde instellingen), consulenten gemeente (Wmo, Participatiewet), zorgaanbieders, onderwijs/dagbesteding.

Betrokken bij beleidsontwikkeling
Beleidsmedewerkers gemeenten (sociaal domein en huisvesting), zorgaanbieders (begeleiding/ondersteuning, ggz), zorgverzekeraars.

Melissa is 17 jaar. Tot haar 14e woonde ze bij haar ouders in Bergen op Zoom. Haar vader heeft een goede baan en haar moeder runt een B&B. Ze heeft een hekel aan haar ouders. Dat komt omdat zij haar nooit goed begrepen hebben. Op een gegeven moment was ze het zat en liep ze weg van huis. De broer van een jongen uit haar klas hielp haar daarbij. Ze had hem twee keer eerder gezien. Ze kwam in Rotterdam terecht. Wat daar allemaal is gebeurd, vertelt ze aan niemand, maar ineens stopte het. Ze was niet meer nodig en werd op de trein gezet. Het was al laat en ze had niets bij zich. De politie kwam en bracht haar naar huis. Haar ouders waren boos op haar en schaamden zich. Melissa wilde terug naar Rotterdam en liep weg. Toen ze was gevonden, werd ze naar een gesloten jeugdzorginstelling gebracht, ook om haar te beschermen tegen haar vrienden uit Rotterdam. Melissa kwam tot rust en vermaakte zich met haar groepsgenoten. Ze ging weer naar school en werkte aanherstel van de relatie met haar ouders. Haar verdriet was dan ook groot toen haar ouders aangaven dat ze niet meer thuis kon komen wonen. Nu is ze boos op haar ouders; hoe kunnen ze haar zo afwijzen?

Melissa ging naar een open behandelgroep bij haar ouders in de buurt. Ze had nergens zin in en voelde zich verdrietig, maar wilde niet dat iemand dat zag. Ze was 16 jaar en woonde ergens waar ze niet kon blijven. Al die plekken zijn tijdelijk, totdat je je doelen hebt behaald. Melissa merkte dat krassen haar rustig maakte. Soms dacht ze na over de dood. Gelukkig waren er meer jeugdigen zoals zij. Samen gingen ze weglopen en drugs gebruiken. Steeds vaker dacht ze dat het leven geen zin had. Op een avond liep ze weg en werd ze netop tijd gevonden door de politie. Deze keer ging ze naar een psychiatrische kliniek. Prima. Ze werd onderzocht en bleek ADHD, een IQ van 82 en PTSS te hebben.

Na een paar maanden mocht ze terug naar de open groep waar ze eerder verbleef. Men bleef maar zeggen dat ze haar kansen moest pakken. Kans op wat dan? Ze moet hier toch weer weg. En dan? Na weer een paar dagen weggelopen te zijn geweest, werd ze weer overgeplaatst naar de gesloten jeugdzorg. Maar er is iets veranderd. Men lijkt te hebben begrepen dat het belangrijk is dat er perspectief komt. Er wordt gesproken over een plek waar ze de komende jaren met nog een paar anderen begeleid kan wonen. En in haar eigen tempo mag werken aan een toekomst. Het lijkt de rechter ook een goed idee. Dit geeft haar rust. Was het maar zo ver, het duurt wel lang.

Huisvesting met intensieve specialistische woonbegeleiding[5]

Doelgroep en ondersteuningsvraag
Doelgroep en ondersteuningsvraag Jeugdigen met een geschiedenis van intensieve jeugdhulp, die specialistische begeleiding nodig hebben bij zelfstandig functioneren. Deze jeugdigen zijn niet zelfstandig en zelfredzaam, en hebben langdurige ondersteuning en begeleiding nodig. Klinische ggz-behandeling is niet passend en ook langdurige zorg vanuit de WLZ is niet voorliggend. Er kan sprake zijn van uiteenlopende problematiek, zoals psychische klachten, persoonlijkheidsproblematiek, hechtingsproblematiek, lichte verstandelijke beperking, autismespectrumstoornis, trauma, middelengebruik of verstoorde familiebanden.

Situatie op de leefgebieden (Big5)
Jeugdigen ervaren problemen op meerdere leefgebieden. Ze hebben langdurige ondersteuning en begeleiding nodig en kunnen niet zelfstandig wonen. Ze hebben meer tijd nodig dan leeftijdsgenoten om hun zelfstandigheid en zelfredzaamheid te ontwikkelen. Voor sommige jeugdigen zal een vangnet van hulpverlening altijd nodig zijn.

Betrokken uitvoeringspartners
Jeugdigen en hun netwerk, verwijzers (wijkteams, gecertificeerde instellingen), consulenten gemeente (Wmo, Participatiewet), zorgaanbieders, onderwijs/dagbesteding.

Betrokken bij beleidsontwikkeling
Beleidsmedewerkers gemeenten (sociaal domein en huisvesting), zorgaanbieders (begeleiding/ behandeling, ggz), zorgverzekeraars.

Delano is 17 en woont bij zijn vader in Barendrecht. Delano's ouders zijn gescheiden toen hij 4 jaar was. Delano herinnert zich tientallen hulpverleners die hem en zijn ouders probeerden te helpen. Hij weet niet altijd waarom zij er waren, maar herinnert zich wel dat het is begonnen toen hij in een boze bui door een ruit was gevallen. Dat was vlak na de scheiding van zijn ouders. Delano is op de basisschool acht keer geschorst. De enige die hem begreep was de conciërge, waar hij na een rode kaart altijd naartoe moest. Was iedereen maar zoals meneer Jan.

Toen Delano ouder werd, werd het steeds moeilijker om positief contact te hebben met anderen. Het lijkt wel of iedereen tegen hem is. Delano begrijpt vaak niet wat mensen bedoelen of van hem verwachten. Maar gelukkig is hij sterk. Hij zorgt er dus wel voor dat mensen hém in ieder geval wel begrijpen. Maar door het vele vechten is iedereen bang voor hem, ook zijn ouders. Ze geven aan dat ze het niet meer volhouden met hem. Delano gaat naar een open behandelgroep, maar binnen no time hangt er geen deur meer recht. Delano wordt gek daar; er wordt zoveel van hem gevraagd en verwacht, hij kan het niet. Hij denkt dat iedereen hem uitlacht. Delano wil liever dood. Op zijn 14e wordt Delano naar een speciale afdeling binnen de gesloten jeugdzorg overgebracht. Hier is het rustig en zijn er meer jeugdigen zoals hij. Als hij iets niet begrijpt, dan krijgt hij meer tijd. Ze zijn er wel erg streng. Daar houdt Delano niet van. Hij gaat stiekem blowen en merkt dat hij daar rustig van wordt. Delano gaat naar school, al loopt hij er wel regelmatig weg. Uit testen blijkt dat hij een bovengemiddelde intelligentie heeft, ondanks dat hij heel weinig lessen heeft gevolgd de afgelopen jaren.

Delano moet na een half jaar weg uit de gesloten jeugdzorg. Dit is geen plek om vele jaren te blijven, wordt er gezegd. Delano woont nu een jaar bij zijn vader. Er komt vaak een hulpverlener langs. Dat is irritant. Hij staat ingeschreven op school, maar is het afgelopen jaar drie keer een uur geweest. Delano heeft gamen ontdekt en doet dat de hele dag. En 's nachts overigens ook. Hij zorgt slecht voor zichzelf en luistert naar niemand. Van zijn vader moet hij het huis uit, maar er is nergens plek. En dus maken ze veel ruzie. Hij houdt van zijn ouders, echt waar, maar soms zou hij ze wel iets aan willen doen.

5 Profiel 1 tot en met 4 zijn gebaseerd op uitstroomprofielen vanuit gemeente Gouda, welke in oktober 2022 door het NJi zijn gepubliceerd. De uitstroomprofielen van de gemeente Gouda zijn fundament voor de SPUK 3-milieu uitstroomprofielen

Terug naar huis

Doelgroep en ondersteuningsvraag
Jeugdigen met een beperkte of geen geschiedenis van jeugdhulp, die door verkeerde keuzes dan wel vervelende samenloop van omstandigheden op een gegeven moment niet meer thuis kunnen blijven wonen. Er is nog steeds sprake van uiteenlopende problematiek die negatieve invloed heeft op het gehele systeem. Soms zijn er ook onderliggende problemen, maar de doelgroep omvat jeugdigen en het systeem welke bestendig genoeg zijn om weer thuis te kunnen wonen. Om weer thuis te kunnen wonen is er een vangnet van informele en professionele hulpverlening nodig, zeker direct na terugkeer naar huis.

Situatie op de leefgebieden (Big5)
Jeugdigen ervaren problemen op meerdere leefgebieden en hebben meer tijd nodig dan leeftijdsgenoten om uiteindelijk zelfstandig te kunnen functioneren.

Betrokken uitvoeringspartners
Jeugdigen en hun verwijzers (wijkteams, gecertificeerde instellingen), consulenten gemeente (Wmo, Participatiewet), zorgaanbieders, onderwijs/dagbesteding.

Betrokken bij beleidsontwikkeling
Beleidsmedewerkers gemeenten (sociaal domein), onderwijs, zorgaanbieders (begeleiding/ondersteuning, ggz).

Het is moeilijk geweest, maar het is voor Hendrik eindelijk zo ver. Zijn ouders zijn er weer klaar voor om hem naar huis te halen. Hendrik was aan het wachten, maar de wachtlijst voor de therapie voor hem en zijn ouders was erg lang. Eenmaal samen in therapie kwam al gauw op tafel wat er nodig was. De gemeente heeft geholpen om de bonusvader van Hendrik andere keuzes te maken rondom zijn werk, nu kan hij er vaker zijn voor Hendrik. De moeder van Hendrik is begonnen met een baan en krijgt vanuit de Wmo ambulante begeleiding om meer vrede met haar rol als moeder te hebben. De zusjes van Hendrik zijn blij dat hun grote broer weer thuiskomt! Hendrik is uiteindelijk uit huis gegaan omdat er elke dag ruzie was. Flink ook. Hendrik was verliefd geworden op een meisje die hem al gauw misbruikte voor vervoeren van drugs. Een klusje die Hendrik veel leuke spullen opleverde, veel aandacht, maar op een gegeven moment ging er iets verkeerd met het afleveren. En dat moest wel betaald worden. Hendrik had het geld niet wat de dealer nodig had en door geld uit de portemonnee van zijn moeder en bonusvader zat kon hij toch betalen. Na een feestje nodigde zijn vriendin hem uit om ook samen een beetje te proberen van dedrugs die hij vervoerde en al gauw was hij verslaafd. Ook hielp het niet dat ze dreigde de foto's die ze met hem had genomen tijdens hun laatste keer seks op internet te zetten. Hij moest haar ook betalen om dit niet te doen. Met het rondbrengen van de drugs verdiende hij niet genoeg om haar te kunnen betalen en zijn eigen verslaving. Naast geld van zijn ouders ging hij ook met het geld van zijn zusjes aan de haal, er werden sieraden verkocht van mama en horloge van de bonusvader werd ook verkocht.

Uiteindelijk is na goed overleg met de gemeente Hendrik uit huis gezet en opgenomen in een instelling voor jeugdigen met een drugsproblematiek en is er een strafrechtelijk onderzoek gestart naar zijn ex-vriendin.

Na een behandeling van Hendrik, het versterken van zijn ouders in hun opvoedvaardigheden en het verbreken van de banden met het criminele circuit kan Hendrik vanuit zijn thuis zijn middelbare school afmaken. De wereld ligt voor hem open! Hendrik krijgt vanuit de instelling waar hij verbleef een coach die hem wekelijks bezoekt in het begint en langzaamaan steeds minder langskomt. Ook bezoekt de coach de ouders enkele malen per jaar en wordt er halfjaarlijks met het gehele gezin gepraat over de situatie met Hendrik.

Duurzaam verblijven in een pleeggezin[28]

Doelgroep en ondersteuningsvraag
Pleegkinderen kunnen worden beschreven als jonge basisschoolkinderen die zich bij plaatsing vooral somber en eenzaam voelen, maar bij wie doorgaans geen sprake is van psychiatrische problematiek. Zowel biologische ouders als pleegouders beschouwen het gedrag bij een aanzienlijk deel van de pleegkinderen als goed hanteerbaar, alhoewel bij ongeveer 40% toch ook klinische problemen in het psychosociaal functioneren worden gesignaleerd.

Situatie op de leefgebieden (Big5)
Jeugdigen ervaren vaak beperkt tot geen problemen en hebben met een stabiele pleegzorgsituatie tot 21 jaar de tijd om thuis te blijven wonen. Thuis is bij de pleegouders in deze situatie.

Betrokken uitvoeringspartners
Jeugdigen en hun verwijzers (wijkteams, gecertificeerde instellingen), zorgaanbieders, onderwijs/dagbesteding.

Betrokken bij beleidsontwikkeling
Beleidsmedewerkers gemeenten (sociaal domein), verwijzers, zorgaanbieders (begeleiding of ondersteuning, GGZ).

De biologische gezinnen hebben een geschiedenis van pedagogische onmacht en fysieke en/of emotionele verwaarlozing en veelal heeft één of hebben beide ouders (met name vaders) te kampen met psychische problemen, verslaving of een verstandelijke beperking. Daarnaast heeft het biologische gezin vaak te maken met forse materiële- dan wel financiële problemen. Doorgaans komen pleegkinderen direct vanuit thuis of vanuit een crisispleeggezin in het huidige pleeggezin terecht. Vaak heeft het pleegkind al één of twee eerdere plaatsingen meegemaakt. Opvallend is dat de biologische ouders veelal niet achter de plaatsing staan.
Direct na plaatsing heeft een groot deel van de pleegkinderen (ongeveer twee derde) de neiging zich aan hun pleegouders vast te klampen.

Daarnaast doen zich relatief veel conflicten in de opvoedingsrelatie voor. Pleegouders geven bijvoorbeeld aan dat de omgang met het pleegkind veel energie vergt, het pleegkind in zijn gedrag naar de pleegouder onvoorspelbaar kan zijn en voortdurend de confrontatie aan lijkt te willen gaan met de pleegouder.
Het gedrag is veelal herleidbaar naar een onveilige hechting vanuit het gezin van herkomst/ biologische gezin.

28 Gebaseerd op onderzoek bij Horizon

Duurzaam verblijven in een gezinshuis[29]

Doelgroep en ondersteuningsvraag
Typerend voor de jeugdigen geplaatst in gezinshuizen is de aanwezigheid van hechting gerelateerde problemen als een Reactieve Hechtingsstoornis en kenmerken van sociaal-emotionele of fundamentele onthechting. Gezinshuisouders zien veelal kort na plaatsing vaak ernstige gedragsproblemen bij de geplaatste jeugdigen, waarbij aandachtsproblemen, sociale problemen en agressie op de voorgrond staan. Ook geven gezinshuisouders relatief vaak aan dat de jeugdige weinig oog heeft voor de gevoelens van de ander, zich niets van de ander aantrekt en zich niet schuldig voelt en spijt of berouw heeft als het zich misdragen heeft.

Situatie op de leefgebieden (Big5)
Jeugdigen ervaren problemen op meerdere leefgebieden en hebben meer tijd nodig dan leeftijdsgenoten om uiteindelijk zelfstandig te kunnen functioneren.

Betrokken uitvoeringspartners
Jeugdigen en hun netwerk, verwijzers (wijkteams, gecertificeerde instellingen), consulenten gemeente (Wmo, Participatiewet), zorgaanbieders, onderwijs/dagbesteding.

Betrokken bij beleidsontwikkeling
Beleidsmedewerkers gemeenten (sociaal domein en huisvesting), zorgaanbieders (begeleiding/ behandeling, GGZ), zorgverzekeraars.

Tussen de gezinshuisouder en de jeugdige is dan ook regelmatig sprake van conflicten. Hoe de jeugdigen voorafgaand aan de plaatsing in het gezinshuis op school functioneerden is veelal onbekend. Wel volgde een groot deel van de jeugdigen speciaal (basis)onderwijs. Binnen de biologische gezinnen spelen vaak diverse gezinsproblemen, waarbij opvallend vaak gerapporteerd wordt dat sprake is geweest van seksueel misbruik. Meest typerend voor jeugdigen in gezinshuizen is hun lange en zware hulpverleningsgeschiedenis waarbij sprake is van een Kinderbeschermingsmaatregel, omdat de ontwikkeling van de jeugdige (ernstig) wordt bedreigd. Voorafgaand aan de plaatsing is al ruim 5 jaar hulp geboden wat voornamelijk bestond uit eerdere uithuisplaatsingen in een open residentiële groep of een pleeggezin. Het merendeel van de jeugdigen heeft moeten wachten op een plek in het gezinshuis en deed dit vanuit de open residentie.

29 Gebaseerd op onderzoek bij Horizon

Verblijven in een open residentiële setting[30]

Doelgroep en ondersteuningsvraag
Bij de residentieel geplaatste jeugdigen is bij plaatsing vooral de ernst van het psychosociaal disfunctioneren kenmerkend, waarbij met name in klinische mate agressief, opstandig en druk/impulsief gedrag wordt gerapporteerd. Daarbij is deels sprake van psychiatrische problematiek, zoals ADHD, een autismespectrumstoornis of een Post Traumatische Stress-stoornis. Ook heeft een relatief grote groep hechting gerelateerde problemen als een Reactieve Hechtingsstoornis. Binnen school is eveneens sprake van ernstige problemen waarbij vooral conflicten met klasgenoten en leerkrachten kenmerkend zijn. Wat betreft cognitieve vaardigheden is er ondanks het gemiddelde IQ regelmatig sprake van taal- en/ of rekenachterstanden.

Situatie op de leefgebieden (Big5)
Jeugdigen ervaren grote problemen op meerdere leefgebieden, zijn vaak al meermalen uit huis geplaatst, en hebben naast begeleiding thuis ook aanvullende begeleiding op school nodig om uiteindelijk zelfstandig te kunnen functioneren.

Betrokken uitvoeringspartners
Jeugdigen en hun netwerk, verwijzers (wijkteams, gecertificeerde instellingen), consulenten gemeente (Wmo, Participatiewet), zorgaanbieders, onderwijs/dagbesteding.

Betrokken bij beleidsontwikkeling
Beleidsmedewerkers gemeenten (sociaal domein en huisvesting), zorgaanbieders (begeleiding/ behandeling, ggz), zorgverzekeraars.

De biologische ouders ervaren de psychosociale problemen –en dan vooral de externaliserende gedragsproblemen van hun kind als zeer problematisch. Dit in tegenstelling tot de mentoren die het gedrag van de jeugdige bij plaatsing gemiddeld gezien nog als redelijk goed hanteerbaar ervaren. Desondanks signaleren ook de mentoren bij ongeveer de helft van de residentieel geplaatste jeugdigen klinische problemen in het psychosociaal functioneren. Mentoren rapporteren merendeels een positieve opvoedrelatie met hun mentorkind, echter bij twee op de vijf jeugdigen is er volgens de mentoren wel sprake van problemen in de opvoedingsrelatie. De residentieel geplaatste jeugdigen komen uit gezinnen met diverse gezinsproblemen als pedagogische onmacht, problemen in de ouder-kind relatie en psychische problemen bij één van beide ouders (vooral moeder). Ook residentieel geplaatste jeugdigen hebben een lange hulpverleningsgeschiedenis. Zij komen doorgaans vanuit thuis via een crisisplaatsing -om de wachttijd te overbruggen- in de open residentie terecht. Vaak is daar wel al ambulante hulp, pleegzorg of dagbehandeling aan vooraf gegaan en heeft het merendeel in het verleden al één of twee eerdere uithuisplaatsingen meegemaakt.

30 Gebaseerd op onderzoek bij Horizon

Bijlage:
Memo AO 3 November 2022

MEMO

Aan: AO Leden
Van: Maarten Swagerman
CC: Werkgroep Koersdocument, klankbordgroep Koersdocument
Datum: 26 oktober 2022
Betreft: Koersdocument Wonen en Verblijf regio Twente

Inleiding

Het DB heeft op 7 september 2022 akkoord gegeven op de vraag van het OZJT om aan de slag te gaan met een koersdocument rondom Verblijf-Wonen in de regio Twente[31].
Er wordt gewerkt met een werkgroep[32] en ook een klankbordgroep[33] aan het inventariseren en opstellen van een Koers waarbij er verder wordt gebouwd op beschikbare informatie vanuit SamenTwente (Kennispunt Twente). Waar mogelijk wordt er ook geleerd van al lopende projecten rondom wonen/verblijf (binnen/buiten Twente). Ook wordt er vanuit de al opgestelde leidende principes een verduidelijking gemaakt van de te verwachten koers. Het Koersdocument wordt eind december opgeleverd aan het AO en doorgeleid ter besluitvorming aan het DB[34]. Waar mogelijk kan er ook nog een informatiebrief opgesteld worden voor het AB.
Er is urgentie en prioriteit geboden voor het aanleveren van informatie vanuit de werkgroep deelnemers en Kennispunt Twente specifiek. Het is goed te merken dat eenieder deze urgentie deelt en hiernaar handelt. In dit stuk informeer ik u nader over de Koersbepaling en vraag ik u om lokale inbreng voor de koersbepaling.

Uitvoering van de Koersbepaling

Bij de totstandkoming van de strategische visie regionale Inkoop Jeugdhulp is gebleken dat er geen duidelijke koers is op Wonen, Verblijf & Zorg voor Jeugdhulp. Dit is verklaarbaar vanuit de vele ontwikkelingen die op dit gebied spelen. Willen we via de nieuwe inkooprondes per 2025 een passend zorglandschap hierop organiseren, maar ook zorgdragen voor samenhang, dan is er noodzaak tot een regionale koers op het gebied van Wonen, Verblijf & Zorg. Dit is opiniërend voorgelegd in het ambtelijk overleg Jeugd van 7 juli jl. en in het bestuurlijk overleg Samen14 van 13 juli jl. en vervolgens akkoord gegeven op het DB van 7 september jl. Als resultaat van deze opgave zal een duidelijke regionale koers op Wonen, Verblijf en Zorg op de korte en middellange termijn worden opgeleverd.

Omdat er sprake is van een kort project met als scope korte/middellange termijn, is een traject doorlopen met natuurlijke stakeholders, (1) Inwoners (2) Zorgaanbieders (3) Verwijzers en (4) Onderwijs, helaas niet opportuun. Ook is de samenloop op de Samenwerkingsagenda in Twente, waar Wonen ook een pijler is, daarmee tijd technisch grotendeels niet mogelijk.

31 Zie ook bijlage 1
32 Bestaande uit: Esther van den Broeke, Greja Maat, Lisanne van Geen, Erik Otten, Marloes Belderink en Petra ter Denge
33 Bestaande uit Leonard Koppelman; Lisanne van Geen, Annemieke Ros en Shahina Nazir
34 Zie bijlage 2

Om samenloop tussen de Samenwerkingsagenda en de Koersbepaling te ondersteunen/borgen zijn enkele werkgroepleden ook kerngroepleden van de Samenwerkingsagenda. De Koersbepaling is primair voor de inkoop bedoeld, daarnaast is het ondersteunend aan de opgave van de Samenwerkingsagenda. Ook biedt de Koersbepaling handvatten voor korte/middellange verzoekenvan aanbieders om een woon/verblijf initiatief te starten/piloteren.

De Koersbepaling bestaat uit 3 aspecten

1. Cliënttyperingen met zorgpadanalyses[35]
   - **a.** Vanuit data naar gesprek
   - **b.** Input vanuit werkgroep, zorgaanbieders en gemeentelijke verwijzers
2. Inzicht in gevraagde/benodigde voorzieningen
   - **a.** Hiervoor leunend op zorgpadanalyses
   - **b.** Beschikbare voorbeelden/informatie uit eigen regio en daarbuiten
   - **c.** Aansluitend bij de 4 uitstroomprofielen zoals ook gebruikt voor de bovenregionale SPUK 3 milieuopgave
3. Aanbevelingen voor korte/middellange termijn t.b.v. de inkoop/ pilots
   - **a.** Ook worden aanbevelingen voor de toegangsfunctie (specifiek voor de wonen/verblijfsfuncties) opgenomen

Aspecten

1. Er wordt voor de cliënttyperingen gekeken naar een aanpak waarbij vanuit Data wordt gekeken welke cliënten er in de jaren 2020 en 2021[36] gebruik hebben gemaakt van een dakje, waarbij ook gekeken wordt welke OB's hierbij worden ingezet. Door de stapeling en de samenloop van dakjes en OB's wordt inzichtelijk gemaakt welke zorg paden er worden gebruikt in de regio. Deze zorgpaden zullen leiden tot cliënt typologieën, welke als invulling van de uiteindelijke segmenten Wonen en Verblijf kunnen fungeren. We geven hiermee richting aan de uiteindelijke inkoop (korte termijn). Er wordt ook een aanzet gemaakt door met gemeentelijke toegangen te praten over cliënten die we vanuit de zorgpaden zien. Wat zegt het zorgpad over instroom, uitstroom en hoe kunnen we hier een voor ziening mét uitstroomprofiel[37] voor beschrijven (middel lange termijn).
2. Als er inzichtelijk is welke cliënttyperingen er zijn kan er aangesloten worden bij beschikbare kennis/informatie vanuit de werkgroepleden, SamenTwente en daarbuiten over wonen/verblijfsfuncties. Er wordt tevens aangesloten bij de 4 uitstroomprofielen zoals ook gehanteerd wordt voor de SPUK 3-milieu opgave.
3. De resultaten uit stap 1 en 2 leiden tot het kunnen formuleren van de Koers. Welke aspecten dient SamenTwente in de inkoop mee te nemen, langs welke meetlat dienen pilots gehouden te worden?
4. Aanvullend wordt ook rondom de Toegang tot voorzieningen een set met aanbevelingen gegeven voor de beleidsdiscussie welke gevoerd dient te worden over de Toegangsfunctie.

Kennispunt Twente is al begonnen met het ontwikkelen van een zorgpadanalyse en werkt met de beschikbare capaciteit zo spoedig mogelijk naar oplevering hiervan. Op basis van de zorgpadanalyse kunnen we helpen duiden welke zorgpaden/ profielen, op basis van historisch gebruik ingekocht dienen te worden. Door dit aan te vullen met de leidende principes vanuit de Regiovisie kunnen we nader duiden wat doelstellingen met de inkoop moeten zijn.

Dit kan gezien worden als het operationaliseren van de leidende principes, gelardeerd met de daadwerkelijk in te kopen zorgvormen op gebied van Wonen en Verblijf.

---

35 Zie ook bijlage 3

36 Vanwege vergelijkbaarheid door regionaal gebruik Twents Model voor Wonen/Verblijf, het optimaal gebruik maken vanuit berichtenverkeer in deze jaren als ook vanwege de aanpassing van woonplaatsbeginsel per 2021

37 Gebruikmakend van dezelfde uitstroomprofielen als vanuit SPUK 3-milieu wordt gehanteerd

Het is helaas niet mogelijk om inzichtelijk te maken op welke locaties de cliënten momenteel verblijven. Er is geen registratie van aanbieders én locatie van de verblijfsvormen waar de cliënten zitten. Daarmee is het nu niet mogelijk om per gemeente een aantal te ontwikkelen verblijfsvormen op te geven in de koers. Het wordt aanbevolen om vanuit de Samenwerkingsagenda mét de aanbieders gezamenlijk in 2023 een concretisering van de Koers richting de verschillende gemeenten én locaties van verblijfsvormen te doen.

Let wel; Het uiteindelijke resultaat is sterk afhankelijk van de analyses die vanuit Kennispunt Twente kunnen worden opgeleverd. Vanuit Kennispunt Twente is prioriteit én inzet geborgd, de eerste ruwe analyse van Kennispunt Twente wordt begin november 2022 met de werkgroep besproken en vervolgens met elkaar in een iteratief proces aangescherpt. Het is momenteel nog niet mogelijk om te stellen dat we vanuit de analyses op alle vragen een passend antwoord kunnen krijgen. Tijdens het Ambtelijk Overleg (AO) van 1 december 2022 wordt u geïnformeerd over de voortgang.

Lokale input

Omdat de werkgroep geen dekking kent vanuit alle gemeenten is het noodzakelijk om vanuit alle deelnemende gemeenten ook input te ontvangen op de gewenste Koers. Daarom wil ik u vragen de volgende vragen – al dan niet schriftelijk vooraf – te beantwoorden tijdens het Ambtelijk Overleg (AO) van 3 november a.s.

Vragen

1. Zijn er nog vragen?
2. Wat zijn lokale ontwikkelingen die u afgelopen tijd hebt gezien met betrekking tot woon/ zorg behoeften?
3. Is er een contactpersoon bij de gemeentelijke toegang waarbij een zorgpad/cliënt typologie getoetst kan worden aan cliënten?

Bijlage: 1

Advies nota DB BC PHO (pagina 1/2)

Openbaar Ja
Voorstel voor Dagelijks bestuur

Datum vergadering 7 september 2022
Domein, behandelend amb, tel. OZJT, Nienke Belderink, 06-51170376

Onderwerp
Koersdocument Verblijf, Wonen en Zorg

Voorstel
1. OZJT opdracht te geven om een koersdocument Verblijf, Wonen en Zorg op te stellen.

Inleiding
Bij de totstandkoming van de strategische visie regionale Inkoop Jeugdhulp is gebleken dat er geen duidelijke koers is op Wonen, Verblijf & Zorg. Dit is verklaarbaar vanuit de vele ontwikkelingen die op dit gebied spelen. Willen we via de nieuwe inkooprondes per 2025 een passend zorglandschap hierop organiseren, maar ook zorgdragen voor samenhang, dan is er noodzaak tot een regionale koers op het gebied van wonen, verblijf & zorg. Dit is opiniërend voorgelegd in het ambtelijk overleg Jeugd van 7 juli jl. en in het bestuurlijk overleg Samen14 van 13 juli jl. De urgentie en gevraagde versnelling wordt herkend en onderschreven.

Beoogd effect
Duidelijke regionale koers op Wonen, Verblijf en Zorg op de korte en middellange termijn.

Argumenten
1.1 Hoeveelheid ontwikkelingen maakt een koersdocument noodzakelijk
Er zijn veel ontwikkelingen die spelen: vastgoedtransitie residentiële jeugdhulp, afbouw Jeugdzorg+ (vastgoed), regionale beperking instroom Jeugdzorg+, 18-/18+ doelgroep waarbij ook aanpalende beleidsdomeinen Beschermd Wonen en de Wlz in beeld komen, het aanbod vanuit diverse aanbieders voor pilots kleinschalig wonen en/of verblijf, de ervaringen vanuit de huidige contracten van waaruit onder andere een taskforce gezinshuizen is ontstaan. Ook komen de lokale woonvisies in beeld. Tevens zijn vanuit het regionaal expertise team (RET) signalen en vragen over aanbod op benoemde segmenten. Al deze ontwikkelingen maken dat er integraal koers moet worden bepaald voordat er tot inkoop wordt overgegaan.

1.2 Duidelijkheid is nodig over de toegang wonen/verblijf bij de start van de inkoop
Mocht een regionale voorziening voor de toegang wonen/verblijf wenselijk zijn, dan moet dit bij de start van de inkoop duidelijk zijn. Een eventueel onderzoek hiernaar wordt meegenomen binnen deze opdracht conform het besluit in het AO van 18 augustus jl.

1.3 Beleidsarme inkoop levert onvoldoende houvast op voor het benodigde zorglandschap
Zonder koers op de inhoud is inkoop op de segmenten Wonen & Verblijf slechts beleidsarm mogelijk en is het de vraag of de inkoop die bijdrage in het zorglandschap oplevert die nodig is. De inkoop ziet namelijk toe op de beschrijving op inhoud, financiën, beoogde ontwikkeling en positie van de aanbieder in het zorglandschap. Ook in het kader van toegangsmanagement is het noodzakelijk duidelijk te hebben welk beleid uitvoering vraagt in de lokale teams.

Bijlage: 1

Advies nota DB BC PHO (pagina 2/2)

1.4 Het dagelijks bestuur is bevoegd de opdracht te verlenen
De opdracht aan OZJT voor het maken van een koersdocument Verblijf, Wonen en Zorg betreft een extra opdracht in het werkplan OZJT en heeft betrekking op de basistaken van OZJT. De bevoegdheid hiervan ligt bij het dagelijks bestuur van SamenTwente.

Kanttekening
1.1. Koersdocument biedt uitsluitend inzicht en overzicht op korte en middellange termijn

Het koersdocument dient binnen beperkte tijd opgesteld te worden gezien de geldende planning van regionale inkoop van de segmenten Wonen en Verblijf. Het is realistisch om een koersdocument op uitsluitend de korte/ middellange termijn op te leveren.

Er is ook een meerjarige koersdocument nodig in samenhang met aanpalende beleidspartners vanuit de WLZ, Zvw, Beschermd Wonen en Wmo op basis van een gedeeld regiobeeld. Dit vraagt investering op de lange termijn. Het is voorstelbaar dit als onderdeel van de nog op te stellen samenwerkagenda Jeugd en/ of Twentse Koers op te nemen. Er wordt hierop advies gevraagd aan de werkgroep.

Kosten, baten, dekking
Voor het realiseren van het koersdocument is inzet van mensen en middelen benodigd. Er is veel kennis aanwezig in de regio en deze zal maximaal worden ingezet. Naast benodigde inzet in kind vanuit gemeenten is de verwachting dat externe inhuur moet plaats vinden voor projectleiderschap, schrijfcapaciteit en ondersteuning. De dekking hiervoor kan gevonden worden binnen de bestaande budgetten voor de extra opdrachten inkoop in het werkplan OZJT 2022 (projectfinanciering) i.v.m. onderuitputting.

Communicatie
N.v.t.

Vervolg
- Uiterlijk in januari 2023 verwachten we de opbrengst aan u als bestuur voor te kunnen leggen.

Bijlage 2:

Tijdslijn tbv aanlevering DB

SamenTwente							
							7 dagen
Woensdag	7 dagen	1 dag	5 dagen	2 dagen	5 dagen	Donderdag	Donderdag
DB	Verzenden DB	CMT	Verzenden CMT	Toetsing	Aanleveren Toetsing	AO	Verzenden AO
8-feb	1-feb	31-jan	26-jan	24-jan	19-jan	12-jan	5-jan

Bijlage 3:

Vanuit de zorgpadanalyse wordt ingezoomd op de volgende aspecten:

1. Samenloop tussen producten/voorzieningen op cliëntniveau
2. 2019 is lastig vanwege overgangsjaar, 2020 en 2021 zijn coronajaren dus minder representatief. Als peiljaren wordt 2020 en 2021 gehanteerd vanwege de adequate registratie
3. Zorgpadanalyse
   - **a.** Voorzieningen voor/na bij een cliënt
   - **b.** Verwijzers
   - **c.** Aanbieders
   - **d.** Gemeenten
   - **e.** Trajectduur
   - **f.** Start van traject
   - **g.** Eind van traject
   - **h.** Verzilveringsgraad
   - **i.** Waar mogelijk gebruiken we declaratiegegevens als basis qua datum van traject

Bijlage 4:

Titel	Inhoud	Document	Bron
Autoriteit Consument en Markt (ACM)	Beleidsregels over afspraken in het kader van de beweging "De juiste Zorg op de juiste plek	ACM/UIT/524798	
Blauwdruk Nx(t)Huis	Document waar concrete handvatten wordt geboden aan organisaties om kleinschalig wonen mogelijk te maken voor kinderen die (tijdelijk) niet thuis kunnen wonen en waarvoor het wonen in een pleeggezin of gezinshuis niet geschikt is	Versie 9.3/ 21 oktober 2022	i.o.v. Stichting het vergeten kind & Levvel
Bovenregionale toekomstvisie	Transitie van de open residentiële voorziening of open 3-milieusvoorzieningen in Overijssel	Versie 1/ Juli 2022	Coördinerende gemeente Enschede
Businesplan enkele aanbieders	Informatie vanuit verschillende businesscases en voortgangsrapportages		Twentse gemeenten
Dringende oproep tot publieke dialoog	Psychiatrie en sociaal domein	November 2021	Deskundige GGZ, Wijkteams, jeugdbescherming, sociaal domein, gemeenten
Dringende oproep tot publieke dialoog	Koppeling Wonen en Zorg. Hoe WoonStaP woonrisico's vermindert	2022	WoonStaP MLOH
Eindverslag Jeugdregio IJsselland	Onderzoek naar gezinnen met meervoudige en complexe problemen	December 2020	Jeugdregio IJsselland 2020
Factsheet uitleg aansluitend verblijf	Bevat een nadere uitleg over aansluitend verblijf in het kader van de Wet wijziging woonplaatsbeginsel		Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport
Grip Monitor Hengelo			De heer Dr. A.J. Krulter
Gezinsinspiratieplein	Maatschappelijke Business Case gezinshuizen. Wat levert langdurig inhuisplaatsen de samenleving op?		Grip Monitor Hengelo
Handleiding voor professionals en JIM	Toekomstplan voor jongvolwassene	Januari 2021	Gemeente Hengelo K. Veltjen

Titel	Inhoud	Document	Bron
Horizon Verslag	Typerende kenmerken van uithuisgeplaatste kinderen in pleegzorg, gezinshuizen en open residentie – de startsituatie-	Juli 2015	
Kaderdocument Grip	Document met gemeentelijke kaders voor GRIP binnen de jeugdhulp en WMO	December 2019	Gemeente Hengelo afdeling Beleid
Maatwerkroute toekomstplannen (t1)	Eerste resultaten. Doel om zorg en steun in gezinnen anders en beter in te richten.	Oktober 2019	Menzis en GemeenteEnschede
Maatwerkroute Magazine	Opleverdocument		SMD-wijkteams Gemeente Enschede
Onderzoek naar gezinnen met meervoudige en complexe problemen		Oktober 2020	Jeugdregio IJsselland
Publicatie jeugdprofielen Jeugdzorg	Van geen plek naar eigen stek		Gemeente Gouda
Enkele niet-openbare documenten Taskforce gezinshuizen			OZJT/Samen14
VNG	Handreiking Samenwerken aan woonvoorzieningen voor jongeren in een kwetsbare situatie	November 2022	
WoonStaP Infographic	Stedelijke aanpak voor mensen die regulier niet meer in aanmerking komen voor een sociale huurwoning		
WoonStaP	Het samenkomen van zorg en wonen in Enschede waarbij alle problematiek en risico's rondom problemen met huisvesting worden besproken, zonder dat de woning-zoekende hierop veroordeeld wordt		